

سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE)
دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر (ODIHR)

جمهوری اسلامی افغانستان
انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی
منعده 5 اپریل و 14 جون 2014

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک سازمان امنیت و همکاری اروپا

وارسا
5 دسامبر 2014

فهرست عناوین

4	۱	پیشگفتار/ خلاصه مطالب
8	۲	معرفی تیم همکاری با انتخابات
8	الف	مروری بر تعهدات/وظایف محوله تیم همکاری با انتخابات
9	ب	مسائل عملیاتی و امنیتی
10	ج	میتود و روش کاری
10	د	ابراز امتنان و تشکری
10	۳	پس منظر سیاسی و امنیتی
10	الف	فضای سیاسی و سیستم حکومتمداری
11	ب	فضای امنیتی
11	۴	چهارچوب حقوقی
11	الف	چهارچوب قانونی و حقوقی
14	ب	ثبیت نام کاندیدان
18	۵	ساختار اداری انتخابات
20	الف	فعالیت‌های لوژستیکی، ترینگها و فعالیت‌های تبلیغاتی
20	۶	ثبیت نام رای دهندگان
23	۷	کمپاینها
23	الف	فضای (حال و هوای) کمپاینها
24	ب	کمیسیون رسانه ها
25	ج	مسائل مالی کمپاینها
27	۸	نظارت ملی و بین المللی
31	۹	روز انتخابات
31	الف	لیست مراکز رای دهی
32	ب	امنیت روز انتخابات
33	ج	اقدامات بازدارنده جعل و تقلب
34	د	پروسه های مربوط به روز انتخابات
36	ر	شمارش آراء در محلات رای دهی
37	۱۰	جمع آوری نتایج و جدول بندی آن
40	۱۱	اعلان نتایج قسمی و ابتدائی نتایج
40	الف	نتایج قسمی
41	ب	نتایج ابتدائی
42	۱۲	رویداد های بعد از دور دوم انتخابات
42	الف	استعفای رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات
43	ب	تفتیش آراء توسط کمیسیون مستقل انتخابات
45	ج	تفتیش مکمل آراء
47	۱۳	شکایات و استیناف خواهی ها
47	الف	چهارچوب حقوقی و سازمانی
50	ب	رسیدگی به شکایات
53	۱۴	اعلان و نشر نتایج نهائی
54	۱۵	پیشنهادات
54	الف	پیشنهادات اولویت بندی شده برای کوتاه مدت
58	ب	پیشنهادات برای دراز مدت
61	ضمیمه 1:	نتایج انتخابات ریاست جمهوری
62	معلومات در مورد دفتر	نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا OSCE/ODIHR

جمهوری اسلامی افغانستان

انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی

منعقدۀ 5 اپریل و 14 جون 2014

¹ گزارش تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا

پیشگفتار/خلاصه مطالب

به دنبال حصول دعوتنامه ای از طرف کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان و به اساس تصمیم شماره 1094 مورخ: 24 اکتوبر 2013 شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یک تیم همکاری با انتخابات را تنظیم نمود تا با حکومت افغانستان و جامعه جهانی در راستای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی که بتاريخ: 5 اپریل 2014 زمان بندی شده بود، کمک نموده و گذارشی را در مورد پروسۀ انتخابات تهیه و پیشنهاداتی را با در نظر داشت بهبود در برگزاری انتخاباتهای آینده به حکومت افغانستان ارائه نماید که برای مراحل بعد از انتخابات مناسب باشد. این پنجمین تیمی است که از انتخابات ریاست جمهوری سال 2004 به اینسو به افغانستان جهت همکاری به انتخاباتهای افغانستان از طرف دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا اعزام گردیده است.

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا بتاريخ: 5 مارچ 2014 به افغانستان اعزام گردید که در اول مشتمل بر 15 تن متخصص انتخابات بود که از 13 کشور عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا انتخاب شده بودند. به تعقیب یک حمله انتحاری غم انگیز بالای هوتل کابل سرینا، تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر با 9 نفر متخصص خود الی تاریخ: 31 جولای به کار ادامه دادند تا اینکه بنا به کمبود بودیجه مجبور شدند که از دامۀ کار بازمانند. این تیم در جریان کار خود ملاقاتهای مداوم را با مقامات ادارات انتخاباتی، کاندیدان، احزاب سیاسی، ناظرین ملی، ارگانهای امنیتی، مقامات دولتی و رسانه ها برگزار کردند. این تیم همچنان ملاقاتهایی را با اطراف بین المللی ذیدخل به شمول فراهم کنندگان کمکهای دایمی بین المللی، جامعه دیپلماتیک و ارگانهای ناظر بین المللی داشتند.

انتخابات سال 2014 نزد بسیاریها یک رویداد سیاسی کلیدی در تاریخ افغانستان که زمینه ساز انتقال مسالمت آمیز قدرت در آستانۀ خروج نیروهای خارجی بود، تلقی میگردد.

باوجود اینکه چهارچوب حقوقی انتخابات جامع و تا اندازه زیاد مناسب برای برگزاری یک انتخابات دیموکراتیک بود، بعضی از احکام قانونی هنوز هم با معیارهای بین المللی سازگار نبود. ازینکه انتخابات های گذشته به اساس فرامین تقنینی تنظیم و برگزار شده بود، تصویب دو قانون انتخاباتی در سال 2013 یک قدم اساسی برای تقویت چهارچوب حقوقی انتخابات به حساب میروید. علی الرغم اینکه قانونگذاری جدید برای انتخابات بعضی از پیشنهادات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را به کار بسته است ولی هنوز هم بعضی از احکام این قوانین در تضاد با معیارهای بین المللی انتخابات و عملکردهای شایسته درین راستا، قرار دارد. تصویب دیر هنگام بعضی از مقررۀ ها، جوانب دخیل در انتخابات را از آگاهی بروقت از احکام مرتبط به مسایل انتخاباتی محروم ساخت. برعلاوه، تطبیق درست چهارچوب حقوقی انتخابات توسط تمامی اطراف ذیدخل در انتخابات - که گاهی در انتخابات های گذشته توأم با مشکلاتی بوده است -، نیاز به تقویت دارد.

¹ صرف نسخه انگلیسی این گزارش اعتبار رسمی دارد ولی ترجمۀ غیر رسمی آن به زبانهای دری و پشتو نیز بدسترس قرار دارد.

صرف نظر از کاستی های حقوقی و سازمانی، پروسه ثبت نام کاندیدان جامع بود و رای دهندگان از اختیار انتخاب بین کاندیدان متعدد برخوردار بودند. باوجود موانع متعددی چون مسایل قومیتی و مذهبی، کاندیدان احتمالی ریاست جمهوری باید یک لیستی از امضاها و حامیان خود و یا شصت آنها را همراه با یک مقدار تضمین مالی تسلیم ادارات انتخاباتی میکردند. کاندیدان شوراهای ولایتی به محدودیت مسایل سوپیه تحصیلی مواجه بودند که میتوانست به گونه غیر متناسبی بالای کاندیدان زن تاثیر گذار باشد. کمیسیون مستقل انتخابات گاهی هم در فراهم آوری معلومات کافی در مورد دلیل رد بعضی از کاندیدان ناکام بود.

اداره انتخابات عبارت بود از کمیسیون مستقل انتخابات، 34 دفتر ایالتی این کمیسیون، مدیران مراکز رای دهی که هرکدام محلات رای دهی متعددی را با خود داشت و همچنان کمیته های محلات رای دهی. در حالیکه چهارچوب حقوقی بازبینی شده انتخابات احکامی را در مورد جامعیت و شفافیت سیستم استخدام کارمندان انتخابات در تطابق به پیشنهادات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا حکم میکند، بعضی از اطراف ذیدخل در انتخابات در مورد مستقل بودن کمشنران کمیسیون مستقل انتخابات و شفافیت پروسه انتخاب آنها، به نظر شک مینگریستند. کمیسیون مستقل انتخابات فاقد شفافیت در بعضی پروسه های عملیاتی خود بود ولی به انتقادات وارده توانست درست پاسخ ارایه نماید و این کار به مرور زمان، بخصوص قبل از دور دوم انتخابات ریاست جمهوری و در جریان آن بهبود پیدا کرد. همکاری دوامدار از طرف جامعه جهانی، تهیه به موقع اسناد ستراتیژیک و همچنان توجه کمسیون مستقل انتخابات به درسهای آموخته شده از انتخابات های گذشته، به آمادگی ادارات انتخاباتی برای انتخابات سال 2014 کمک به سزائی نمود.

پروسه ثبت نام رای دهندگان جریان داشت و مقتضی آن بود که رای دهندگان شخصا به مراکز ثبت نام حضور پیدا کنند و سندی را ارایه کنند که معرف هویت آنها باشد تا کارت رای دهی را بدست بیاورند. به تعقیب توزیع کارتهای رای دهی مزید در 2013 و 2014، تقریباً 21 میلیون کارت رای دهی در دست حدوداً 13 میلیون رای دهنده قرار داشت. مشکل وجود تعداد فراوان کارت های راهی در حال چلش یکجا با احتمال چاپ و توزیع از حد زیاد اوراق رای دهی فرصت تخلف را از دیداد میبخشد و توانائی تشخیص جعلکاری را کم میسازد.

بعد از یک شروع بطئی بخاطر وضعیت هوای نا مساعد زمستان، اولین دور کمپاینهای انتخابات ریاست جمهوری به اوج خود رسید و اکثریت کاندیدان گردهم آیی های بزرگ و مزدحمی را براه انداختند. اکثریت کاندیدان ریاست جمهوری با انتخاب معاونین خود از قومیت های مختلف و براه اندازی کمپاین های فعال تلاش نمودند تا به رای دهندگان اقوام مختلف خود را برسانند. لحن و روند کمپاین ها در طول این پروسه مثبت بود ولی فضای کمپاین ها در دور دوم قطبی و تنش آلود بود. باوجود اینکه اتهاماتی مبتنی بر کلیشه ای و یکنواخت بودن اعضای یک تیم توسط تیم دیگر مطرح بود ولی این کار طور عموم از طرف مقامات و جامعه مدنی و خود کاندیدان مورد تقبیح قرار میگرفت.

کمیسیون رسانه ها در دسامبر 2013 منحيث یک ارگان موقتی در قالب کمیسیون مستقل انتخابات ایجاد گردید تا از کارهای رسانه ها در جریان انتخابات نظارت به عمل آورد. این کمیسیون از عدم شفافیت در استخدام کمشنرهای کمیسیون مستقل انتخابات خبر داد. بر علاوه تاخیر در استخدام کارمندان و تعیین بودیجه برای کمیسیون رسانه ها که مسئولیت هر دو پروسه را کمیسیون مستقل انتخابات به عهده داشت، تاثیر منفی بر روال نظارت بروقت کمیسیون رسانه ها از فعالیت های رسانه ها داشت.

مسایل مالی کمپاینها توسط قانون انتخابات و یک مقرره ای که به این منظور از طرف کمیسیون مستقل انتخابات تهیه شده است، تنظیم گردیده است. چهارچوب حقوقی انتخابات شرایطی را برای تامین درستی و شفافیت مسایل مالی کمپاینهای انتخاباتی در تطابق با معیارهای بین المللی فراهم میسازد ولی نه به طور تفصیلی ای که لازم است و لیست مکملی از نارسائی ها و تحریمهای متقابل را در بر ندارد. محدوده تعیین شده مصارف کمپاینها برای هر دو دور انتخابات ریاست جمهوری بخاطر غیر حقیقی بودن و کم بودنش توسط اطراف ذیدخل در انتخابات به شمول کاندیدان، سخت مورد انتقاد قرار گرفت. این کار همچنان منجر به این شد که کاندیدان مصارف کمپاینها را پنهان کنند و معلومات نادرستی را درین مورد به کمیسیون انتخابات ارایه نمایند.

قانون انتخابات به مشاهده و نظارت ملی و بین المللی اجازه میدهد. طور عموم توزیع اعتبارنامه ها برای ناظرین و مشاهدین جامع و بروقت بود. کمیسیون مستقل انتخابات به حدود 18000 تن ناظر ملی اعتبار نامه ها را صادر کرد که از میان آنها 30 فیصد آنها را زنان تشکیل میدادند. گزارشات ناظرین گاه گاهی نشاندهنده کاستی ها در پروسه انتخابات بود ولی نقصی که درین گزارشها وجود داشت این بود که آنها تفصیل لازم را در خود نداشتند تا باعث اثبات نواقص گزارش شده و یافته های این گزارشات شود. علاوه بر آنچه ذکر شد، به جمعا 345715 نفر از نمایندگان کاندیدان و احزاب سیاسی نیز اعتبار نامه ها برای نظارت از انتخابات 5 اپریل داده شده بود که 87346 تن دیگر به این تعداد در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری افزوده شد. به اساس گفته های کمیسیون مستقل انتخابات 95 فیصد اوراق نتایج محلات را دهی توسط نمایندگان دو کاندید در دور دوم انتخابات امضاء شده است.

در هردو دور انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات با چالش عدم موجودیت یک پلان موثر مواجه بود و مجبور بود تا برای راه اندازی یک انتخابات جامعیکه به خطر تقلب ناشی از دوران تعداد زیاد اوراق رای دهی است مواجه نباشد، دست به وفق دادن اوراق رای دهی با تعداد کارتهای توزیع شده بزند که خود یک چالش جدی بود. کمیسیون مستقل انتخابات نظر وزارت داخله را درمورد وضعیت امنیتی موقعیتهای مراکز احتمالی رای دهی دریافت نمود و در نتیجه لیست مراکز رای دهی را با اطراف دیدخل به شمول کاندیدان ریاست جمهوری مورد ارزیابی قرار داد تا به یک توافقی در مورد تعداد مراکز رای دهی که باید در روز انتخابات باز باشند، برسند.

منحیث یک اقدام مقدماتی برای انتخابات سال 2014، کمیسیون مستقل انتخابات اقدام به صدور یک استراتژی جلوگیری از تقلب کرد که بر اساس آن تریننگهای متعددی برای مقامات و کارمندان کمیسیون، تقویت سیستم مراقبت و نگهداری مواد حساس حین انتقال به محلات را دهی و در هنگام برگشت دادن آن و سیستم چک نمودن اصل بودن اوراق نتایج در نظر گرفته شد.

با وجود واقعات زیاد امنیتی که در هردو دور انتخابات بخصوص در دو رخداد و همچنان وجود چالشهای اداری و سازمانی، فعالیتهای نیروهای امنیتی افغان در هردو دور انتخابات را هم افغانها و هم اطراف دیدخل بین المللی منحیث یک کامیابی بزرگ، تمجید نمودند.

در هردو دور انتخابات رنگ زدن به انگشتان رای دهندگان و سوراخ کردن کارت های رای دهی، از رای دهی تکراری افراد جلوگیری کرد. شماره های کارت های رای دهی در هردو دور انتخابات در یک کتاب رجستر میشد ولی در غیاب یک سیستم مرکزی ثبت نام رای دهندگان، موثریت این میکانیزم منحیث عامل بازدارنده از تقلب سوال بر انگیز خواهد بود. در جریان هردو دور انتخابات کمیسیون مستقل انتخابات گزارشهایی را مبنی بر کمبود اوراق رای دهی از بعضی از ولایات بدست آورد و به کارمندان مراکز رای دهی اجازه داد که بسته احتیاطی مواد انتخاباتی را به شمول اوراق رای دهی به مناطقی که در آن کمبود وجود داشت، ارسال نمایند. اقدامات اصلاحی را که کمیسیون مستقل انتخابات در هردو دور انتخابات به کار بست موفقانه بود و در نتیجه تعداد رای دهندگانیکه از رای دهی بازماندند، کمتر گزارش شده است. مشکل پلان توزیع درست اوراق رای دهی ممکن است در انتخابات آینده نیز محسوس باشد تا وقتیکه سیستم ثبت نام رای دهندگان طوری ایجاد شود که تمامی رای دهندگان را به مراکز رای دهی مشخص تنظیم نماید.

شمارش آراء مطابق به قانون در محلات رای دهی صورت گرفت، نه قانون انتخابات و نه هم مقررات کمیسیون مستقل انتخابات مسنولین محلات رای دهی و مدیران مراکز رای دهی را وادار به این میسازد که اوراق رای دهی را با اوراق نتایج قبل ازینکه فورمه های نتایج را به مرکز ملی شمارش آراء بفرستند، تطابق بدهند. این کار در تضاد با معیارها و عملکردهای خوب بین المللی قرار دارد.

پروسه جمع آوری و جدول بندی نتایج در مرکز ملی جمع آوری نتایج خوب طرح شده بود و طور مکمل مورد آزمایش قرار گرفته بود. مرحله داخل نمودن آمار حاصله از انتخابات شوراهای ولایتی و هردو دور انتخابات ریاست جمهوری در دیتابیس به خوبی سپری شد. تطبیق و وفق دهی تعداد رای دهندگانیکه اوراق رای دهی را جهت رای دادن بدست آورده بودند با آمار مجموعی اوراق رای دهی استعمال شده جزء پروسه های مورد نظر نبود و نه هم این کار جزء کار های معمول مرکز ملی شمارش آراء بوده است، مگر اینکه فورم نتایج بنا به دلایلی سوال برانگیز بوده باشد، در آن موقع این مقایسه صورت میگرفت. در جریان دور دوم شمارش آراء، کمیسیون مستقل انتخابات این کار مهم را که ضامن شفافیت و

حسابدهی میشود به کلی ترک کرد و به این اصل توجه نکرد.

مطابق قانون کمیسیون مستقل انتخابات مکلف است تا نتایج ابتدائی و نهائی را اعلان و نشر نماید و وظیفه دارد که نتایج قسمی را اعلان نماید. در دور اول نتایج قسمی طوری اعلان شد که شامل مقایسه نتایج بدست آمده در کمیسیون با نتایجیکه ناظرین انتخابات در محلات رای دهی بدست آورده بودند، باشد و در دور دوم نتایج قسمی هرگز نشر نشد.

برخلاف نتایج قسمی، اعلان نتایج ابتدائی به تصمیم کمیسیون مستقل انتخابات صورت میگیرد ولی کاندیدان حق اعتراض را دارند. در قسمت نتایج قسمی دور اول باید گفت که کمیسیون مستقل انتخابات صرف تعداد آرای معتبری را که برای هر کاندید ریخته شده بود اعلان کرد ولی تعداد اوراق رای دهی استفاده نشده و ضایع شده و غیر معتبر را اعلان نکرد که این کار باعث عدم توانائی کاندیدان و نماینده هایشان برای ثبت بروقت شکایات انتخاباتی شد. کمیسیون مستقل انتخابات نتایج ابتدائی دور دوم انتخابات ریاست جمهوری را نسبت مشکلات سیاسی موجود با پنج روز تاخیر اعلان کرد.

در جریان هر دو دور انتخابات، کمیسیون مستقل انتخابات معیار هائی را بکار بست تا بتواند بداند که نتایج کدام محلات رای دهی نیاز به تفتیش، شمارش مجدد و بی اعتبار سازی دارد. یکی از دو کاندید دور دوم انتخابات از پروسه بیرون رفت و تقاضای کناره گیری رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات و همچنان به کار بستن معیارهای وسیع تفتیش و بی اعتبار سازی نتایج جمع و ثبت شده، شد. باوجود تلاشهای کمیسیون مستقل انتخابات برای تقویت اعتماد بالای پروسه از راه برا اندازی تفتیش های مزید، کاندید فوق الذکر نتایج ابتدائی انتخابات دور دوم را نپذیرفت و صلاحیت و اعتبار کمیسیون مستقل انتخابات را همواره زیر سوال میبرد.

با شیوع چالش برانگیز شدن وضعیت سیاسی درکشور و مداخله جامعه جهانی برای حل تنش بین دو کاندید ریاست جمهوری، نقش کمیسیون مستقل انتخابات کمرنگ میشد و به انزوا کشانیده میشد ولی با توافق اطراف ذیدخل روی تفتیش کامل آراء، کمیسیون مستقل انتخابات آهسته آهسته جایگاه خود را باز یافت و زمام امور را در دست گرفت تا به مسایل موجود انتخاباتی رسیدگی نماید.

کمیسیون مستقل انتخابات در پاسخ به انتقادات یکی از کاندیدان دور دوم ریاست جمهوری عنوانی ادارات انتخاباتی و به دنبال مذاکرات دو کاندید و موافقه آنها با میانجیگری سازمان ملل متحد و وزیر خارجه ایالات متحده امریکا تصمیم گرفت تا تمامی صندوق های رای دهی را به کابل انتقال بدهد تا باشد که یک تفتیش همه جانبه را برای دریافت علایم تقلب براه اندازند. تفتیش کامل اوراق رای دهی بدون توافق روی معیارها برای شمارش مجدد و یا غیر معتبر ساختن نتایج محلات رای دهی آغاز گردید. این موضوع محور مذاکرات دوامدار دو کاندید را به میانجیگری ملل متحد تشکیل میداد و توافق بین دو کاندید دو هفته بعد از آغاز تفتیش آراء صورت گرفت. کمیسیون مستقل انتخابات در یک اقدام نیک اجازه داد که یافته های گروه تفتیش کامل توسط نمایندگان کاندیدها و ناظرین مورد مرور قرار گیرد و به آنها حق داد که از یافته های گروه تفتیش برای فرجام خواهی به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی شکایت نمایند.

مسئولیت دریافت و رسیدگی به شکایات انتخاباتی را کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و دفاتر ولایتی آن به عهده دارد. قانون به کمیسیون شکایات انتخاباتی مسئولیتهای گسترده و صلاحیت تصمیم گیری وسیع داده است و این ارگان را بحیث یگانه قضاوت کننده در مورد شکایات انتخاباتی قلمداد کرده است. ایجاد کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی منحصی یک ارگان دائمی تخصصی در چهارچوب حقوقی جدید انتخابات و در تطابق به پیشنهادات سابقه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یک پیشرفت خوبی بود ولی قانون انتخابات بر علاوه دیگر نقایص مشمول احکام ضد و نقیض زیادی در مورد لیست ابتدائی کاندیدان ثبت نام شده و صلاحیتهای در مورد نتایج نهائی انتخابات میباشد. باوجود بهبود قابل ملاحظه ای در ساختار و سیستم حل منازعات انتخاباتی، پروسه رسیدگی به شکایات نشاندهنده ظرفیت پائین سازمانی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و عدم موجودیت ظرفیت سازی برای کارمندان آن میباشد تا بتوانند تفتیش بهتر را به سطح ولایات انجام بدهند.

بتاریخ 29 سپتمبر و متعاقب به ختم تفتیش مکمل آراء، نتیجه این شد که داکتر غنی منحصی رئیس جمهور و داکتر عبدالله منحصی رئیس اجرائی حکومت وحدت ملی معرفی شدند. نتایج انتخابات شوراهای ولایتی بتاریخ 25 اکتوبر 2014 اعلان شد.

2. معرفی تیم همکاری با انتخابات

الف: مروری بر تعهدات/وظایف محوله تیم همکاری با انتخابات.

به دنبال حصول دعوتنامه ای از طرف کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان و به اساس تصمیم شماره 1094 مورخ: 24 اکتوبر 2013 شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا، دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یک تیم همکاری با انتخابات را تنظیم نمود تا با حکومت افغانستان و جامعه جهانی در راستای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی که بتاريخ: 5 اپریل 2014 زمان بندی شده بود، کمک نموده و گذارشی را در مورد پرورسه انتخابات تهیه و پیشنهاداتی را با در نظر داشت بهبود در برگزاری انتخاباتهای آینده به حکومت افغانستان ارائه نماید که برای مراحل بعد از انتخابات مناسب باشد.² این پنجمین تیمی است که از انتخابات ریاست جمهوری سال 2004 به اینسو به افغانستان جهت همکاری به انتخابات های افغانستان از طرف دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا اعزام گردیده است.³

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا به رهبری آقای هرالد چپسن بتاريخ: 5 مارچ 2014 به افغانستان اعزام گردید که در اول مشتمل بر 15 تن متخصص انتخابات بود که از 13 کشور عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا انتخاب شده بودند. به دنبال یک حمله انتحاری المناک بالای هتل کابل سرینا، جائیکه این تیم در آن بودباش داشتند، این تیم به استانبول ترکیه بتاريخ: 21 مارچ تغییر موقعیت داد تا اینکه اداره دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا وضعیت را دوباره ارزیابی نمود و بتاريخ: 28 مارچ شش تن از متخصصین این تیم به افغانستان برگشتند تا به کارهای خود ادامه بدهند. با اضافه شدن یک تن متخصص به اعضای این تیم در ماه می و دو تن دیگر در ماه جون تیم مذکور قبل انتخابات دور دوم ریاست جمهوری تقویت گردید. حضور کم تعداد تیم همکاری با انتخابات باعث شد تا مسایل انتخاباتی ایرا که این تیم باید به آن رسیدگی و از آن نظارت مینمودند نیز متأثر گردد و آنطوریکه باید به مسایل بیشتری میپرداختند، نتوانستند این کار را انجام بدهند. تیم مذکور با نه تن متخصص خود کار را الی 31 جولای در افغانستان ادامه دادند تا اینکه این تیم بنا به کمبود بودیجه یکبار دیگر کار خود را در افغانستان متوقف کردند، لذا این تیم قبل از تکمیل تفتیش کامل نتایج نهائی انتخابات دور دوم، رسیدگی به شکایات نهائی انتخاباتی و اعلان نتایج نهائی انتخابات مجبور به ترک کارشان در افغانستان شدند. باوجود اینکه این تیم وقتاً فوقتاً از تفصیل جریان انتخاباتی بعد از 31 جولای اطلاع پیدا میکرد ولی معلومات ناچیز جمع آوری شده بعد از خروج این تیم از کشور که درین گزارش انعکاس یافته است، را نمیتوان طور مستقلانه تصدیق نمود.

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا توجه خود را به فراهم آوری مهارتهای اضافی برای تقویه همکاری های تخنیکی که دیگر اطراف بین المللی مهیا نموده بودند و تهیه پیشنهاداتی برای بهبود انتخابات های آینده، مبذول داشت. پیشنهاداتیکه مشمول این گزارش است، پیشنهادات ارائه شده در گذارشات سابقه این نهاد را تقویت میبخشد و موجه به حکومت افغانستان است تا در آمادگی برای انتخابات 2015 و اصلاحات سیستم انتخاباتی، مورد استفاده قرار گیرد. در حالیکه حکومت افغانستان پیشنهادات گذشته تیم های همکاری با انتخابات را بکار بسته است ولی هنوز بعضی از آنها منتظر توجه حکومت افغانستان جهت بکار بندی آن، میباشد.

ب: مسایل عملیاتی و امنیتی

تصمیم شماره 1094 شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا به سکرتریت این سازمان و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا وظیفه سپرد تا مشوره هایی را با حکومت افغانستان، نیروهای نظامی بین المللی و دیگر فعالین بین المللی همانند ملل متحد انجام بدهند تا مسایل امنیتی تیم همکاری با انتخابات را بدرستی بررسی کنند و آمادگی های لازم درین زمینه گرفته شود. آمادگی ها برای ارسال تیم همکاری با انتخابات توسط سکرتریت سازمان امنیت و همکاری اروپا و دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا با ارسال یک هیئت برای ارزیابی وضعیت امنیتی به افغانستان که از تاریخ: 19 – 22 نومبر 2013 از افغانستان دیدن کردند، آغاز شد و

² برای دیدن متن مکمل تصمیم 1094 شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا، به سایت ذیل مراجعه کنید:

<http://www.osce.org/pc/107429>

³ گذارشات های سابقه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در مورد انتخابات های افغانستان در سایت ذیل

بایگانی شده است: <http://www.osce.org/odihr/elections/afghanistan/74786>

به تعقیب آن یک تیم اکتشافی وارد افغانستان شد که از تاریخ 6 - 9 جنوری در افغانستان مصروف ماموریت بودند تا قضای قبل از انتخابات و آمادگی ها برای انتخابات را بررسی کنند.⁴ به تعقیب بازدید تیم اکتشافی، رئیس شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا طرح پروژه (پروپوزل) ایرا منتشر کرد که در آن مسایلی چون تشکیل، وظایف، ساختار و آمادگی های امنیتی تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را شرح داده بود.

یک تفاهمنامه امنیتی با حکومت افغانستان و سازمان امنیت و همکاری اروپا که حاوی چگونگی و شرایط ارسال تیم همکاری با انتخابات به شمول مسایل امنیتی تیم مذکور بود، به امضاء رسید. تبادل مکاتیب بین سازمان امنیت و همکاری اروپا و سکرتریت ناتو در مورد کمک ناتو به تیم در حالات اضطراری، نیز صورت گرفت. بر علاوه، تبادل مکتوبها بین سازمان امنیت و همکاری اروپا و نماینده خاص سرمنشی ملل متحد برای افغانستان در مورد همکاری های امنیتی ملل متحد با تیم همکاری با انتخابات که شامل نحوه رابطه بین تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا و بخش امنیتی سازمان ملل متحد (UN DSS) نیز صورت گرفت.

ج: میتود و روش کاری

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در جریان کار خود ملاقاتهای منظم و داومداری را با مقامات ادارات انتخاباتی، کاندیدان، احزاب سیاسی، ناظرین ملی، ارگانهای امنیتی، مقامات دولتی و رسانه ها برگزار کرد. این تیم همچنان ملاقاتهایی را با اطراف ذیدخل بین المللی به شمول فراهم کنندگان کمکهای دایمی بین المللی، جامعه دیپلوماتیک و ارگانهای ناظر بین المللی داشتند. بر علاوه، این تیم تا حد ممکن وقایع انتخابات را به شمول تریننگهای برگزار شده برای مقامات، جریان رای دهی در روز انتخابات، پروسه شمارش آراء و بخشهایی از پروسه تفتیش آراء را دنبال کرده است. تیم مذکور همچنان در کنفرانسهای مطبوعاتی، نشست های معلومات دهی و جلسات اطراف ذیدخل در پروسه نیز، اشتراک نموده است.

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در جریان کار خود یک گزارش (سند) غیر رسمی و موقتی را ترتیب داد که در آن نقاطی را خاطر نشان کرد و پیشنهاداتی را برای بهبود کار ارائه کرد. این سند با کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و پروژه تقویت ظرفیتهای حقوقی و انتخاباتی برای فردای برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP ELECT II)، جهت معلومات و منظور نظر گرفتن آن شریک ساخته شد و کاپی های سند مذکور به دیگر اطراف ذیدخل نیز ارسال گردید. بر علاوه، همکاریها و معلومات لازم نیز توسط این تیم به گروپ های ناظر ملی طور مداوم ارائه گردید. تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا کدام اعلامیه مطبوعاتی نشر نکرده است و نه کدام انترویو و اظهار نظری به رسانه ها در مورد پروسه های انتخاباتی داده است.

د: ابراز امتنان و تشکری

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از حکومت افغانستان بخصوص وزارت های خارجه و داخله بخاطر همکاری هایشان با این تیم تشکر مینماید. این تیم همچنان از همکاری ها و کمکهای کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و سایر مقامات افغان در سطوح مختلف اظهار سپاس و قدردانی مینماید. تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از هیئت معاونت ملل متحد برای افغانستان (UNAMA) برای هماهنگی شان با این تیم در جریان کار آن در افغانستان و نیروهای امنیتی بین المللی (ISAF) که سخاوتمندانه به اعضای تیم بعد از حمله به هوتل کابل سرینا جای بود و باش فراهم کرد، تشکر مینماید. از همکاری های پروژه تقویت ظرفیتهای حقوقی و انتخاباتی برای فردای برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP ELECT II)، بنیاد بین المللی انتخابات (IFES) و دیگر ارگانهای بین المللی قدردانی مینماید. این تیم از تبادل افکار با نماینده ویژه هیئت نمایندگی اتحادیه اروپا و تیم بررسی انتخابات این اتحادیه و همچنان از هماهنگی دیگر تیم های ناظر و تحلیلگر بین المللی اظهار سپاس مینماید. در اخیر تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا بخاطر همکاری مالی سخاوتمندانه شان، تشکر مینماید.

⁴ گزارش تیم اکتشافی دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در سایت ذیل قابل دریافت است:

3. پس منظر سیاسی و امنیتی

الف. ساختار سیاسی و سیستم حکومتداری

دولت جمهوری اسلامی افغانستان سیستم حکومتداری ریاستی دارد که رئیس جمهور آن به مدت پنج سال برای دو دوره می‌تواند انتخاب شود. مطابق به قانون اساسی کشور، رئیس جمهوری، رئیس کشور و رئیس قوه اجرائیه می‌باشد. پارلمان افغانستان (شورای ملی) دارای دو اطاق یعنی: ولسی جرگه (مجلس نمایندگان) با 249 عضو و مشرانو جرگه (مجلس سناء) با 102 عضو می‌باشد.⁵ شوراهای ولایتی در 34 ولایت کشور مجموعاً 458 عضو دارند که تعداد اعضای هر شورای ولایتی از 9 تن الی 33 تن می‌باشد که به اساس نفوس هر ولایت تعیین شده است. اعضای شوراهای ولایتی برای چهار سال انتخاب می‌شوند.

انتخابات سال 2014 نزد بسیاریها یک رویداد سیاسی کلیدی در تاریخ افغانستان بود که زمینه ساز انتقال مسالمت آمیز قدرت در آستانه خروج نیروهای خارجی تلقی می‌گردید. رئیس جمهور حامد کرزی که در سال 2004 برای بار اول و در سال 2009 برای بار دوم انتخاب شده بود، مطابق به قانون اساسی افغانستان نمیتوانست برای بار سوم خود را به این پست کاندید نماید. برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی بتاريخ 5 اپریل 2014 با در نظر داشت احتمال رفتن انتخابات ریاست جمهوری به دور دوم که بتاريخ 28 می باید برگزار می شد، پلان شده بود. اساساً انتخابات شوراهای ولایتی قرار بود که در سال 2013 برگزار شود ولی کمیسیون مستقل انتخابات بنا به مشکلات لوژستیکی ای که این پروسه باخود داشت، تصمیم گرفت که آنرا یکجا با انتخابات دور اول ریاست جمهوری در سال 2014 برگزار نماید.

انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی سال 2014 پنجمین انتخابات در افغانستان بعد از توافق بن در سال 2001 می‌باشد. نقش جامعه جهانی در انتخابات افغانستان به مرور زمان زیاد کاهش یافت و انتخابات سال 2014 افغانستان را میتوان تا حدود زیادی یک انتخابات به رهبری، اداره و مالکیت افغانها قلمداد کرد.

ب: فضای امنیتی

نا امنی در کشور چالش عمده در دوران انتخابات بود. این نا امنی تأثیر منفی بالای آمادگیها برای انتخابات و همچنان کاندیدان، کمپاین ها و امنیت شخصی تیم های کمپاین کننده داشت. طالبها قبل از هر انتخابات اعلان میدارند که پروسه انتخابات را مختل خواهند کرد و سلسله ای از حملات را بالای کاندیدان، دفاتر محلی کمپاین ها، دفاتر مرکزی و ولایتی کمیسیون مستقل انتخابات و مقامات دولتی براه می‌اندازند. وضعیت ناهنجار امنیتی نیز از حضور و فعالیت پر رنگ گروه های ناظر بین المللی کاسته بود. اکثریت نهادهای بین المللی کارمندان غیر اساسی خود را در روزهای نزدیک به روز دور اول انتخابات از افغانستان خارج ساختند در حالیکه گروههای دیگر آنها فعالیتهای خود را به طور قابل ملاحظه ای بخاطر نا امنی و تهدید ها، کاهش دادند.

⁵ مشرانو جرگه (مجلس سناء) متشکل از اعضای انتسابی (به انتخاب رئیس جمهور) و اعضای انتخابی (انتخاب شده توسط شوراهای ولایتی و شوراهای ولسوالی) می‌باشد. اعضای شوراهای ولسوالی تا هنوز به مجلس سناء نپیوسته اند چون انتخابات شوراهای ولسوالی تا هنوز برگزار نشده است.

4. چهارچوب حقوقی

الف. چهارچوب قانونی و حقوقی

قانون اساسی سال 2004 و همچنان قانون جدید انتخابات تصویب شده در سال 2013 و قانون تشکیل، وظایف و صلاحیتهای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تصویب شده در سال 2013 چهارچوب حقوقی انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی را تشکیل میدهد و قانون احزاب سیاسی تصویب شده در سال 2009 و قانون گردهم آئیها، اعتراضات و تظاهرات تصویب شده در سال 2002 و قانون رسانه ها تصویب شده در سال 2004 قوانینی هستند که موجد چهارچوب حقوقی انتخابات میباشند. بر علاوه مسایل عمده دیگری به شمول ثبت نام کاندیدان، انتخاب معاونین کاندیدان ریاست جمهوری، ثبت نام رای دهندگان، پروسه های رای دهی و شمارش آراء، تفتیش و بررسی، تعیین زمان کمپاین و مسایل مالی کمپاین توسط مقررات و طرز العمل های مرعی الاجراء تهیه شده توسط کمیسیون مستقل انتخابات تنظیم میشوند که توسط قوانین مربوطه مشخص نشده اند.

پیشنهاد میشود که به مسایل مربوط به ثبت نام کاندیدان، راه اندازی کمپاینها و مسایل مالی آن، و هکذا شفافیت نتایج انتخابات توسط قانونگذاری درین عرصه، توجه صورت گیرد تا از وضاحت قانونی درین موارد اطمینان حاصل گردد.

قانون اساسی افغانستان حکم به انتخابات آزاد، جامع، محرمانه و مستقیم حکم میکند و همچنان آزادی های اساسی برای برگذاری گردهمائی های صلح آمیز، تشکیل اتحادیه ها، آزادی بیان و آزادی تحرکات را تضمین میکند. مقدمه و ماده 7 قانون اساسی طور واضح دولت را به احترام به اعلامیه جهانی حقوق بشر و بکار بستن احکام سایر کنوانسیون های بین المللی که افغانستان به آنها ملحق شده است، مکلف مینماید. افغانستان از جمله کشورهای عضو سازمان ملل بود که اعلامیه جهانی حقوق بشر را در سال 1948 به تصویب رساندند و همچنان تعداد زیادی از معاهدات بین المللی مربوط به مسایل انتخابات را از قبیل کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی (ICCPR) تصویب شده در سال 1966، و کنوانسیون بین المللی محو تمامی انواع تبعیض نژادی (ICERD) مصوب در سال 1966 را امضاء کرده و قبول نموده است.⁶ بر علاوه افغانستان تعهدات بین المللی و ملی ایرا در قبال حقوق زنان دارد که باید عملی سازد. افغانستان در پهلوی رعایت احکام قانون اساسی خود که به رعایت حقوق زنان مشعر است، عضویت کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW) را نیز دارد.⁷ اگرچه افغانستان منحصیث یک شریک کاری در راستای همکاری با سازمان امنیت و همکاری اروپا، عضویت اصلی را در عملی ساختن تعهدات سازمان امنیت و همکاری اروپا در قبال برگذاری انتخابات دموکراتیک که در سند تصویب شده در کوپن هاگن در سال 1990 ذکر شده است، ندارد ولی سازمان امنیت و همکاری اروپا از شرکای کاری خود در حوزه مدیریتانه و آسیا خواسته است تا داوطلبانه معیارها و تعهدات این سازمان را عملی نمایند.⁸

در حالیکه قانون اساسی عموماً یک بنیاد خوبی را برای برگذاری یک انتخابات دموکراتیک اساس گذاشته است ولی بعضی از احکام این قانون با معیارهای بین المللی سازگاری ندارد و به اصلاحات نیاز دارد.⁹ طور مشخص قسمیکه در گذارشات سال 2009 و 2010 تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا تبارز

⁶ افغانستان کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی (ICCPR) را در 24 جنوری و کنوانسیون بین المللی محو تمامی انواع تبعیض نژادی (ICERD) را در 5 اگست سال 1983 امضاء نموده است.

⁷ افغانستان با تصویب نمودن کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان در 18 دسمبر 1979 و توشیح قانون منع خشونت علیه زن در سال 2009 تمامی اعمالی را که به زور بالای زنان تحمیل میشود و باعث ضرر رساندن و یا تحمیل خساره به جسم، ذهن، روح، شهرت و شخصیت و دارائی زن میشود را جرم انگاری کرده است.

⁸ برای معلومات مزید درین زمینه به ستراتیژی سازمان امنیت و همکاری اروپا در خصوص تهدیدات به امنیت و ثبات در قرن بیست و یک که در شورای وزیران دول عضو در ماستریچت تصویب شده است و در سایت: <http://www.osce.org/mc/17504> قابل دسترس است، مراجعه کنید.

⁹ باید اذعان نمود که تغییر در قانون اساسی عملاً یک مشکل است چون مطابق به ماده 111 قانون اساسی نیاز به دعوت و برگذاری لویه جرگه که صلاحیت "تصمیم گیری را در امور مربوط به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و همچنان مصالح علیای کشور و تعدیل در احکام قانون اساسی را دارد" پیدا میشود.

داده شده است، مسأله صلاحیت رئیس جمهور برای تصویب قوانین در مسایل کلیدی در اولویت کاری در پروسه اصلاح قانون اساسی قرار گیرد چون این کار جلو ثبات در عرصه قانونگذاری را میگیرد و اصل جداسازی قواها را ضعیف میسازد. چنانچه که قبلاً خاطر نشان شد، قانون اساسی حکمی را نیز با خود دارد که صرف اتباع مسلمان کشور که از پدر و مادر افغانی تولد شده باشند میتوانند بحیث رئیس جمهور انتخاب شوند که این مانع تبعیض آمیز و متضاد با مفاد کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی میباشد.¹⁰

اگر احیاناً قرار بر اصلاح و تعدیل قانون اساسی گرفته شود، به معیارهای بین المللی در مورد برگزاری انتخابات های دموکراتیک که در میثاقهاییکه افغانستان آنها را تصویب نموده است و همچنان پیشنهادات قبلی تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا بخصوص پیشنهاداتیکه در مورد حق رای و شرکت در انتخابات ذکر شده است و موضوع صلاحیت رئیس جمهور برای توشیح و تصویب قوانین مربوط به انتخابات، باید توجه صورت گیرد.

از آنجائیکه هیچ یک از کاندیدان ریاست جمهوری نتوانستند که اکثریت آرای معتبری را که برای پیروزی به این پوست لازم بود در دور اول انتخابات بدست آورند، کمیسیون مستقل انتخابات رفتن انتخابات به دور دوم را اعلان نمود. کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که دور دوم انتخابات ریاست جمهوری را که به تاریخ 28 می 2014 تعیین شده بود نمیتوان به وقت معینش برگزار کرد و تاریخ جدیدی را به این منظور تعیین کرد که عبارت بود از 14 جون.¹¹ مطابق به احکام قانون اساسی نه تاریخ اصلی برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری و نه تاریخیکه بعداً تعیین شد با وقتیکه برای ختم دوره رئیس جمهور موجود پیش بینی شده بود، سازگاری داشت. مسأله ختم دوره رئیس جمهور برحال (موجود) به جدیت لازم مطرح نشد و رئیس جمهور کرزی به کار خود بعد از تاریخ 22 می نیز ادامه داد. فرامین رئیس جمهور که برای جلوگیری از مداخله افراد دولتی در انتخابات دور دوم ریاست جمهوری به تاریخ 2 جولای صادر شده بود، در حقیقت بعد از ختم دوره قانونی رئیس جمهور و یا حین ختم آن صادر شده بود. هیچ کدام از قانون اساسی و یا قانون انتخابات در مورد احتمال رفتن انتخابات به دور دوم، خارج از ميعاد دو هفته قانونی آن و یا ختم دوره قانونی رئیس جمهور موجود، بحث نکرده است که این خود زمینه را برای نزاع روی چگونگی مفاد قانون اساسی درین موارد ایجاد میکند. بر علاوه، تقسیم اوقات فعلی برای انتخاباتهای نهادهای مختلف با چهارچوب حقوقی انتخاباتی هماهنگ نیست، کمیسیون مستقل انتخابات و شکایات انتخاباتی وقت کافی نداشتند تا نتایج انتخابات شوراهای ولایتی را قبل از برگزاری دور دوم انتخابات ریاست جمهوری پروسس و نهائی سازند که این کار نگرانی هائی را برای اطراف ذیدخل ایجاد کرد.

تقسیم اوقات انتخاباتهای مختلف باید با معضله ختم دوره قانونی رئیس جمهور که در قانون اساسی از آن تذکر رفته است وفق داده شود و اصلاحاتی درین زمینه آورده شود تا وقت کافی برای ادارات انتخاباتی فراهم شود که انتخاباتهای همزمان را درست پلان و اداره و بروقت برگزار نمایند و برای انتخابات احتمالی دور دوم ریاست جمهوری آمادگی های لازم را گرفته بتوانند.

همچنان قسمیکه توسط تعداد زیادی از کسانیکه با تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا صحبت نموده اند، خاطر نشان شده است، عدم وضاحت در مورد مرجع تفسیر قانون اساسی وجود دارد. ماده 157 قانون اساسی این صلاحیت را به کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی داده است که بنا به تقاضای رئیس جمهور، شورای ملی، دادگاه عالی و حکومت از این کمیسیون، صورت گرفته میتواند. اعضای این کمیسیون

¹⁰ ملاحظه شماره 25 (1996) بالای ماده 25 کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی که توسط کمیته حقوق بشر ملل متحد، پرگراف 15 چنین حکم میکند: هر مانعی در برابر حق انتخاب شدن در انتخابات باید قابل تصدیق از نگاه هدف و معیار های منطقی آن باشد. اشخاصیکه واجد شرایط برای انتخاب شدن هستند نباید ازین حق براساس دلایل غیرموجه و تبعیض آمیز همانند: سطح تحصیل، جای زندگی و یا اینکه از کدام تبار هستند ویا به دلایل تمایلات سیاسی شان، محروم شوند. همچنان به پرگراف 3 عین مرجع قبلی که حکم میکند: هیچ فرقی نباید بین اتباع یک کشور در برخورداری ازین حقوق بر اساس ... دین، روا داشته شود. پرگراف 7.5 سند کوپن هاگن سازمان امنیت و همکاری اروپا سال 1990 حکم میکند که: به حقوق اتباع منحیث افراد و یا نمایندگان احزاب سیاسی و یا هم نمایندگان سازمانها که برای احراز پوست های سیاسی و اداری اقدام مینمایند، بدون کدام تبعیض باید احترام گذاشته شود.

¹¹ تقسیم اوقات انتخاباتی کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان درسایت ذیل موجود است: <http://www.iec.org.af/component/content/article/17-english-uk/parties-candidates/148-timeline>

توسط رئیس جمهور تعیین و توسط شورای ملی تایید میگردند.¹² در عین حال ماده 121 قانون اساسی صلاحیت تفسیر این قانون را به دادگاه عالی (ستره محکمه) محول کرده است که بنا به تقاضای حکومت و یا محاکم باید این کار را بکند. وضاحت قانونی باید در مورد اینکه کدام ارگان اصولاً مسئولیت و صلاحیت تفسیر احکام قانون اساسی در مورد مسایل انتخابات را به عهده دارد، ایجاد شود. نقش دادگاه عالی و کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی در مسایل انتخابات با شرایط مشخصی واضح شود که کدام یک از این دو ارگان در کدام موارد باید عمل نمایند، نیز در قانون تذکر داده شود.

تسوید قوانین جدید انتخابات در سال 2011 متعاقب انتخابات های قبلی بعد از ملاقاتهای مشورتی متعددی با اطراف ذیدخل آغاز گردید. در نتیجه هردو اطاق پارلمان یک کمیسیون مشترکی را برای حل اختلافات موجود روی مواد قوانین مذکور تشکیل دادند تا قانون متذکره را نهائی سازند. پروسه تسوید قانون عموماً یک پروسه شامل بود که در آن نظریات تعدادی از اطراف ذیدخل به شمول نمایندگان جامعه مدنی، مد نظر گرفته شده بود. قانون انتخابات و قانون طرز تشکیل و صلاحیتهای کمیسیونها از طرف پارلمان در اواسط سال 2013 بعد از بحثهای طولانی در هردو اطاق پارلمان به تصویب رسید و رئیس جمهور کرزی آنها را بتاریخهای 17 و 20 جولای 2013 توشیح نمود.

تصویب دو قانون انتخاباتی یک قدم بزرگی در راستای تقویت چهارچوب حقوقی انتخابات به شمار میرود چون انتخابات های قبلی بر اساس فرمان های رئیس جمهور برگزار شده بود. قانونگذاری های جدید قسمتی از پیشنهادات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را بکار بسته است که شامل توسعه میکانیزم استخدام کمشنران کمیسیون مستقل انتخابات و تشخیص و بی اعتبار سازی آنده از آرائیکه به نفع کاندیدان مستعفی ریخته شده است که نامهایشان هنوز هم در اوراق رای دهی موجود بوده است، میباشد. از همه مهمتر اینکه به یکی از پیشنهادات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا که مدتها بود به آن عمل نشده بود و آن عبارت از دایمی سازی کمیسیون شکایات انتخاباتی بود، توسط این قوانین جامعه عمل پوشانیده شد. طور عموم چهارچوب حقوقی انتخابات حالا به مراتب کامل و بهتر از آنچه که قبلاً بود، شده است ولی تطبیق درست چهارچوب حقوقی انتخابات توسط تمامی اطراف ذیدخل مساله ای است که باید تقویت بخشیده شود چون عدم تطبیق درست آن هر از گاهی موجب بروز مشکلات در پروسه انتخابات شده است.

پیشنهاد میگردد که پارلمان افغانستان در مشوره با ادارات انتخاباتی و دیگر اطراف ذیدخل به شمول گروپ های ناظر ملی یک سیستم ارزیابی از چهارچوب حقوقی انتخابات و تطبیق عملی آنرا در روشنی دورس و تجاربتیکه از انتخابات 2014 بدست آمده است، قبل از انتخاباتهای آینده، ایجاد نمایند.

احکام دیگر این قوانین شامل معرفی محدودیتهایی بالای حقوق رای دهندگان و ناظرین ملی برای ثبت شکایات در مورد پروسه رای دهی، شمارش آراء و جدول بندی آن میباشد که شفافیت پروسه انتخابات را که بر آن عملکردها و تجارب خوب انتخاباتی بین المللی تاکید دارد، محدود ساخته است.¹³ برعلاوه، محدودیتهایی بالای کوچی ها وضع گردیده است که آنها را به هفت و لایت محدود ساخته است در حالیکه قبلاً در تمامی مراکز رای دهی در کشور میتوانستند رای بدهند که این کار ممکن است برای بعضی از آنها محدودیتهایی را برخلاف اصول جهانی حق استعمال رای که در معیارهای بین المللی انتخابات آمده است، ایجاد نموده باشد.¹⁴ باوجود پیشنهادات سابقه تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا، حکمی مبتنی بر اینکه چه کاری باید کرد اگر یکی و یا هردو کاندید دور دوم انتخابات ریاست جمهوری از رفتن به دور دوم استعفاء کند، وجود ندارد.

¹² تعداد زیادی از کسانی که با تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا درین مورد صحبت نموده اند، مستقل بودن کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی را زیر سوال برده اند.

¹³ پرگراف 3.3 (99)، صفحه 31 کود عملکردها و تجارب خوب انتخاباتی در مسایل انتخاباتی کمیسیون وینیس (Venice) شورای اروپا که سایت: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2002\)023-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2002)023-e) قابل دسترس است، چنین حکم میکند که حق شکایت باید به اندازه ممکن برای همگان متوفر باشد.

¹⁴ برای معلومات بیشتر در مورد اصول جهانی حق رای دهی به پرگراف 25 (ب) کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و پرگراف 7.3 سند کوپن هاگن سال 1990 سازمان امنیت و همکاری اروپا مراجعه شود.

چهارچوب حقوقی انتخابات باید با دریافت و پر کردن خلاها و بهتر سازی آن در تطابق با معیارهای بین المللی تقویت گردد. اصلاحات تقنینی با در نظر داشت مشوره های آزاد و همه شمول با تمامی اطراف نیدخل به شمول احزاب سیاسی و جامعه مدنی باید خیلی پیشتر از فرارسیدن انتخاباتها صورت گیرد.

بر علاوه، قانون جدید انتخابات تعداد سیتهای تخصیص یافته برای زنان در شوراهای ولایتی را از 25 فیصد به 20 فیصد کاهش داده است که این کار اثرات منفی ای بر سهمگیری زنان در حیات سیاسی دارد.

پیشنهاد میگردد که روی مساله کاهش سهم زنان در شوراهای ولایتی تجدید نظر صورت گیرد قسمیکه منجر به تقویت سهمگیری بیشتر زنان در زندگی سیاسی در کشور شود.

تناقضات زیادی بین چهارچوب حقوقی انتخابات و مقررهای مربوط به حل منازعات انتخاباتی وجود دارد. در حالیکه مقررهای و راهکارهای کمیسیونهای انتخابات و شکایات انتخاباتی حکم بر حق رای دهندگان برای ثبت شکایت در محلات رای دهی و زمان بندی برای ثبت شکایات از نتایج ابتدائی میکند، قانون انتخابات چنین احکامی را در خود ندارد.¹⁵

موضوع ثبت شکایات رای دهندگان در محلات رای دهی و همچنان تعیین زمان برای شکایت علیه نتایج ابتدائی با ید به وضاحت در قانون انتخابات مشخص گردد. برای اجتناب از تناقضاتیکه در فوق تذکر داده شد، میتوان قانون انتخابات را با عملکردهای رایجیکه در مقررات مربوط گنجانیده شده است، بروز سازی کرد و وفق داد.

در حالیکه فقره 2 ماده 79 قانون انتخابات به وضاحت پیشبینی میکند که کمیسیونهای انتخاباتی باید مقررات، راهکارها و رهنمائی های خود را حد اقل 90 روز قبل از روز انتخابات منتشر سازند، هردو کمیسیون مقررات کلیدی ای را بعد از سپری شدن مدت معینه منتشر ساختند. مقررهای کمیسیون شکایات انتخاباتی در مورد بررسی معتبر بودن آراء و مقررهای کمیسیون انتخابات در مورد لغو کردن و غیر معتبر سازی آراء در نتیجه یافته های تفتیش و تحقیق برخلاف آنچه در قانون پیشبینی شده است، در وسط پروسه تفتیش یعنی یکی بتاریخ 10 و دیگری بتاریخ 17 اپریل 2014 منتشر شدند. این تاخیر به کاندیدان فرصت کافی برای آشنائی با راهکارهای تفتیش و پیامدهای آن را نداد که منجر به کمی شفافیست و حسابدهی در پروسه های انتخابات شد. تصویب دیرهنگام معیارهای تفتیش توسط تعداد زیادی از کسانیکه تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا با آنها صحبت و ملاقات کرده است، مورد انتقاد قرار گرفته است.

بعد از روز برگذاری دور دوم انتخابات، کمیسیون انتخابات مطابق به ماده 58 قانون انتخابات، شروع به یک پروسه خاص و بی سابقه تفتیش نمود ولی تصمیم مفصل کمیسیون انتخابات که معیارها را مشخص سازد و تفتیش صندوقهای آراء، شمارش مجدد رای ها و بی اعتبار ساختن رای ها را قانونمند سازد تا قبل از شروع این پروسه تصویب نشده بود. تصویب احکام قانونی در آخرین فرصت باقیمانده به آغاز پروسه ها باعث تضعیف قانونمندی و اعتبار پروسه انتخابات شده و اطراف نیدخل در پروسه انتخابات را از بدست آوردن بروقت اطلاعات لازم در مورد قواعد و ضوابط مرعی الاجراء، محروم ساخت. معیارها و عملکردهای خوب جهانی به ما میرسانند که ثبات و استحکام قانون باعث افزایش اعتبار پروسه انتخابات میشود.¹⁶

با در نظر داشت معیارهای بین المللی و عملکردها و تجارب خوب انتخاباتی انتخاباتی، قانونگذاری برای انتخاباتها قسمی تصویب شوند که به اندازه کافی قبل از آغاز هر انتخابات صورت گیرد تا به اطراف نیدخل در انتخابات و رای دهندگان فرصت کافی میسر شود تا خود را با قواعد و ضوابط و راهکارهاییکه در پروسه انتخابات مرعی الاجراء خواهند بود، آشنا سازند.

¹⁵ به راهکارهای رای دهی و شمارش آراء کمیسیون انتخابات و رهنمود کمیسیون شکایات مراجعه شود.

¹⁶ به پراگراف 1 و 19 ملاحظه شماره 25 سال 1996 بالای ماده 25 کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی توسط کمشنری ملل متحد برای حقوق بشر و به پراگراف 3.2 کود عملکردهای خوب در مسایل انتخابات کمیسیون وینیس شورای اروپا که در سایل ذیل قابل دسترس است، مراجعه کنید: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2002\)023-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2002)023-e)

ب: ثبت نام کاندیدان

احکام تنظیم کننده کاندید شدن برای انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی در قانون اساسی تصریح شده است و همچنان در مواد 13 و 15 قانون انتخابات تکرار شده است. کمیسیون انتخابات مقرر ای را در مورد ثبت نام کاندیدان تصویب نموده است تا بر احکام قوانین فوق الذکر تاکید نماید. این مقرر پیشبینی مینماید که هر کاندید ریاست جمهوری در حین ثبت نام باید امضاء و یا شصت یکصد هزار 100000 تن از طرفدارانش را که واجد شرایط رای دهی باشند از حد اقل بیست ولایت کشور به تناسب حد اقل دو فیصد از هر یک از ولایات بیست گانه، به کمیسیون مستقل انتخابات فراهم نماید و همچنان همزمان با امضاء های یاد شده مبلغ یک میلیون 1000000 افغانی را طور تضمین به این کمیسیون تسلیم نماید.¹⁷ مبلغی که برای تضمین به کمیسیون انتخابات داده شده است به کاندید در صورتی مسترد میشود که در انتخابات برنده شود و یا حد اقل ده فیصد از آرای معتبر ریخته شده را از آن خود سازد. کاندیدان معاونیت ریاست جمهوری نیاز به فراهم نمودن امضاء و یا پرداخت تضمین نقدی ندارد.

شرطهای فراهم نمودن امضاء ها و پرداخت تضمین نقدی برای کاندید شدن به پوست ریاست جمهوری ممکن است مانع از کاندید شدن یک تعداد اشخاص واجد شرایط، به صورت قانونی اش شود. شرط ثبت نام باید یا صرف از طریق جمع آوری امضاء ها و یا هم صرف از طریق پرداخت تضمین نقدی صورت گیرد. باوجود اینکه مبلغ تعیین شده برای پرداخت در وقت ثبت نام باید یک مبلغ کافی باشد تا از کاندیداتوری اشخاص الکی و غیر واجد شرایط جلوگیری صورت گیرد ولی در تعیین اندازه مبلغ قابل پرداخت دقت کامل صورت گیرد تا منجر به محرومیت اشخاص واجد شرایط در انتخابات نشود.

در پهلوی دیگر شرایط برای کاندیداتوری، شرط دیگری برای کاندیداتوری برای شورا های و ولایتی این بود که متقاضیان کاندیداتوری باید شهادتنامه صنف دوازدهم را باخود میداشتند تا به کاندیداتوری برای شورا های و ولایتی واجد شرایط شمرده میشدند که این کار در تضاد با معیار های جهانی قرار دارد.¹⁸ تعداد زیاد کاندیدان شوراهای ولایتی بنا به همین شرط تحصیلی کاندیداتوری شان مسترد شد. برعلاوه، شرط تحصیل شاید تعداد زیاد زنان را از کاندیداتوری برای شوراهای ولایتی بازمانده باشد چون اکثریت زنان دسترسی کمتر به تعلیم و تحصیل نسبت به مردان دارند.¹⁹

شرایط موجود در قسمت سطح تعلیم و تحصیل برای کاندیدان شوراهای ولایتی زیاد مانع شونده است، روی این معضل تجدید نظر صورت گیرد.

اساسا 27 تن برای کاندید شدن به ریاست جمهوری و 3056 تن برای شوراهای ولایتی (که در میان آنها 323 تن زن نیز بودند) اسناد درخواستی خو را به کمیسیون مستقل انتخابات تسلیم نمودند. این کمیسیون بعد از انجام دادن پروسه تصدیق اسناد و غیره شرایط، لیست نهائی کاندیدان واجد شرایط برای ریاست جمهوری را که 11 تن بودند همراه با نامهای معاونین شان یکجا با لیست کاندیدان شوراهای ولایتی که تعداد شان 2713 تن به شمول 308 زن بود به نشر سپرد.²⁰ کمیسیون مستقل انتخابات بارها از ارایه معلومات کافی در مورد دلایل رد شدن کاندیدان عاجز مانده است و آنها این معلومات را از رسانه بدست آورده اند.

تطبيق احکام قانونی در مورد ثبت نام کاندیدان باید با در نظر داشت شفافیت پروسه تصدیق اسناد و زمینه سازی برای ارایه معلومات مفصل و بروقت در مورد نتایج پروسه تصدیق اسناد و نقایص احتمالی در آنها، همزمان با فراهمی فرصت حقیقی برای ثبت شکایت در مورد عدم ثبت نام شدنشان، بهبود یابد.

¹⁷ به پرگراف الف ماده اول مقرر کمیسیون انتخابات در مورد ثبت نام کاندیدان که در 23 جولای 2013 تصویب شده است مراجعه شود. یک میلیون افغانی معادل حدودا 13200 یورو میشود.

¹⁸ به ملاحظه عمومی شماره 25 سال 1996، پرگراف 15 مراجعه نمایند.

¹⁹ در مناطق روستائی حدود 90 فیصد زنان و 63 فیصد مردان خواندن، نوشتن و حساب کردن بلد نیستند. به پلان کاری معینیت مبارزه با بیسوادی وزارت تعلیم و تربیه برای سالهای 2012 – 2015 که در سایت ذیل قابل دسترس است، مراجعه نمایند:

<http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/Afghanistan.pdf>

²⁰ در ابتداء لیست کاندیدان ریاست جمهوری صرف ده نفر بود. آقای داوود سلطان زوی وقتی به لیست علاوه شد که درخواست بازبینی بنا بر درخواست وی منظور شد و او شامل لیست کاندیدان ریاست جمهوری گردید.

سه کاندید ریاست جمهوری قبل از دور اول انتخابات طور رسمی به کمیسیون مستقل انتخابات اطلاع دادند که آنها از رقابت درین پوست کنار رفته اند.²¹ لذا صرف هشت تن از کاندیدان پوست ریاست جمهوری با یکدیگر در دور اول انتخابات به رقابت پرداختند. در حالیکه هیچ زن در میان کاندیدان پوست ریاست جمهوری حضور نداشت، تنها سه زن منحصبت معاونین کاندیدان ریاست جمهوری ثبت شده بودند. کناره گیریها از رقابت در پوست ریاست جمهوری بعد از سپری شدن مدت قانونی برای این کار صورت گرفت و ازینکه اوراق رای دهی قبلا به چاپ رسیده بود، اسماء تمامی 11 تن کاندیدان در آن چاپ شده بود. قانون انتخابات این حالت را پیشبینی کرده است و حکم میکند که آرائیکه برای کاندیدان مستعفی ریخته میشود از اعتبار ساقط است.²² انتخابات شورا های ولایتی با رقابت بین 2590 کاندید که در میان آنها 297 زن نیز حضور داشتند برگزار شد. باوجود کاستی های حقوقی و سازمانی، پروسه ثبت نام کاندیدان یک پروسه شامل بود و رای دهندگان یک تنوع حقیقی را در بین کاندیدان احساس کردند و به کاندید دلخواه شان رای دادند.

5. ساختار اداری انتخابات

ساختار اداری انتخابات دارای سه لایه میباشد که متشکل از کمیسیون مستقل انتخابات، 34 دفتر ولایتی این کمیسیون، مدیران مراکز رای دهی که هرکدام با خود محلات مختلف رای دهی را دارند و همچنان کمیته های محلات رای دهی، میباشد. بر علاوه کمیسیون مستقل انتخابات هماهنگ کنندگان ساحوی به سطح ولسوالی ها را نیز استخدام نموده است که در تشکیل کمیسیون های ولایتی کار میکنند.

قانون تشکیل و صلاحیتهای کمیسیونهای انتخاباتی حکم بر ایجاد یک کمیته ای میکند تا کمشتران این کمیسیونها را انتخاب کنند و اعضای آن کمیته متشکل از نمایندگان شورای ملی، دادگاه عالی، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان و جامعه مدنی میباشد. این کمیته باید در انتخاب کمشتران کمیسیونهای انتخاباتی معیارهای همه شمول بودن و میکانیزم استخدام شفاف را در مطابقت با پیشنهادات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در نظر بگیرند.²³ مطابق به قانون تشکیل و صلاحیتهای کمیسیونها 9 تن از کمشتران کمیسیون انتخابات که شامل 2 تن زن نیز میشود توسط رئیس جمهور کرزی از بین 27 تن کاندیدان این پوستها که توسط کمیته انتخاب پیشنهاد شده بودند، برای 6 سال در 29 جولای 2013 مقرر شدند.²⁴ رویهمرفته صلاحیت استخدام نهائی کمشتران بازم خاص با رئیس جمهور بود کاریکه مستقل بودن این کمشتران را نزد بعضی از اطراف ذیدخل در انتخابات مشکوک جلوه داده است.

توجه مزید را میتوان به میکانیزم هایی مبنول داشت که بتواند موضوع عدم اطمینان و عدم همه شمول بودن میکانیزم انتخاب و استخدام کمشتران کمیسیونها را مرفوع سازد.

رئیس، معاون و سکرتر کمیسیون مستقل انتخابات از بین خود اعضای کمیسیون و توسط خودشان انتخاب شدند. این کمیسیون سکرتریتی دارد که مسئولیت پیشبرد کارهای عملیاتی روزمره را مطابق به رهنمودهای پالیسی کمیسیون به عهده دارد. سکرتریت مذکور توسط یک رئیس اجرایی یا مسئول دارالانشاء کمیسیون که توسط رئیس جمهور از بین متخصصین ایکه از طرف کمیسیون پیشنهاد میگردد، استخدام میشود. بخش اجرایی شامل مسئولین کمیسیون های ولایتی میشود که از طریق آن سکرتریت و یا دارالانشاء کمیسیون مرکزی حضور دایمی خود را در ولایات تنظیم کرده است. اداره سکرتریت و یا دارالانشاء کمیسیون مستقل انتخابات شامل دو معاون در بخشهای اداری و عملیاتی میباشد که مسئولیت اداره کارهای روزمره و هماهنگی بین بخشهای کمیسیون را به عهده دارند.

²¹ آقای قیوم کرزی، آقای عبدالرحیم وردک و آقای سردار نادر نعیم استعفاي خود را بتاريخ های 6، 16 و 26 مارچ اعلان نمودند و استعفاء نامه های خود را رسماً کمی پیشتر از روز انتخابات به کمیسیون مستقل انتخابات تسلیم نمودند. بر علاوه، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی 114 تن از کاندیدان شورا های ولایتی را بخاطر اینکه نتوانستند اسناد تحصیلی خود را فراهم نمایند و یا از نگاه سن واجد شرایط نبودند، غیر صالح قرار داد.
²² پراگراف 2 ماده 47 قانون انتخابات چنین حکم میکند: آرائیکه برای کاندیدان مستعفی ریخته شده است، معتبر شناخته نخواهد شد.
²³ به ماده های 8 و 22 قانون تشکیل و صلاحیتهای کمیسیونهای انتخاباتی مراجعه شود. در سابق رئیس جمهور به تنهایی کمشتران کمیسیون انتخابات را انتخاب و استخدام مینمود.

²⁴ کمیته انتخاب نامزدهای پوست کمشتری به علت عدم دخیل ساختن یک تن نماینده جامعه مدنی در امور انتخابات در پروسه نامزد سازی کاندیدان پوست کمشتری در پروسه تدوین لیست کاندیدان پوست کمشتری که در قانون پیش بینی شده است، مورد انتقاد قرار گرفتند. این کار را کمیته مذکور وقتی انجام داد که ارگانهای جامعه مدنی نتوانستند در قسمت معرفی بروقت نماینده خویش به این کمیته ناکام ماندند.

بعد از ختم دوره قبلی انتخابات ها در سال 2010 کمیسیون مستقل انتخابات از یک دوره ظرفیت سازی برای کارمندان خود با بدست آوردن مساعدتهای مالی جامعه جهانی سود برده است.²⁵ پروژه مذکور به کمیسیون انتخابات مشوره های تخصصی کمکهای مالی را فراهم ساخت تا بتواند پلان استراتژیک خود را برای سالهای 2011 – 2016 تهیه و تطبیق نماید. خوشبختانه در پلان استراتژیک کمیسیون انتخابات پیشنهادات اسبق دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در نظر گرفته شد. در سال 2013 کمکهای جامعه جهانی به کمیسیون انتخابات فراهم شد تا مصارف انتخابات 2014 را یکجا با بودجه ای که دولت افغانستان به این منظور فراهم کرده بود، کفایت کند. کمیسیون مستقل انتخابات یک پلان عملیاتی شامل و استراتژی جلوگیری از تقلب را برای انتخابات 2014 نیز تهیه نمود.²⁶ همکاری های دوامدار جامعه جهانی، تهیه اسناد مورد نیاز که قبلا از آن تذکر به عمل آمد و همچنان توجهی که کمیسیون انتخابات به درسهای آموخته شده از انتخابات های قبلی داشت، باعث شد که اداره انتخابات آمادگی های لازم را برای انتخابات سال 2014 داشته باشد.

جامعه جهانی باید به همکاری هایش با کمیسیون انتخابات ادامه بدهد تا ظرفیتهای کمیسیون را در رابطه به تطبیق پلان استراتژیکش با تاکید به بکار بستن درسهای آموخته شده از انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی سال 2014 هرچه بیشتر انکشاف بدهد.

کمیسیون انتخابات برای انتخابات های سال 2014 جمعا 99934 تن را در تمام نقاط کشور استخدام نمود. تا حد ممکن این کمیسیون کسانی را استخدام نمود که تجربه انتخاباتهای گذشته را داشتند. در یک اقدام نیک کمیسیون انتخابات حدود 11000 تن را از استخدام شدن مجدد درین انتخابات منع کرد که سابقه تخلف را در انتخابات های گذشته داشتند.

وزارت امور داخله توجه خاصی را به استخدام و تریننگ دادن کارمندان اناث مراکز رای دهی به شمول کارمندان اناث تلاشی، میزول داشت. کمبود کارمندان اناث در محلات و مراکز رای دهی در مناطق محافظه کار و سنتی باز هم ادارات انتخابات ولایتی را مجبور به استخدام مردان سالکرده محلی به عوض اناث در محلات و مراکز رای دهی کرد.

کمیسیون مستقل انتخابات و وزارت امور داخله باید پیش از پیش یک پلانی را برای استخدام کارمندان و تلاشی کنندگان اناث برای محلات و مراکز رای دهی تهیه نمایند. تاکید خاص باید به ظرفیت سازی کارمندان اناث در تمامی سطوح ادارات انتخاباتی صورت گیرد.

کمیسیون انتخابات در بعضی از کارهای شفافیت نداشت ولی به انتقادات وارده جوابهای کافی ارایه نمود و تدریجا، بخصوص قبل از دور دوم انتخابات ریاست جمهوری و در جریان آن رو به بهبود نهاد. تصامیم کمیسیون انتخابات به استثنای موارد کمی در مورد تطبیق نتایج، پشت درهای بسته گرفته میشد ولی همواره به مردم، نمایندگان کاندیدان و ناظرین معلومات را از طریق برگزاری کنفرانس های مطبوعاتی، نشست های نشر معلومات و خبرنگارها فراهم میکرد. وبسایت کمیسیون طور منظم با نشر معلومات در مورد تصامیم کمیسیون و معلومات دیگری در مورد فعالیتهای کمیسیون به روز سازی و تازه میشد ولی این آپدیت (بروز سازی) معلومات در وبسایت کمیسیون اکثر اوقات بروقت و کامل نمیبود.

بخاطر اثبات شفافیت در کارهای کمیسیون و اعتماد سازی بالای آن، کمیسیون باید دروازه نشست های تصمیم گیری خود را به روی احزاب، نمایندگان کاندیدان و ناظرین باز نماید و تمامی کارهای خود را طوری پلان نماید که امکان نظارت از آن موجود باشد. معلومات لازم در مورد تصامیم کمیسیون و دیگر فعالیت هایش طور منظم و بروقت در وبسایت آن قابل دسترسی باشد.

²⁵ جامعه جهانی مساعدتهای تخنیکي را برای کمیسیون انتخابات از طریق پروژه کمک به انتخابات برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP Elect II) ارایه نمود. همچنان کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی کمکهای را از بنیاد بین المللی سیستم های انتخاباتی (IFES) و دفتر ملل متحد برای خدمات پروژه ای (UNOPS) بدست آورد.

²⁶ هر دو سند که قبلا ذکر شد و پلان استراتژیک کمیسیون انتخابات برای سالهای 2011 – 2016 در وبسایت کمیسیون قابل دسترسی است.

الف. فعالیت‌های لوژستیک، ترینگها و فعالیت‌های تبلیغاتی

کمیسیون مستقل انتخابات 15121000 اوراق رای دهی را برای هر یک از انتخابات های ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی به چاپ رسانید که اوراق مربوط به هر انتخابات با رنگ ها متمایز ساخته شده بود. این کمیسیون بسته مربوط به مراکز رای دهی، بسته مربوطه به محلات رای دهی، بوتل های رنگهای پاک نشدنی و رنگهای غیر مرئی، چراغ های UV، پرده های کابین رای دهی، صندوق های رای دهی و صندوق های آبی را برای انتقال مواد انتخابات تهیه نموده بود. ارسال و سیر و حرکت مواد انتخاباتی برای هر دور انتخابات بیشتر از 30 روز را دربر گرفت و این پروسه به همکاری قوای امنیتی افغان و کمک آیساف تکمیل شد.

وسایل استفاده شده در کمپاین های آگاهی دهی از مسایل انتخابات در سطح کشور عبارت بودند از: لوحه های بزرگ اعلانات، رساله های تبلیغاتی، پوسترها، اوراق تبلیغاتی، جزوه های معلوماتی، تقویم های جیبی و برچسپ ها بودند. تیم های سیار تیاتر کمیسیون انتخابات به 34 ولایت کشور سفر نمودند تا نمایشات آگاهی دهی از مسایل انتخابات را براه اندازند و کمیسیون اعلانات تبلیغاتی را در 24 تلویزیون و 51 رادیو به نشر سپرد. مواد تبلیغاتی انتخابات به شمول اوراق رای دهی کارتونی و اوراق رای دهی نمونوی، چارتهای حاوی معلومات انتخاباتی و کتابهای رهنمود رای دهی در تمامی مناطق کشور توسط 1450 مبلغین کمیسیون انتخابات پخش شدند. کمیسیون انتخابات همچنان مراکز خدمات معلومات دهی برای رای دهندگان را نیز فعال ساخت که تا مرحله اعلان نتایج نهائی دور اول انتخابات بتاریخ 15 می به کار خود ادامه دادند. هماهنگ کنندگان ساحوی ولسوالی DFC ها به نوبه خود ترینگ هائی را برای مدیران مراکز رای دهی، مسئولین محلات رای دهی، ثبت نام کنندگان، کارمندان چک کارتهای رای دهی برگزار نمودند و مسئولین محلات رای دهی نیز ترینگهائی را برای فراهم کنندگان اوراق رای دهی برای مردم و کنترل کنندگان صندوق های رای و تنظیم کنندگان صفوف های رای دهندگان قبل از هر دوره انتخابات، ارایه کردند.

آمادگی های عملی برای برگزاری دور دوم انتخابات به مجرد ظهور علایم احتمال رفتن به دور دوم، آغاز شد. چاپ اوراق رای دهی برای دور دوم انتخابات پیش از اعلان رسمی نتایج دور اول انتخابات ریاست جمهوری شروع شد. کمیسیون انتخابات همچنان ترتیب کاندیدان را در اوراق رای دهی بدون در نظر داشت قرعه کشی "قسمیکه در قانون پیش بینی شده است" تنظیم کرد ولی به تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا اطلاع داد که این کار را با موافقه هردو کاندید دور دوم انتخابات انجام داده است. کمیسیون انتخابات توضیح داد که چون توزیع اوراق رای دهی بیشتر از 30 روز را در بر میگرفت، نمیتوانست زمان بندی قانونی را رعایت کند.

6. ثبت نام رای دهندگان

ثبت نام رای دهندگان یک پروسه کنشی وفعال است و مقتضی آن است که رای دهندگان در مراکز ثبت نام حضور فیزیکی پیدا کنند و سند معرفی کننده خود شان را ارایه نمایند تا کارت رای دهی را منحیث سند ثبت نام شدن بدست آورند. عملیه ثبت نام از زمان اولین انتخابات افغانستان بعد از کنفرانس بن که در سال 2004 برگزار شد، آغاز شده است ولی تا هنوز منجر به ایجاد یک راجستر همه شمول مرکزی نشده است. کارت های رای دهی توزیع شده در تمامی دوره های ثبت نام در گذشته منحیث سند معتبر شناختی برای رای دادن در تمامی محلات رای دهی در روز انتخابات کاربرد داشتند. کمیسیون انتخابات یک دوره ثبت نام جدید رای دهندگان را برای انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی سال 2014 براه انداخت تا رای دهندگان جدید واجد شرایط را ثبت نماید که در دوره های گذشته شامل این پروسه نشده بودند.²⁷

برای انتخابات سال 2004 حدودا 10942989 رای دهنده ثبت نام شده بود تا در انتخابات سراسری آن وقت که توسط ادارات انتخاباتی برگزار گردید رای بدهند، بدنال آن یک دوره ثبت نام دیگر در سال 2005 نیز صورت گرفت. در کنفرانس لندن در سال 2006 حکومت افغانستان وجامعه جهانی توافق کردند که یک سیستم دائمی ثبت نام ملکی و انتخاباتی

²⁷ به مقررہ کمیسیون انتخابات در مورد ثبت نام رای دهندگان که در 22 جنوری 2013 تصویب شد، مراجعه شود.

واحدی را ایجاد نمایند که با استفاده از یک سند تشخیص هویت ملی ثبت نام صورت گیرد ولی در نتیجه حکومت تصمیم گرفت که ثبت احوال نفوس و ثبت نام رای دهندگان طور علیحده و جدا صورت گیرد.

کمیسیون انتخابات یک پروسه ثبت نام رای دهندگان را برای بروز سازی (آپدیت) سیستم ذخیره معلومات (دیتابیس) های موجود برای انتخابات سال 2009 براه انداخت که منجر به صدور 4720906 کارت جدید رای دهی شد. در کارت های جدید فوتو های حاملین آن و نشان انگشت آنها به منظور استفاده بایومتریک، علاوه گردیده بود ولی داشتن فوتو در کارت های رای دهی زنان نه در انتخابات 2009 شرط بود و نه در انتخابات 2014.

بعد از مرحله جدید ثبت نام رای دهندگان برای انتخابات سال 2010 کمیسیون انتخابات تعداد کارت های رای دهی توزیع شده بعد از انتخابات سال 2003 را بیشتر از 17 میلیون تخمین زد در حالیکه تعداد افراد واجد شرایط رای دهی را حدود 10.5 میلیون نفر اعلان کرد.²⁸ تضاد و فرق موجود بین تعداد کارت های رای دهی صادر شده و تعداد رای دهندگان واجد شرایط زمینه غیر مرغوب رای دهی مکرر توسط یک شخص را میسر میسازد و اصل برابری رای را که در قانون اساسی و معیار های بین المللی انتخابات تذکر رفته است به چالش میکشاند.²⁹ عدم توانائی در تهیه لیست رای دهندگان که باید پیش از پیش چاپ و برای استفاده در مراکز رای دهی آماده باشد، یک عقب نشینی بزرگی است و این کار منجر به عدم توانائی برای تهیه پلان عملیاتی به شمول تعیین تعداد لازم اوراق رای دهی به مناطق مختلف میشود، خواهد شد. مساله تداول (گردش) تعداد زیاد کارت های رای دهی یکجا با امکان ارسال تعداد از حد زیاد اوراق رای دهی به مناطق مختلفیکه این کارت ها در آن از تعداد اصلی واجدین شرایط رای دهی بیشتر هستند، زمینه تخلف را ازدیاد میبخشد و از توانائی دست اندرکاران انتخابات در امر جلوگیری از تقلب می کاهد.

کمیسیون مستقل انتخابات با در نظر داشت نگرانی هائیکه در فوق ذکر شد و به تعقیب راه اندازی یک بررسی برای مطالعه امکان ایجاد یک سیستم ثبت نام واحد برای رای دهندگان در سال 2012، آمادگی هائی را برای ایجاد یک سیستم واحد و شامل ثبت نام رای دهندگان به سطح کشور در تطابق با پلان استراتژییک خود روی دست گرفت ولی بعد از دریافت نظریات جامعه جهانی درین خصوص و تصمیم حکومت افغانستان که در فوق ذکر شد، از ایجاد یک سیستم ثبت نام واحد و شامل صرف نظر کرد.³⁰ کمیسیون انتخابات در سال 2013 موافقت نمود که تفاهمنامه ای را با دیگر ارگانهای دولتی ذیدخل برای پیشبرد کار پروژه تهیه کارت هویت برقی (تذکره الکترونیک)، امضاء نماید.³¹ هدف درازمدت این پروژه این است که یک سیستم ثبت نام رای دهندگان را از پروژه ثبت نام عامه که برای تذکره برقی ساخته شده است، ایجاد نماید. کمیسیون مشوره ها و نظر سنجی های خود را با وزارت های مربوطه ادامه میدهد تا به توافقات و هماهنگی هائی درین خصوص دست یابد. قابل یاد آوری است که تا حال پروژه تذکره برقی منتج به صدور کارت های برقی برای اتباع کشور نشده است. نبود توافق سیاسی در مورد چهارچوب حقوقی این پروژه به شمول عدم توافق در مورد نفوس شماری از علت های اساسی این بنبست میباشد. در انتخابات 2014 کارت های رای دهی یگانه سند معرف واجد شرایط بودن برای رای دهی بود.

حکومت افغانستان میتواند از تصمیم خود مبتنی بر متوقف ساختن پروسه ایجاد یک سیستم ثبت نام واحد و همه شمول، صرف نظر کند تا زمینه برای کمیسیون انتخابات فراهم میشد که خودش یک تصمیم مستقلانه در مورد سیستم ثبت نام رای دهندگان اتخاذ مینمود، برابر بود که این سیستم از راه ربط دادن ثبت نام رای دهندگان به سیستم ثبت نام ملکی ایجاد میشد و یا یک سیستم ثبت نام جدا از دیگر سیستم های ثبت نام میبود.

²⁸ اقتباس از معلومات (پرزنتیشن) ارایه شده روی موضوع ثبت نام رای دهندگان در کنفرانس تخصصی اتحادیه اروپا و برنامه انکشافی ملل متحد در مپوتوی موزنبيق که بتاريخ 7 مارچ 2013 برگزار شده بود. کاپی این سند از کمیسیون انتخابات بدست آمده است.

²⁹ به پراگراف "ب" ماده 25 کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و همچنان به پراگراف 3.7 سند کوپن هاگن 1990 سازمان امنیت و همکاری اروپا که حکم میکند که دولت های عضو باید حق جهانی و مساوی اشتراک جوانان در رای تضمین نمایند، مراجعه شود.

³⁰ شورای وزیران حکومت افغانستان بتاريخ 17 سپتمبر 2012 تصمیم گرفت که پلان کمیسیون انتخابات مبتنی بر ایجاد یک سیستم ثبت نام واحد و کشور شمول را رد کند. دارالانشای شورای وزیران بتاريخ 2 جنوری 2013 تصریح داشت که کمیسیون انتخابات نباید اقدام به دریافت بی اعتبار ساختن کارت های جعلی انتخابات نماید.

³¹ در جون 2013 کمیسیون انتخابات یکجا با وزارت مخابرات، وزارت داخله و وزارت مالیه شروع به تسوید تفاهمنامه ای برای ایجاد یک پروژه امتحانی جهت معرفی کارت هویت برقی (تذکره الکترونیک) برای ولایت کابل نمودند. پارلمان باید چهارچوب حقوقی تذکره برقی را تهیه و تصویب کند که تا هنوز نکرده است و تفاهمنامه درین خصوص نیز تا هنوز نهائی نشده است.

کمیسیون انتخابات در فاصله کوتاهی یک مرحله جدید از دید کارت های رای دهی را برای انتخابات 2014 به هدف رسیدن به ملیون ها رای دهنده آغاز کرد. این عملیه عمدتاً رای دهندگان انات، کوچی ها و اشخاصیکه به تازگی واجد شرایط رای دهی شده بودند را هدف قرار داد و در سه مرحله به اجراء گذاشته شد. مرحله اول در 26 می 2013 با باز نمودن 41 مرکز ثبت نام رای دهندگان در مراکز ولایات آغاز گردید.³² مرحله دوم به تاریخ 26 جولای با باز نمودن 386 مرکز ثبت نام در مراکز اکثریت ولسوالی ها آغاز شد و به تاریخ 10 دسمبر 2013 به پایان رسید.³³ مرحله سوم قرار بود که به واجدین شرایطیکه تا هنوز ثبت نام نکرده بودند اجازه شمولیت در لیست رای دهندگان را الی 72 ساعت وقت با قیمانده به انتخابات، بدهد ولی این اجازه صرف در دور اول انتخابات عملی شد اما کسانیکه در فاصله زمانی بین دور اول و دوم انتخابات به سن 18 سالگی رسیدند، ازین امتیاز برخوردار نشدند.

شروع ثبت نام رای دهندگان در سال 2014 به علت عدم علاقمندی رای دهندگان و همچنان بعضی مشکلات تخنیکی و سازمانی، به کندی پیش میرفت ولی بعدها سرعت گرفت. در جریان پروسه ثبت نام حوادث اندک امنیتی رخداد که تلفات قابل ملاحظه ای نداشت و در نتیجه کمیسیون انتخابات توانست هدفی را که تعیین کرده بود به آن برسد و تعداد 8.3 ملیون رای دهنده را ثبت نام نمود که از آنجمله 32.1 ملیون آنرا که 7.34 فیصد میشد، را زنان تشکیل میدادند. به این حساب حدود 21 ملیون کارت رای دهی در انتخابات سال 2014 در بین حدود 13 ملیون رای دهنده در تداول (گردش) بود.

قسمیکه قبلاً پیشنهاد شده بود، اگر کارت های ثبت نام رای دهندگان به جای خود باقی میمانند، نصب فوتو (عکس) برای همه مردان و زنان رای دهنده لازمی شود تا بتوان از تقلب جلوگیری کرد.

7. کمپاینها

الف. فضای (حال و هوای) کمپاینهای

قانون اساسی افغانستان مسایل آزادی بیان، گردهم آئینها و ساختن اتحادیه ها و تشکل ها را تضمین میکند. قانون انتخابات مقررات ابتدائی کمپاین ها را معرفی مینماید و کمپاین را چنین تعریف مینماید: " کمپاین عبارت از فعالیتهای کاندیدان و احزاب سیاسی به منظور جلب آرای مردم میباشد".³⁴ بخاطر وضاحت بیشتر احکام قانون اساسی و دیگر قوانین در مورد کمپاینها، کمیسیون انتخابات مقرر کرده ای را در مورد مسایل مربوط به کمپاینها و رسانه ها تهیه و تصویب نمود و همچنان طرز العمل هایی را برای کاندیدان ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی و رسانه ها انکشاف داد. تمامی کاندیدان به حکم مقررات کمیسیون مستقل انتخابات مجبور به امضای طرز العملها منحیث پیش شرط ثبت نام خود، بودند. مدت کمپاین برای ریاست جمهوری 60 روز و برای شوراهای ولایتی 30 روز ادامه داشت و دو روز قبل از روز انتخابات به پایان رسیدند. مدت کمپاین برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری در قانون تصریح نشده است.

پیشنهاد میشود که چهارچوب حقوقی انتخابات مورد تجدید نظر قرار گیرد تا تعریف واضحی از مدت کمپاین برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری ارائه شود.

زمان کمپاین برای انتخابات ریاست جمهوری از 2 فبروری آغاز گردید و این زمان برای انتخابات شوراهای ولایتی بتاریخ 2 مارچ شروع شد و بتاریخ 2 اپریل به پایان رسید. بر علاوه نصب پوستر های انتخاباتی جهت کمپاین در شهرهای کلان، بعضی از کاندید ها برگه های انتخاباتی را نیز چاپ کردند و همچنان گردهم آئی ها را با رای دهندگان براه انداختند. اکثریت کاندیدان ریاست جمهوری گاه گاهی در مناظرات رسانه ای که از طرف رسانه هاییکه به سطح عموم کشور نشرات دارند، نیز ظاهر شدند.

³² این مراکز ثبت نام رای دهندگان مشمول بخشهای جداگانه برای ذکور و انات بود.

³³ کمیسیون انتخابات در اول پلان به ایجاد 399 مرکز رای دهی نمود ولی نتوانست این مراکز را در 13 ولسوالی باز نماید که از آنجمله 9 مرکز در ولایت غزنی، نورستان، لوگر، کنر، کاپیسا و پکتیا به علت مشکلات لوجستیکی و 4 مرکز دیگر در غزنی، زابل و هلمند به علت نگرانی های امنیتی بسته ماندند. در مناطق صعب العبور کمیسیون واحد های سیار ثبت نام را استخدام نمود تا مردم را ثبت نام نمایند.

³⁴ به قفقه 16 ماده 4 و مواد 48-51 قانون انتخابات مراجعه شود. کدام اشاره ای به حق کمپاین شهروندان و یا رای دهندگان نشده است.

بعد از یک آغاز کم‌رنگ کمپاین‌ها در دور اول انتخابات ریاست جمهوری بخاطر وضع نا مساعد هوا، کمپاین‌ها یکبارگی زیاد شدند و اکثریت کاندیدها راه پیمائی‌ها و گردهم آئی‌های پر رونق و پر نفوسی را براه انداختند. به علت وضعیت امنیتی شکننده، حجم کمپاینها در شهرها و مناطق روستائی فرق داشت. در حالیکه گردهم آئی‌ها و راه پیمائی‌ها در شهرهای بزرگ زیاد بودند، در شهرهای کوچک و مناطق روستائی کاندیدان به دید و بازدید و ملاقاتها با سران اقوام و قبایل بخاطر جلب آرای مردم اکتفا نمودند. بعضی از کاندیدان زمان بندی انتخابات را در اوایل بهار انتقاد کردند و گفتند که این کار از توانائی آنها به رسیدگی و کمپاین در مناطق روستائی و دور دست می‌کاهد.

اکثریت کاندیدان پوست ریاست جمهوری با انتخاب سنجیده معاونین خود از قومیت‌های مختلف و کمپاین فعال منحصی تیم‌های چندین ملیتی خواستند آرای ملیت‌های مختلف را جلب کنند. رویهمرفته مسأله اثبات رابطه‌های قومی و قبایلی به عوض برنامه‌های سیاسی و کاری نقش عمده‌ای را در کمپاینها ایفا نمود. اکثریت کاندیدان ریاست جمهوری وعده ایجاد شغل، مبارزه با فساد اداری و پیشبرد پروژه صلح و امضای موافقتنامه امنیتی را در صورت پیروزی به مردم دادند.³⁵ یکی از کاندیدان ریاست جمهوری طور فعال برای تغییر سیستم ریاست جمهوری به سیستم صدارتی و یا پارلمانی به شمول ایجاد پوست نخست‌وزیری و غیر متمرکز کردن قدرت کمپاین کرد.

قسمیکه در تصمیم کمیسیون انتخابات تصریح شده است، مدت کمپاین در دور دوم انتخابات از 22 می شروع شد و به مدت سه هفته ادامه داشت. هردو کاندید رقیب کمپاین‌های خود را به نصب پوسترها و توجه به رای دهندگان بالقوه و گروه‌های سیاسی از طریق جلب شخصیتها و گروه‌های سیاسی و دیگر شبکه‌ها به تیم خود، منحصر ساختند. هردو کاندید تأیید بعضی از رقبای خود در دور اول و معاونین آنها را بدست آوردند. تلاشها برای برگزاری یک مناظره تلویزیونی نهائی بین هردو کاندید دور دوم قسماً بخاطر وضعیت امنیتی بی نتیجه ماند.

کمپاین‌ها بصورت عموم به شکل مثبت در طول پروسه به پیش رفت ولی فضای عمومی کمپاین‌ها در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری بیشتر قطبی و تنش آلود شد. باوجود اینکه استفاده از اتهامات کلیشه‌ای قوم‌گرا بودن اعضای تیم توسط اعضای تیم دیگر و استعمال سایر الفاظ منفی‌ایکه از آن بوی قوم‌گرایی می‌آمد به آدرس یکدیگر، وجود داشت، این پدیده عموماً توسط مقامات دولتی، جامعه مدنی و همچنان شخص کاندیدان ریاست جمهوری محکوم شد.

مثال‌هایی از کمپاین‌های غیر قانونی توسط مقامات دولتی به نفع کاندیدان مورد نظرشان در هردو دور انتخابات ریاست انتخابات شوراهای ولایتی دیده شد که این کار باعث به خطر انداختن اصل عدالت در کمپاین‌ها شد.³⁶ مقامات دولتی اقدامات مثبتی را (بعد از اطلاع از چنین تخلفات در جریان کمپاین‌ها) روی دست گرفتند و کارمندان دولت را که مرتکب تخلف در جریان کمپاین‌ها شده بودند از وظیفه برکنار کردند و یا هم جریمه‌هایی را بالای آنها وضع کردند. رویهمرفته در یک مورد یکی از قومندانان امینه یکی از ولسوالیها که تخلف کمپاین غیر قانونی را به نفع یکی از کاندیدان مطرح ریاست جمهوری در دور اول مرتکب شده بود، از وظیفه خود در آن ولسوالی برکنار شد و به عین وظیفه در یکی از ولسوالی‌های ولایت دیگر قبل از دور دوم انتخابات مقرر شد. این کار جریمه‌های وضع شده را کم اثر نمود.

پیشنهاد میشود که مقامات دولتی طور مداوم در مقابل استفاده غیر مشروع از منابع دولتی توسط کارمندان شان به شمول قضایای دخالت مقامات دولتی در کمپاین‌ها، حساس باشند و اقدامات لازم و مؤثری را در مقابل چنین اعمال روی دست گیرند.

ب. کمیسیون رسانه‌ها

کمیسیون رسانه‌ها یک کمیسیون موقت است که در وقت برگزاری انتخابات در قالب کمیسیون انتخابات تشکیل میشود تا از عملکرد رسانه‌ها در جریان انتخابات نظارت نماید. این کمیسیون تخصصی پنج نفره از طرف کمیسیون مستقل انتخابات در

³⁵ با به پایان رسیدن وظایف آیساف در آخر سال 2014، ایالات متحده آمریکا و متحدینش همکاری‌های محدود خود را در مورد ظرفیت سازی و ایجاد امنیت مشروط به امضای توافقنامه امنیتی ساختند.

³⁶ پراگراف 6.7 سند 1990 کوپن هاگن سازمان امنیت و همکاری اروپا حکم میکند که "تضمینات مقتضی حقوقی باید وجود داشته باشد تا احزاب و سازمان‌ها بتوانند با یکدیگر به اساس مساوات در برابر قانون و تعامل مساویانه از سوی مقامات، به رقابت بپردازند". بر علاوه پراگراف 3.5 همین سند حکم میکند که "وظیفه مقامات دولتی و مسئولین اداره عامه این است که در کمپاین‌ها مفاد قانون اساسی را رعایت نمایند و مطابق به احکام قوانین عمل نمایند".

دسامبر 2013 تشکیل شد.³⁷ پیشنهادات قبلی تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در مورد مقررۀ رسانه ها در جریان کمپاین ها و ایجاد نمایندگی های ولایتی کمیسیون رسانه ها بخاطر انجام وظایف شان بطور بهتر، عملی نشده است. کمیسیون انتخابات مسئول استخدام کارمندان و تعیین بودیجه به این کمیسیون است و به همین علت کنترل از حد زیادی را بالای کارهای کمیسیون رسانه ها در تمام پروسۀ نظارت از رسانه ها اعمال نموده است. کمیسیون رسانه ها از عدم شفافیت در پروسۀ استخدام کمشنرهای این کمیسیون توسط کمیسیون انتخابات گذارش داد و تاکید بر استخدام کارمندان کمیسیون رسانه ها به اساس شایستگی و تخصص نمود. برعلاوه تاخیر در استخدام کارمندان کمیسیون رسانه ها و تهیه بودیجه آن بالای توانائی کمیسیون رسانه ها تاثیر منفی در عرصۀ نظارت از کار رسانه ها گذاشته است و این کمیسیون به همین علت نتوانسته است که کار خود را بر وقت و زمان انجام دهد.

بخاطر تقویت اعتماد بالای کار کمیسیون رسانه ها، پیشنهاد میگردد که معیار های اضافی بیشتری در نظر گرفته شود تا شفافیت در پروسۀ استخدام کمشنرهای کمیسیون رسانه ها تضمین شود و اطمینان حاصل شود که به کمشنر های این کمیسیون مسئولیت بیشتری در پروسۀ استخدام کارمندان این کمیسیون و تعیین بودیجه واگذار گردد.

بخاطر اینکه کمیسیون رسانه ها وظایف خود را درست انجام بدهد، کمیسیون انتخابات پروسه هایی را برای رسیدگی کمیسیون انتخابات به شکایات رسانه ای در جریان انتخابات، منظور کرد. در جریان کمپاین های انتخابات ریاست جمهوری، کمیسیون رسانه ها به هفت قضیۀ تخلف رسانه ای رسیدگی کرد که دو قضیۀ آن مربوط به دور اول انتخابات و پنج قضیۀ آن مربوط به دور دوم انتخابات ریاست جمهوری می شد. برعلاوه کمیسیون رسانه ها تعداد دیگر قضایا را طور غیر رسمی حل نمود. کمیسیون رسانه ها 13 تلویزیون و یک رادیو را در جریان دور اول انتخابات در پروسۀ کمپاین ها متخلف دانست و 13 تلویزیون و 5 رادیو و 4 روزنامه را در دور دوم انتخابات متخلف در پروسۀ کمپاین ها تشخیص داد.

تطبیق جریمه های کمیسیون رسانه ها به یک معضل تبدیل شد. باوجود اینکه کمیسیون رسانه ها زمان نهائی برای ادای جریمه را به درخواست رسانه ها تمدید نمود، بعضی از رسانه ها این جریمه را تحویل ننمودند. علی الرغم اینکه کمیسیون رسانه ها هشدار داد که عدم پرداخت جریمه ممکن است منجر به لغو جواز فعالیت رسانه متخلف شود و کمیسیون رسانه ها در تطبیق پروسۀ جریمه بالای رسانه های شخصی شک داشت. در اواخر ماه سپتمبر کمیسیون رسانه ها تصمیم گرفت تا متخلفین را که 9 رسانه بودند جهت تطبیق جریمه ها به داد ستائی (خارنوالی) معرفی نماید.³⁸

کمیسیون رسانه ها همچنان مصارف اعلانات کاندیدان را در رسانه ها نظارت نمود که شامل 55 رسانه مستقر در کابل میشد که از جمله 44 رسانه سمعی و بصری (26 تلویزیون و 18 رادیو)، 10 رسانه چاپی و 1 تلویزیون با نشرات آنلاین (انترنتی) بودند. ازینکه کمیسیون رسانه ها خارج از کابل حضور نداشت لذا ظرفیت نظارتش (خاصتا در نظارت از رسانه های چاپی در سطح زون ها و ولایات) محدود بود. کمیسیون رسانه ها گذارشات را از نظارت از رسانه ها به نشر رسانید که در سایت انترنتی کمیسیون انتخابات به نشر رسید.³⁹

پیشنهاد میشود که کمیسیون انتخابات اقدامات مزیدی را برای موثریت و بر وقت بودن فعالیت های کمیسیون رسانه ها که در لایحه وظایفش تذکر یافته است، روی دست گیرد. توجه جدی باید به مسالۀ فراهمی وقت لازم برای استخدام و ظرفیت سازی کارمندان کمیسیون رسانه ها مبذول گردد.

ج. مسایل مالی کمپاین ها

تنظیم مسایل مالی کمپاین ها توسط قانون انتخابات و مقررۀ کمیسیون انتخابات در مورد اداره مسایل مالی کمپاین ها صورت میگردد. احکام قانون به تمویل شخصی احزاب سیاسی حکم میکند و همچنان به گذارش دهی و نشر مسایل مربوط به امور مالی کمپاین ها حکم میکند. چهارچوب حقوقی انتخابات احکام عمومی را در مورد تامین درستی و شفافیت در امور مالی کمپاین ها در مطابقت با معیارهای بین المللی افاده میکند ولی تفصیل لازم را درین مورد در بر ندارد و همچنان

³⁷ به اساس پرگراف اول ماده 61 و پرگراف 6 همین ماده قانون انتخابات کمیسیون رسانه ها باید 90 روز قبل از انتخابات تشکیل شود و باید کاهای خود را الی 45 روز بعد از اعلان نتایج نهائی انتخابات تکمیل نماید.

³⁸ این 9 رسانه عبارت بود از 6 تلویزیون، 2 رادیو و 1 رسانه چاپی (اخبار).

³⁹ گذارشات کمیسیون رسانه ها در وبسایت کمیسیون انتخابات: www.iec.org.af قابل دسترسی است.

حکمی را در مورد نا رسائی ها در مسایل مالی کمپاین ها و مجازات های لازم در صورت تخلف درین پروسه در بر ندارد.⁴⁰ تطبیق چهارچوب حقوقی و نظارت از مسایل مالی کمپاین ها ناکام و مشکل برانگیز بودند.

مطابق به احکام قانون مصرف جموعی یک کاندید ریاست جمهوری نباید از 10 میلیون افغانی که معادل به 132,000 یورو میشود و مصارف کاندید شوراها و ولایتی از 500,000 افغانی که معادل 6600 یورو میشود، بالاتر باشد. ازینکه قوانین مربوطه مسأله مصارف کاندیدان دور دوم انتخابات را باوجود کوتاه بودن مدت کمپاین آن نسبت به مدت کمپاین دور اول، مسکوت گذاشته است، حد لازم مصارف کمپاین برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری که سه هفته را دربر میگیرد به همان مقداری است که برای دور اول که دو ماه را دربر میگیرد، باقی ماند. محدوده مصارفیکه برای کمپاین ها در نظر گرفته شده است، در مقایسه با قیمت های قابل پرداخت برای اعلانات سیاسی غیر حقیقی میباشد و به همین علت از طرف تمامی اطراف نیدخل به شمول خود کاندیدان مورد انتقاد قرار گرفت. این کار همچنان باعث شد که کاندیدان میزان حقیقی مصارف خود را پنهان نمایند و به کمیسیون انتخابات گزارشات نادرستی در مورد میزان مصارف خود ارایه دارند.

پیشنهاد میشود که میزان و حد مصارف کمپاین ها تا یک اندازه مناسب اضافه شود تا بتوان شفافیت این پروسه را تقویت بخشید و از خطر در نظر نگرفتن احکام قانون در مورد مسایل مالی کمپاین ها جلوگیری کرد.

کاندیدان ممکن است که صرف از راه کمکهای شخصی تمویل شوند. کاندیدان ریاست جمهوری ممکن است که حد اکثر تا 50000 افغانی را از کمک کنندگان شخصی (افراد) و الی 500000 افغانی را از احزاب سیاسی و ادارات غیر دولتی محلی قانونی پشتیبان شان برای مصارف انتخاباتی بدست آورند. قانون تمویل عمومی (ملی) برای مصارف کاندید ها را ممنوع قرار داده است که این کار مانع صلاحیت بالقوه چنین میکانیزم تمویل، منحصی یکی از راه های جلوگیری از فساد، میباشد و زمینه یک توازن در بازی را بین کاندید ها فراهم میسازد و همچنان اتکاء غیر لازم بالای تمویل کنندگان شخصی را از بین میبرد و تشویقی است برای سهم گیری زنان در عرصه سیاست.⁴¹

باید به معرفی سیستم تمویل عمومی (ملی) برای کاندیدان و احزاب سیاسی توجه صورت گیرد. توزیع بودیجه ملی درین خصوص باید مستقیماً به مسأله تطبیق مقررات مربوط به مسایل مالی کمپاین ها مانند شرایط مربوط به گذارندهی از مصارف کمپاین ها پیوند داده شود و میتوان آنرا قسمی تنظیم کرد که امتیازات بیشتری را برای سهم گیری زنان در عرصه حیات سیاسی، تخصیص داد.

مطابق به قانون کاندیدان مکلف اند تا حساب بانکی جداگانه ای را برای مصارف کمپاین هایشان باز نمایند و گزارش های دو هفته ای را از چگونگی مصارف کمپاین هایشان به کمیسیون انتخابات ارایه نمایند تا در وبسایت کمیسیون به نشر برسد. دو تن از کاندیدان ریاست جمهوری نتوانستند گزارش مصارف خود را ارایه نمایند و در نتیجه از طرف کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی جریمه شدند. برعلاوه آنچه ذکر شد، کدام مجازات دیگری بخاطر تخلفات در مسایل مالی کمپاین ها گزارش نشده است. کمیسیون مستقل انتخابات اظهار میدارد که این کمیسیون جهت انجام دادن وظایف خود همواره تلاش کرده است که با کاندیدان در مورد مسایل مالی کمپاین هایشان همکاری نماید ولی نمایندگان مالی کاندیدان ریاست جمهوری از ارایه معلومات درست و بروقت از مسایل مالی کمپاین ها خود داری کردند و بعضی از کارهای شان در رابطه به کمپاین ها را پنهان کردند و در همکاری با کمیسیون انتخابات درین راستا ناکام بودند. قانون انتخابات استفاده از منابع و پول های غیر قانونی را تخلف و نقض قانون میداند ولی به بعضی تخلفات دیگر در مسایل مالی کمپاین ها مانند انکار از ارایه گزارش از مسایل مالی کمپاین ها و یا عدم ارایه بروقت آن نمی پردازد. برعلاوه این قانون طور واضح احکامی را در رابطه به مجازاتها در مقابل تخلفات مربوط به مسایل مالی در خود ندارد و به همین علت در مورد تطبیق میکانیزم ها درین راستا کدام پیشبینی بخصوصی ندارد.

⁴⁰ فقره 3 ماده 7 کنوانسیون ملل متحد علیه فساد اداری چنین حکم میکند "دول عضو این کنوانسیون باید معیار های مناسب قانونی و اداری را در تطابق به مقاصد این کنوانسیون و اصول اساسی قوانین داخلی خود روی دست گیرد تا شفافیت در تمویل کاندیداتوری برای پوست های خدمات عامه انتخابی و در صورت لزوم تمویل احزاب سیاسی تامین شود.

⁴¹ به پرگرافهای 176-177 رهنمود دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا و رهنمود کمیسیون وینیس در مورد مقرر احزاب سیاسی مراجعه شود که در سایت انترنیتی ذیل قابل دسترس است: <http://www.osce.org/odihr/77812>

چهار چوب حقوقی انتخابات باید مورد تجدید نظر قرار گیرد تا لیست کاملی را از تخلفات مالی در برداشته باشد و برای چنین تخلفات مالی مجازات های قابل تطبیق را پیشبینی نماید که مناسب، موثر و بازدارنده باشد. کاندیدان ریاست جمهوری باید مسئولیت عدم همکاری با کمیسیون انتخابات در ارتباط مسایل مالی شان را به دوش بگیرند.

بخش مربوط به کنترل مسایل مالی کمپاین های کاندیدان در کمیسیون انتخابات مسئولیت نظارت امور مالی کمپاین ها را بدوش دارد. در حال حاضر این کمیسیون شکایات انتخاباتی است که صلاحیت رسیدگی به نارسائی ها و تخلفات مرتبط به مسایل مالی کمپاین ها را به اساس شکایات ارایه شده، دارا میباشد. قانون در رابطه به مسئولیت کمیسیون انتخابات و سایر اطراف ذیدخل مانند کمیسیون شکایات انتخاباتی توضیحاتی مبنی بر چگونگی نظارت آنها از مسایل مالی کمپاین ها به شمول ارزیابی از گزارشات مالی ارایه شده و ارایه جوابات به تخلفات مربوط به نقض مقررات مسایل مالی کمپاین ها، نداده است. کمیسیون انتخابات بنا به نداشتن ظرفیت لازم به مشکلاتی در عرصه تحلیل و ارزیابی گزارشات مالی کاندید ها، مواجه بود. کمیسیون انتخابات به تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا خبر داد که این کمیسیون گزارشات مالی کاندیدان را تلخیص نموده به دسترس عموم قرار میدهد و میگذارد که اطراف ذیدخل گزارش ها را جهت معلوم نمودن صحت و سقم آن بررسی نمایند و اگر شکایتی در رابطه داشته باشند به کمیسیون شکایات انتخاباتی ارایه نمایند ولی هیچ یک از افراد، رسانه ها یا نمایندگان جامعه مدنی گزارشات مالی انتخابات را که در وبسایت کمیسیون انتخابات نشر شده بود، رسماً مورد سوال قرار ندادند.

پیشنهاد میشود که چهار چوب حقوقی مورد تجدید نظر قرار گیرد تا وظایف کمیسیون انتخابات را در رابطه به نظارت دقیق، کامل و بروقت از مسایل مالی کمپاین ها مشخص سازد و صلاحیت کمیسیون شکایات انتخاباتی نیز در رابطه به مسایل مالی کمپاین ها واضح شود.

8. نظارت ملی و بین المللی

قانون انتخابات بر نظارت ملی و بین المللی از انتخابات حکم میکند. مساله صدور اعتبار نامه ها برای نظارت از انتخابات یک پروسه دو مرحله ای است: احزاب سیاسی، کاندیدان، ارگانهای نظارت کننده، و رسانه ها باید در قدم اول اعتبار نامه های نظارت از انتخابات را برای نهاد های خود قبل از اینکه درخواست ها را برای صدور اعتبار نامه نظارت برای نمایندگان خود ارایه نمایند، بدست آورند. ناظرینیکه اعتبار نامه های نظارت را بدست آورده اند میتوانند از پروسه انتخابات نظارت نمایند و گزارشاتی را ازین پروسه تهیه نمایند.⁴² علاوه برآن، کمیسیون انتخابات حق حضور در جلسات آزاد خود را به نمایندگان کاندیدان و ناظرین نهادهای ملی و بین المللی داده بود ولی قسمیکه ملاحظه میشود این حق را به رسانه ها نداده بود.⁴³ برعلاوه کمیسیون انتخابات طرز العمل اجرائی را در مورد نظارت ملی و بین المللی تهیه و تصویب نموده است.

به رئسای مراکز رای دهی و مراکز ثبت نام صلاحیت داده شده است که مدت وقتی را که ناظرین و نمایندگان کاندیدان میتوانند در داخل این مراکز سپری نمایند، تعیین نمایند. باوجود اینکه این کار بخاطر جلوگیری از ایجاد ازدحام و بیروبار درین مراکز در نظر گرفته شده است، این حکم موانع از حد زیادی را به بار میآورد و محدودیت های غیر موجه را بر حقوق ناظرین و نمایندگان کاندیدان عاید میسازد و مانع اساسی را در کار آنها خلق میکند. احکام دیگریکه کمیسیون انتخابات جاری کرده است که به اساس آن کاندیدان و احزاب سیاسی ملزم به هماهنگی و شریک سازی پیش از پیش پلان هایشان (در مورد استخدام نمایندگان شان برای روز انتخابات)، با کمیسیون انتخابات هستند، نیز باعث ایجاد عین موانع و مشکلات میشود.

⁴² به پراگراف 1 ماده 6 مقررہ کمیسیون انتخابات در مورد صدور اعتبار نامه به احزاب سیاسی، کاندیدان مستقل، نهاد های نظارت کننده و رسانه ها که توسط این کمیسیون بتاريخ 15 دسمبر 2012 تصویب شده است مراجعه شود. حق نظارت از تمامی مراحل شمارش آراء و اعلان نتایج در ماده 9 مقررہ کمیسیون انتخابات در مورد شمارش، تصدیق و اعلان نتایج انتخابات که در تاریخ 11 فبروری تصویب شده است، تامین گردیده است.

⁴³ مقررہ اشتراک نمایندگان و ناظرین ملی و بین المللی در جلسات آزاد کمیسیون مستقل انتخابات که بتاريخ 18 فبروری توسط کمیسیون مذکور به تصویب رسید. قسمی معلوم میشود که تعیین اینکه کدام یک از جلسات این کمیسیون جلسات آزاد گفته میشود و کدام یک نه، مربوط و منوط به صلاح دید این کمیسیون میباشد.

ایده تعیین محدوده زمانی برای حضور ناظرین، نمایندگان کاندیدان، احزاب سیاسی و رسانه ها در مراکز رای دهی و مراکز ثبت نام رای دهندگان باید ترک شود. اگر ازدحام درین مراکز یک معضله باشد، باید در مورد حد اکثر ناظرین و نمایندگان هر ارگان به مراکز رای دهی و یا مراکز ثبت نام برای نظارت ارسال میدارند، تجدید نظر صورت گیرد. آنچه از احکام قانون که مقتضی هماهنگی و ارایه پیش از پیش پلان استخدام ناظرین توسط کاندیدان و احزاب سیاسی میباشد، مورد بازبینی قرار گیرد.

طور عموم پروسه صدور اعتبار نامه ها برای ناظرین و مشاهدین، کامل و بروقت بود. به تعقیب تکمیل قدم اول پروسه صدور اعتبار نامه ها بتاريخ 22 مارچ، کمیسیون انتخابات اعلان نمود که این کمیسیون به 68 ارگان ملی ناظر اعتبارنامه ها را صادر نموده است. این کمیسیون بنا به تقاضای بعضی ازین نهاد ها توافق نمود که حتی بعد از ختم مدت قانونی قبول درخواست ها برای صدور اعتبارنامه ها که تاریخ 29 مارچ بود، درخواست ها را برای صدور اعتبارنامه ها برای ناظرین شان، قبول نماید. مطابق به ادعای کمیسیون انتخابات، این کمیسیون مجموعاً به 14585 ناظر ملی اعتبار نامه نظارت از انتخابات دور اول ریاست جمهوری و شوراها و ولایتی را الی تاریخ 4 اپریل صادر نموده است و همچنان به 18000 ناظر ملی برای دور دوم اعتبار نامه صادر نموده است. این کمیسیون همچنان اعلان نمود که اعتبار نامه هاییکه برای دور اول انتخابات صادر شده است برای دور دوم نیز قابل چلش است. این کار برای حدود 1200 ناظر بین المللی از 17 نهاد نیز صدق میکند که اعتبار نامه هایشان برای دور دوم نیز قابل اعتبار بود. کمیسیون انتخابات امکان صدور اعتبارنامه را برای افراد مزید نیز باز گذاشت ولی کدام مدت زمانی مشخصی را برای این کار تعیین نکرد.⁴⁴ در هر دو دور انتخابات حدود 30 درصد ناظرین را زنان تشکیل میدادند.

کمیسیون انتخابات باید مساله تمدید اعتبارنامه ها را رسماً تنظیم نماید و زمان ختم درخواست برای صدور اعتبارنامه های مزید برای ناظرین، نماینده های کاندیدان و رسانه ها را در صورتیکه انتخابات ریاست جمهوری به دور دوم میروند، تعیین نماید.

مجموعاً 345715 تن نمایندگان کاندیدان و احزاب سیاسی اعتبارنامه ها را برای انتخابات روز پنجم اپریل بدست آوردند. هفت تن از جمله هشت تن کاندیدان ریاست جمهوری مجموعاً به 80645 نماینده خود اعتبار نامه بدست آوردند. اکثریت نماینده ها که 246740 تن را تشکیل میدادند از طرف کاندیدان شوراها و ولایتی که تعداد شان به 2086 تن میرسد، استخدام شده بودند. بر علاوه 30 حزب سیاسی به 18330 تن از اعضای خود اعتبارنامه نظارت از انتخابات را بدست آوردند. از مجموع نمایندگان استخدام شده از سوی کاندیدان و احزاب سیاسی حدود 22 فیصد آنها را زنان تشکیل میدادند.

کمیسیون انتخابات قبل از برگزاری دور دوم انتخابات ریاست جمهوری اعلان نمود که اعتبارنامه هاییکه برای نمایندگان کاندیدان ناموفق دور اول انتخابات ریاست جمهوری صادر شده بود دیگر قابل اعتبار نمیباشد ولی همزمان از هر دو کاندید دور دوم خواست که نمایندگان بیشتری را به تعداد کافی برای دور دوم انتخابات استخدام نمایند تا بتوانند به طور کامل از مراکز رای دهی در روز انتخابات نظارت نمایند. کمیسیون به این منظور 50000 فورم درخواست کارت انتخابات را به هر یک از کاندیدان توزیع نمود که هر دو کاندید به این درخواست کمیسیون جواب مثبت دادند و مطابق به ادعای کمیسیون هر دو کاندید مجموعاً 87346 نفر نماینده برای نظارت از جریان رای دهی در روز انتخابات دور دوم معرفی نمودند که از آنجمله 25427 یعنی 29.1 فیصد را زنان تشکیل میدادند.⁴⁵ بر علاوه احزاب سیاسی نیز 21292 نماینده را که از آنجمله 4134 یعنی 19.4 فیصد را زنان تشکیل میدادند، معرفی نمودند. باوجود اظهارات کاندیدان دور دوم ریاست جمهوری مبنی بر اینکه استخدام نمایندگان کاندیدان در تمامی نقاط کشور به علت مسایل امنیتی و مشکلات مالی و سازمانی کار دشواری بود، کمیسیون انتخابات به تیم همکاری با انتخابات نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا تایید نمود که اوراق نتایج دور دوم انتخابات بیشتر از 95 فیصد مراکز رای دهی توسط نمایندگان هر دو کاندید امضاء شده

⁴⁴ کمیسیون انتخابات اجازه داد که اعتبارنامه های مزیدی را برای ناظرین و نمایندگان کاندیدان (البته به درخواست خودشان) جهت نظارت از پروسه تفتیش کامل آراء صادر نماید (به مطلب آتی مراجعه شود).

⁴⁵ داکتر عبدالله 42160 نماینده را که 11763 یعنی 27.2 فیصد آنها را زنان تشکیل میدادند و داکتر غنی 45186 نماینده را که 13664 یعنی 30.2 فیصد آنها را زنان تشکیل میدادند به کمیسیون معرفی نمودند.

است.⁴⁶ بر علاوه گذار شهائی وجود داشت که نمایندگان کاندیدان تریننگ های لازم را سپری نکرده بودند و آمادگی درست برای نظارت و گذار شدهی از وقایع روز انتخابات را نداشتند.

پیشنهاد میشود که احزاب سیاسی و کاندیدان در هماهنگی با کمیسیون انتخابات و جامعه جهانی برنامه های آموزشی برای نمایندگان را تقویت بخشند تا آنها را برای نظارت و گذار شدهی بهتر از پروسه های انتخابات آماده سازند.

قبل از انتخابات، ارگانهای مختلف جامعه مدنی فعالانه در پروسه اصلاح چهارچوب حقوقی انتخابات سهم گرفتند و پیشنهادهائی را برای اصلاح متون قوانین جدید انتخاباتی ارایه نمودند. این ارگانها در مسایل آگاهی دهی برای مردم و رای دهندگان سهیم شدند و گفت و شنود های عمومی را جهت آگاهی مردم از مسایل مربوط به انتخابات و طریقه رای دهی براه انداختند. گروههای ناظرین ملی بر علاوه نظارت از پروسه های انتخاباتی در مراکز رای دهی در روز انتخابات، در نظارت از پروسه های درازمدت و تعقیب مراحل ثبت نام کاندیدان و پروسه کمپاین های انتخاباتی سهم گرفتند. یک تعدادی از ارگانهای جامعه مدنی ناظرینی را برای تعقیب مسایل مربوط به پروسه جمع آوری نتایج انتخابات در مرکز ملی جمع آوری نتایج و همچنان مراحل تفتیش و شمارش مجدد در سطح ولایات و مرکز، استخدام نمودند.

ارگانهای عمده ناظرین ملی عبارت بودند از بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA)، بنیاد انتخابات شفاف افغانستان (TEFA)، سازمان سهمگیری ملی افغانستان (ANPO)، سازمان خط جدید (NLO)، سازمان ملی و اجتماعی جوانان افغانستان (AYNSO) و دیدبان انتخابات افغانستان (EWA). همه این ارگانهای جامعه مدنی افغانستان کمک های مالی و سایر کمک ها را از طرف جامعه جهانی بدست آوردند.

در انتخابات سال 2014 بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان بیشتر از 9500 تن ناظر را برای دور اول انتخابات و بیشتر از 9000 را برای دور دوم گمارده بود که 70 فیصد مراکز رای دهی را تحت پوشش قرار داده بودند.⁴⁷ بنیاد انتخابات شفاف افغانستان خیر داد که آنها 6966 ناظر را در دور اول و 8592 ناظر را در دور دوم در ساحات برای نظارت از انتخابات استخدام نمودند. بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان و بنیاد انتخابات شفاف افغانستان یگانه گروههای ناظر ملی بودند که در تمامی 34 ولایت افغانستان ناظرین خود را ارسال نموده بودند. تنها مجموع تعداد ناظرین ایکه بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان و بنیاد انتخابات شفاف افغانستان ادعا دارند که آنها برای نظارت از پروسه انتخابات استخدام کرده اند از تعداد ناظرین ملی ایکه کمیسیون انتخابات رسماً اعلان کرد که به آنها اعتبارنامه نظارت صادر شده است، بیشتر است. سازمان سهمگیری ملی افغانستان (ANPO)، سازمان خط جدید (NLO) هر دو باهم 750 ناظر را در 13 ولایت منتخب استخدام کردند. بر علاوه اینها، سازمان سهمگیری ملی افغانستان (ANPO) 950 ناظر دیگر را در کابل تحت چتر بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان استخدام کرده بود. سازمان ملی و اجتماعی جوانان افغانستان (AYNSO) 350 ناظر را در 5 ولایت غربی استخدام نمود در حالیکه دیدبان انتخابات افغانستان (EWA) که صرف از دور دوم انتخابات نظارت کرده است، 500 ناظر را در 16 ولایت استخدام نمود تا از انتخابات نظارت نمایند.

اکثریت ارگانهای ناظر پلانهای استخدام ناظرین خود را برای روز انتخابات با هم هماهنگ ساختند تا باهم همکاری داشته و از تداخل کاری جلوگیری شود. سازمان سهمگیری ملی افغانستان (ANPO)، سازمان ملی و اجتماعی جوانان افغانستان (AYNSO)، بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA)، سازمان خط جدید (NLO) و بنیاد انتخابات شفاف افغانستان (TEFA) یک اعلامیه اصول مشترک را برای نظارت از پروسه های روز انتخابات امضاء نمودند که در آن میکانیزمی را برای هماهنگی و شریک سازی اطلاعات و معلومات در نظر گرفتند. این ارگانها یک بیانیه مشترکی را بعد از دور اول انتخابات صادر کردند و پیشنهادهائی را به هدف بهبود پروسه های انتخابات دور دوم ارایه نمودند ولی کدام اعلامیه مشترکی را بعد از دور دوم صادر ننمودند. هماهنگی موثر برای نظارت از انتخابات صرف در اوایل ماه جولای با یک درخواست مشترک از کمیسیون انتخابات برای رسیدگی به مسایل مشخصی قبل از اعلان نتایج ابتدائی دور دوم ریاست جمهوری از سر گرفته شد.

⁴⁶ درست بودن امضاهاى نمایندگان کاندیدان در اوراق نتایج در بعضی از مراکز رای دهی توسط یکی از کاندیدان دور دوم در مراحل آخری پروسه تفتیش چلنج شد و مورد اعتراض قرار گرفت و کمیسیون انتخابات یک پروسه خاصی را به منظور بررسی این ادعا در 7 سپتمبر ایجاد نمود که در آن زمان تیم همکاری با انتخابات نهادهاى دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از افغانستان خارج شده بود.
⁴⁷ آمار مربوط به تعداد ناظرین و استخدام آنها به تیم همکاری با انتخابات نهادهاى دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از طرف خود گروههای ناظران ملی و ارگانهای آنها داده شده است.

گروپ های ناظر ملی میتوانند به کار خود در مورد هماهنگی در استخدام ناظرین ادامه بدهند و کار خود در مورد شریک سازی معلومات و گزارش دهی بعد از ختم انتخابات را تقویت بخشند.

تعداد زیادی از گروپ های ناظر ملی به تبادل یافته ها پرداختند و پیشنهادات مشترکی را در مورد مسایل مختلف پروسه انتخابات به کمیسیون انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی و سایر اطراف ذیدخل ارایه نمودند. در اول جون کمیسیون انتخابات جلسه ای را با اشتراک اطراف ذیدخل در انتخابات اعم از ارگانهای ناظر داخلی و خارجی برگزار نمود که در آن اشتراک کنندگان خواهان تقویت شفافیت و دسترسی مزید ناظرین و نمایندگان کاندیدان در نظارت از پروسه جمع آوری نتایج و تصدیق و تایید نتایج انتخابات، شدند. کمیسیون انتخابات تغییرات وارده درین خصوص را تایید کرد. کمیسیون انتخابات همچنان در جواب تقاضاهای گروپ های ناظر و عده داد که تمامی گذارشات را که آنها در مورد موانع و مشکلاتی که ناظرین و نمایندگان کاندیدان در جریان کار در روز انتخابات به آن مواجه شده اند، در نظر خواهد گرفت و برای حل آن تلاش خواهد کرد. خواست ناظرین مبنی بر بدست آوردن لیست آنعه از کارمندان کمیسیون انتخابات که بخاطر تخلفات در جریان دور اول انتخابات برکنار شده بودند با امکان اینکه ایشان به صورت درست و قانونی از کار در دور دوم نیز دست شان گرفته شده باشد، برآورده نشد.

تمامی گروپ های ناظر مراکز اطلاع رسانی را جهت جمع آوری معلومات از ناظرین خود در روز انتخابات ایجاد نمودند و در نتیجه گزارش هایی را با درج یافته های خود و نتایج آن به نشر سپردند. باوجود اینکه این گزارش ها منعکس کننده ملاحظاتی در رابطه به کاستی هایی چون کمبود اوراق رای دهی، پر کردن صندوق های رای دهی، رای دادن به عوض دیگران و یا اجازه ندادن به ناظرین تا از پروسه ها نظارت نمایند، بود ولی اکثر خالی از تفصیلی بودند که تصدیق این یافته ها را بتوان از آنها بدست آورد. اکثریت گروپ های ناظر در گزارش های خود بین آنچه که خود آنها ملاحظه نموده بودند (معلومات دست اول) و بین آنچه که به آنها گزارش داده شده بود، فرق قایل نشدند. گذارشات متعددی دفعات پر کردن صندوق های رای دهی را بدون اینکه تشریحاتی در مورد نحوه وقوع آن بدهند و اینکه چه چیزی را آنها مشاهده نمودند و اینکه چه اقدامات بازدارنده ای درین خصوص گرفته شده بود، ذکر نموده اند. طور مجموع این کار از موثریت گذارشات آنها کاسته بود.

جامعه جهانی باید برای ظرفیت سازی گروپ های ناظر ملی (نهاد های ناظر ملی) در یک هماهنگی کامل و با در نظرداشت تاکید بر اصول قبول شده بین المللی نظارت به شمول مسایل مستند سازی و تایید و تصدیق یافته ها و همچنان مساله گذار شدهی موثق و بی طرفانه، تلاش نمایند.

9. روز انتخابات

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در مطابقت با لایحه وظایف خود روی پروسه های درازمدت انتخابات تمرکز داشت و ناظرین کوتاه مدت را که بنیادی را برای بررسی کمیته (آماری) از روز انتخابات فراهم مینماید، استخدام نمود. ناظرین این نهاد از تعداد محدودی از مراکز رای دهی در کابل دیدن نمودند ولی نظارت کامل و شامل از جریان پروسه های روز انتخابات را انجام ندادند.

الف. لیست مراکز رای دهی.

در فضای عدم موجودیت یک سیستم ثبت نام مرکزی رای دهندگان نمیتوان رای دهندگان را به مراکز رای دهی مشخص ربط داد ولی رای دهندگان میتوانند که هر مرکزی را خواسته باشند برای رای دهی، انتخاب نمایند. این کار یکجا با عدم موجودیت آمار دقیق نفوس و یا معلومات آماری از شهروندان یکبار دیگر باعث ایجاد چالش بزرگی برای پلان گذاری موثر برای راه اندازی انتخابات شد که میتواند احتمال تقلب در انتخابات را ایجاد نماید. کمیسیون انتخابات باید ضرورت به راه اندازی یک انتخابات همه شمول را با ایجاد سیستم محافظتی در مقابل خطرات پرکردن صندوق های رای دهی که ناشی از توزیع از حد زیاد اوراق رای دهی میباشد، تطابق میداد. با در نظر داشت چنین وضعیت، کمیسیون انتخابات تصمیم گرفت تا

600 ورق رای دهی را به هر انتخابات (ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی) در هر محل رای دهی ارسال نماید و برای تعیین تعداد لازم مراکز رای دهی از آمار موجود تعداد نفوس در هر منطقه استفاده نماید. در صورتیکه در هر کدام از مراکز رای دهی کمبود اوراق رای دهی گزارش داده شد، کمیسیون از بسته های احتیاطی مواد انتخاباتی که به هر ولایت ارسال شده بود، استفاده خواهد کرد و رای دهندگان را به نزدیک ترین مرکز رای دهی که در آن اوراق رای دهی موجود باشد راهنمایی خواهد کرد.

لیست مراکز رای دهی همیشه یک معضل بوده است چون بسته شدن مراکز رای دهی بخاطر مسایل امنیتی در مناطق مشخص میتواند تأثیرات منفی بالایی تعداد اشتراک کنندگان در انتخابات و نتایج آن داشته باشد. نبود اماکن مناسب برای رای دهی نیز یکی از مشکلات انتخابات تلقی میگردد. باوجود انتقادات بعضی از ارگانهای جامعه مدنی، کمیسیون باز هم مراکز رای دهی را در بعضی از مراکز صحتی و مساجد ایجاد کرد.

وزارت امور داخله بررسی امنیتی اطراف مراکز رای دهی را با عجله انجام داد ولی این صلاحیت خاص کمیسیون انتخابات بود تا لیست نهائی مراکز رای دهی را که در روز انتخابات باید باز باشند با در نظر داشت پیشنهادات وزارت امور داخله، تعیین کند. کمیسیون انتخابات همچنان لیست مراکز رای دهی هر دو دور انتخابات را یکجا با اطراف ذیدخل کلیدی به شمول کاندیدان ریاست جمهوری، برای رسیدن به توافق کلی روی تعداد مراکز رای دهی ای که باید در روز انتخابات باز باشند، مرور کرد.

کمیسیون انتخابات براساس بررسی و پیشنهادات وزارت داخله بروز 30 مارچ اعلان نمود که 6423 مرکز رای دهی که حاوی 20795 محل رای دهی میشود که 12222 محل آن برای مردان و 8573 محل آن برای زنان اختصاص داده شده است برای رای دهی در انتخابات 5 اپریل باز خواهد بود. از جمله لیست اولیه ای که 6775 مرکز رای دهی را در خود داشت، 352 مرکز رای دهی باید به علت مسایل امنیتی بسته میبودند. کمیسیون انتخابات لیست مراکز رای دهی را در همان روز نهائی شدنش در وبسایت خود به نشر رساند.

کمیسیون انتخابات قبل از برگزاری دور دوم انتخابات لیست مراکز رای دهی را در جواب به انتقاداتیکه از ناحیه کمبود ظاهری اوراق رای دهی در دور اول متوجه این کمیسیون بود، مورد تجدید نظر قرار داد. کمیسیون به همین منظور فورمولی را برای ایجاد محلات رای دهی جدید در قالب مراکز رای دهی ساخت و پلان بدیل خود را مورد تجدید نظر قرار داد.⁴⁸ کمیسیون با کاندیدان دور دوم انتخابات ریاست جمهوری در مورد لیست نهائی مراکز رای دهی مشوره نمود. در نتیجه کمیسیون انتخابات ازدیاد تعداد محلات رای دهی را برای دور دوم انتخابات به 23136 محل در تاریخ 10 جون اعلان نمود که 9324 محل آن برای زنان و 13812 محل آن برای مردان اختصاص یافته بود. به اساس بررسی امنیتی نهائی وزارت داخله تعداد مجموعی مراکز رای دهی پلان شده برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری 6365 مرکز بود.

ب. امنیت روز انتخابات

در جریان روز انتخابات 5 اپریل تخمیناً 195000 پرسونل امنیتی در سراسر کشور استخدام شده بودند تا از محلات رای دهی حفاظت نمایند. فعالیتهای نیروهای امنیتی افغان را افغانها و خارجی ها یک موفقیت چشم گیر قلمداد نمودند. تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا چالش هایی را در عرصه های متعددی در جریان انتخابات دور اول ملاحظه نمود که ممکن بود آن را با ایجاد سهولت های مورد نیاز تلافی کرد، این تیم مامورین ترافیک را در محلات کنترل ترافیک ملاحظه کردند که فعالیت های خود را به سهولت آوری به ناظرین بین المللی و پرسونل نیرو های امنیتی افغان در مراکز رای دهی متمرکز کرده بودند. این نگرانی ها از طرف تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا در مجالسیکه با پرسونل بخش های انتخاباتی آیساف و وزارت داخله بین انتخابات دور اول و دور دوم داشت، مطرح شد.

⁴⁸ بر اساس این فورمول کمیسیون انتخابات در تمام کشور محلات رای دهی جدید را متناسب به ضرورت ولایات در جایهاییکه در دور اول از کمبود اوراق رای دهی گزارش شده بود ایجاد نمود.

پرسونل امنیتی دایمی (یعنی به مدت زیاد در خدمت باشد) را باید حد اکثر به وقفه های دو ساعته تبدیل نمود. پروسه ها باید واضح و خلص باشد و طور واضح و موثر به اعضای داخل خدمت نیرو های امنیتی تشریح شود. بررسی امنیتی باید طور هماهنگ و همسان انجام داده شود تا از خطرات کاسته شود.

ترتیبات امنیتی برای انتخابات ریاست جمهوری در دو دوره از هم تفاوت فاحشی داشت. در دور اول تعداد زیاد پولیس ملی، اردوی ملی و امنیت ملی باید به مدت تقریباً 24 ساعت از تاریخ 4 اپریل تا بسته شدن مراکز رای دهی و شمارش آراء به تاریخ 5 اپریل بالای وظیفه خود حاضر میبودند. برخلاف در دور دوم انتخابات 205000 پرسونل اضافی پولیس ملی، اردوی ملی و امنیت ملی استخدام شدند که مجموع پرسونل امنیتی به خدمت گرفته شده برای انتخابات به حدود 400000 تن رسید. هدف از این کار از دید حضور پرسونل امنیتی در پاسداری از پروسه انتخابات و بهبود سیستم بهره تبدیلی پرسونل امنیتی و تقویت امنیت پروسه انتخابات بود.

در دور اول ترتیبات امنیتی به شکل از قبل عیار شده "حلقه های آهنین، Ring of Steel" تنظیم شده بود که شکل متحد المرکز را به خود گرفته بود و مسئولیت یک کیلو متری امنیت مراکز رای دهی را اردوی ملی تحت نظارت امنیت ملی به عهده داشت و محدوده احاطه و اطراف مرکز رای دهی را پولیس ملی تحت نظارت امنیت ملی به عهده داشت و امنیت داخل مراکز رای دهی را افراد پولیس و امنیت ملی به عهده داشتند. پلان امنیتی دور دوم انتخابات مورد تعدیل قرار گرفت و در 14 جون محدوده یک کیلومتری تحت نظارت امنیتی به محدوده اطراف نزدیک مراکز رای دهی مبدل شد.

در دور دوم انتخابات تعداد حملات مخالفین طور قابل ملاحظه از دید پیدا کرد. در انتخابات 5 اپریل از جمله 6423 مرکز رای دهی 140 مرکز آن به علت نامساعد بودن شرایط امنیتی بسته ماندند. همچنان حد اقل 210 تن (به شمول 3 تن کارمند کمیسیون انتخابات) کشته شدند و حد اقل 227 تن دیگر در نتیجه 464 حمله مخالفین در سراسر کشور زخم برداشتند.⁴⁹ در مقابل در انتخابات 14 جون تعداد مراکز رای دهی پلان شده 6365 مرکز بود که از آنجمله 193 مرکز "که مجموعاً 579 محل رای دهی را تشکیل میداد" به علت نا امنی ها بسته بودند و حدود 570 مورد حملات مخالفین جان حد اقل 233 تن را به شمول 10 کارمند کمیسیون انتخابات گرفت و 390 تن زخمی بجای گذاشت.

برخلاف انتخابات های سال های گذشته، فراهم سازی امنیت انتخابات سال 2014 مسئولیت نیروهای امنیتی افغان بود. وزارت داخله در هماهنگی و همکاری با کمیسیون انتخابات و امنیت ملی مسئولیت ترتیب و تنظیم مسایل امنیتی انتخابات را به عهده داشت. به گفته کسانی که با تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا صحبت نموده اند، هماهنگی و همکاری بین کمیسیون انتخابات و نیروهای امنیتی افغان فاقد موثریت لازم بود. قومندانان نیروهای امنیتی افغان در ساحات کارهای خود را با پرسونل امنیتی کمیسیون هماهنگ نساخته بودند و احیاناً توافقات موجود را نادیده می گرفتند. دلیل اینکه چرا به چنین تخلف از توافقات موجود رسیدگی صورت نگرفت، تا هنوز مشخص نیست.

وزارت امور داخله فقط قبل از روز انتخابات گروپ های ناظر بین المللی را به یک نشست شریک سازی معلومات در مورد پلان امنیتی انتخابات دعوت کرد. تفصیلی که در مورد پلان امنیتی انتخابات درین نشست ارائه شد خیلی محدود بود و روشهای پلان شده برای حفاظت از پروسه انتخابات غیر واضح بود.

هماهنگی و همکاری بین نیروهای امنیتی افغان و کمیسیون انتخابات باید تقویت و بهبود یابد. یک سلسله مراتب و یا لین قومانده واضح و روشن برای انتخابات های آینده ترسیم شود. این لین قومانده و سلسله مراتب باید طور واضح و روشن برای کارمندان مراکز رای دهی، نیروهای امنیتی، نمایندگان کاندیدان و ناظرین در سراسر کشور فهمانده شود.

⁴⁹ گزارش های مربوط به تلفات از منابع مختلف بدست آمده است، تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا نتوانست صحت این آمار را از طریق منابع آزاد تصدیق نماید.

ج. اقدامات بازدارنده جعل و تقلب

کمیسیون انتخابات در گذشته، بعد از هر انتخاباتی، معیارهایی را تطبیق میکرد تا موارد تقلب را پیدا کند و اصولی را برای تقلب زدایی در آینده در نظر میگرفت. کمیسیون انتخابات در یک اقدام نیک قبل از انتخابات 2014 و بتاریخ 17 جون 2013 استراتژی ایرا به منظور جلوگیری از تقلب رویدست گرفت. این استراتژی شامل مسایلی چون ازدیاد آموزش ها (ترینگ ها) برای مقامات و کارمندان، تقویت سلسله مراتب نگهداری در اثنای انتقال مواد حساس انتخاباتی به محلات انتخابات و چک نمودن برای حصول اطمینان از اینکه فورمه های نتایج را که به مرکز جمع آوری نتایج گذارش داده شده همان فورمه هایی اند که به محل رای دهی مشخصی تخصیص داده شده بود، هستند یا خیر، میباشد. تمامی این اقدامات در انتخابات 2014 تطبیق شده است.

این استراتژی چنین حکم میکند که "اولین مساله در خصوص عدم وجود تخلفات در پروسه های انتخاباتی همانا تعهد و امانت داری کسانی است که روی این پروسه کار میکنند، مانند ادارات رهبری کننده انتخابات، کارمندان انتخابات، احزاب سیاسی، کاندیدان، ناظرین و خود رای دهندگان، میباشد".⁵⁰ کمیسیون انتخابات با در نظر داشت استراتژی مربوطه اقدامات بنیادی ایرا قبل از دور دوم انتخابات ریاست جمهوری جهت تقویت شفافیت کارهای محلات رای دهی و جلوگیری از تقلب از راه درخواست برای استخدام نمایندگان کاندیدان و ناظرین و روی دست گرفتن اقداماتی برای صدور تعداد لازم اعتبارنامه ها به آنها، روی دست گرفت. برعلاوه، کمیسیون شکایات انتخاباتی با همکاری هیئات همکاری سازمان ملل متحد برای افغانستان (UNAMA) و جامعه جهانی از کاندیدان و نمایندگان آنها خواست که از حق ثبت شکایت در صورتیکه تخلف و یا تقلبی را مشاهده میکنند، استفاده کنند و با استفاده از چینل های رسمی مربوطه منازعات انتخاباتی را حل نمایند.

با در نظر داشت گذارشات ناظرین ملی، میتوان از جهات متعددی قضاوت کرد که تخلفات بالقوه ای در مورد سری بودن رای چون: رای دهی گروهی، رای دهی عوضی، رای دهی چندین مرتبه ای توسط یک شخص، رای دهی توسط خورد سالان در مناطق مختلف کشور به وقوع پیوسته است. همچنان گذارشات متعددی مبنی بر وقوع تخلفات شدیدی چون پرکردن صندوق ها توسط افراد و گروه ها بخصوص بعد از دور اول انتخابات وجود دارد و تعداد زیادی از فیلم های ثبت شده که در رسانه های اجتماعی به نشر رسیده است نشان میدهد که یک تعداد اشخاص مجهول الهویه و شناخته نشده مصروف نشانی کردن اوراق رای دهی شوراهای ولایتی و ریاست جمهوری هستند. بعضی ازین ویدیو ها و صداهای ثبت شده بعدها به عنوان شواهدی از تخلف و تقلب برای ثبوت ادعای شکایات، به کمیسیون شکایات انتخاباتی ارائه شدند.

به تعقیب دور اول انتخابات، کمیسیون انتخابات چندین هزار کارمند و مسئولین این کمیسیون را که در محلات رای دهی کار میکردند به اتهام دخیل بودن در تخلفات انتخاباتی، از وظیفه هایشان برکنار نمود. به اساس آمار رسمی، 3300 تن از کارمندان کمیسیون انتخابات از وظایف شان سبکدوش و شامل لیست سیاه شدند و 440 تن دیگر به علت کم کاری شان تعویض شدند. نام های این کارمندان برکنار شده به لیست 11000 نفری که قبلا شامل لیست سیاه شده بودند، افزوده شد.

کمیسیون انتخابات باید به ظرفیت سازی و ارزیابی کارمندان محلات رای دهی ادامه بدهد و مجموعه مجازاتهای در نظر گرفته شده برای متخلفین را به درستی و طور روشن به همگان برساند و اطلاع بدهد.

د. پروسه های مربوط به روز انتخابات

در هر دو انتخابات، محلات رای دهی قرار بود به ساعت 8 صبح بروی رای دهندگان باز میبود. گذارشهای متعددی در مورد ناوقت باز شدن محلات رای دهی عمدتا بخاطر نا وقت رسیدن کارمندان انتخابات بخصوص در دور اول انتخابات، به نشر رسیده است. پروسه باز شدن محلات رای دهی مقتضی این بود که کارمندان انتخابات باید تعداد اوراق رای دهی و اوراق نتایج را که به آنها داده شده بود قبل از آغاز رای دهی چک نموده و صندوق های رای دهی را چک و با نوار محافظتی بسته نمایند. کمیسیون انتخابات فورمه های دور دوم انتخابات را اصلاح کرد و از شرط ملاحظه و چک نمودن

⁵⁰ استراتژی کمیسیون انتخابات در مورد روشهای جلوگیری از تقلب، صفحه 5.

تعداد اوراق رای دهی ارسال شده به محلات رای دهی منصرف شد چون این دفعه به همه محلات رای دهی 600 ورق رای دهی پوره فرستاده شده بود.⁵¹

استفاده از رنگ غیر قابل رویت و رنگ غیر قابل امحاء در انگشتان رای دهندگان در عدم وجود سیستم لیست رای دهندگان که مشخص به هر محل رای دهی باشد، مانع عمده در مقابل رای دهی مکرر توسط یک شخص بود. کمیسیون انتخابات تصمیم گرفت تا استفاده از رنگ غیر مرئی را در دور دوم انتخابات ترک کند.⁵² از جمله این پروسه های انتخاباتی جدید یکی هم سوراخ نمودن کارت های رای دهندگان به اندازه و دیزاین مختلف برای دوره های مختلف انتخابات میباشد. نمرات خصوصی کارت های رای دهی در یک کتاب و یا ورق در حین رای دادن ثبت میشود. در عدم موجودیت یک سیستم مرکزی ثبت نام رای دهندگان که میتوان با آن فهمید که آیا کارت رای دهنده اصلی است یا خیر و هم میتوان فهمید که این کارت مربوط همان شخص است یاخیر، موثریت ثبت شماره های کارت های رای دهی منحصی مانعی برای وقوع تقلب، سوال برانگیز است.

کمیسیون انتخابات میتواند بر علاوه ثبت شماره کارت رای دهنده، از یاد داشت نمودن نام و امضاء و یا شصت هر رای دهنده در مقابل اعطای ورقه رای برایش، استفاده نماید تا ارزش ثبت نام در محل رای دهی (حین رای دادن را) منحصی یک مانع برای جلوگیری از تقلب و استفاده احتمالی از آن در جریان تفتیش و تحقیق در مورد تقلب، تقویت بخشد.

مطابق به قانون رای دهندگان از رای دهی برای شوراهای ولایتی در خارج از ولایتی که در کارت های رای دهی آنها مشخص شده بود، ممنوع بودند ولی صرف یک کتاب ثبت شماره های کارت رای دهی در هر محل رای دهی موجود بود.

پیشنهاد میشود که اگر انتخابات های همزمانی برگزار میگردد باید یک کتاب علیحده ثبت شماره کارت های رای دهی برای هر انتخابات گذاشته شود و به این کتاب حیثیت مواد حساس انتخاباتی داده شود.

در اوایل روز انتخابات دور اول گذارش هایی برای کمیسیون انتخابات و مردم مبنی بر کمبود اوراق رای دهی در محلات رای دهی معین، رسید. به اساس گذارشات، صدا های اولیه مبنی بر کمبود اوراق رای دهی در بعضی از محلات از طرف کاندیدان و یا نماینده های آنها حتی در ساعات اولیه انتخابات، مثلا: 9:30 صبح به گوش رسید. کمیسیون انتخابات کمبود اوراق رای دهی در ساعات اولیه انتخابات بخصوص کمبود اوراق رای دهی شوراهای ولایتی را غیر واقعی دانسته و آنرا مبتنی بر تخلفات احتمالی دانست و آنرا زیر سوال برد.⁵³ بعدها در ساعات اخیر پروسه رای دهی خود کارمندان کمیسیون انتخابات نیز از کمبود اوراق رای دهی در محلات گذارش دادند و کمیسیون انتخابات نیز به تطبیق پلانیش برای احتمالات متوقعه شروع کرد. بر اساس این پلان، کمیسیون به کارمندان خود اجازه داد تا بسته های مواد انتخاباتی احتیاطی به شمول اوراق رای دهی را به مناطقی که از کمبود اوراق رای دهی گذارش شده است، ارسال نمایند. ازینکه این کمبودها در مناطق مزدحم شهری بیشتر رونما شده بود، کمیسیون تصمیم گرفت که رای دهندگان را به محلات رای دهی همجوار به چنین محلات مزدحم راهنمایی نماید.⁵⁴

در انتخابات روز پنجم اپریل کمیسیون انتخابات 548 بسته مواد انتخاباتی ذخیره برای کمبودی های احتمالی را به محلاتیکه به آن نیاز داشتند، فرستاد و زمان انتخابات را یک ساعت دیگر تمدید کرد. آنعه رای دهندگانیکه در صف های رای دهی تا هنوز منتظر بودند اجازه یافتند که رای بدهند و گذارشهای مطبوعاتی متعددی گفته است که رای دهی در اکثریت محلات رای دهی ایکه به کمبود اوراق رای دهی مواجه شدند، تا یک ساعت دیگر و حتی بیشتر، ادامه یافت.

⁵¹ کمیسیون انتخابات به تاریخ 1 جون پروسه تازه ای را برای رای دهی و شمارش آراء را برای دور دوم انتخابات تصویب کرد.

⁵² کمیسیون استفاده از رنگ غیر مرئی را در نتیجه حمله بالای ذخیره گاه این کمیسیون به تاریخ 29 مارچ که در آن وسایل ضروری برای انتخابات تخریب شده بود، ترک کرد و کدام علت رسمی هم برای این کار خود اعلان نکرد.

⁵³ کمیسیون انتخابات بعدا محاسبه ای را اظهار کرد که بر اساس آن مصرف دو بسته 600 برگه ای اوراق رای دهی با در نظر داشت سرعت و کندی کارمندان محلات رای دهی و سرعت عمل خود رای دهندگان در توزیع اوراق و پروسه رای دهی، حدودا 9 ساعت را در بر میگردد.

⁵⁴ کمیسیون انتخابات قبل از روز انتخابات یک تحلیلی را از مساله کمبود احتمالی اوراق رای دهی و تعیین مناطقی که قبلا در آن کمبود اوراق گذارش داده شده بود، انجام داد. قسمی معلوم میشود که محلات رای دهی ایکه در آنها از کمبود اوراق رای دهی گذارش شده است در اکثر در نزدیکی مراکز رای دهی جائیکه بسته های مواد احتیاطی انتخاباتی وجود دارد، قرار داشتند که نشان میدهد که مشکل کمبود اوراق رای دهی را میتوان تا اندازه زیادی با بردن رای دهندگان به محلات نزدیک دیگر، رفع کرد.

کمیسیون انتخابات بعد از دور دوم انتخابات گذارش داد که این کمیسیون بسته های مواد انتخاباتی احتمالی را به 570 مرکز رای بر علاوه تمامی مراکز رای دهی از قبل در نظر گرفته شده، ارسال نمود. این به این معنی است که مراکز رای دهی باز در دور دوم انتخابات 6172 مرکز به شمول 193 مرکزیکه بسته بود که 22828 محل رای دهی را در بر میگرفت، بودند. تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا هیچ کدام گزارشی را در دور دوم انتخابات مینی بر محروم شدن رای دهندگان از حق رای دهی به علت کمبود اوراق رای دهی، دریافت نکرده است. لذا اقدامات پیشگیرانه کمیسیون انتخابات در هر دو دوره انتخابات تا اندازه زیادی موفقیت آمیز بود. مشکل پلان گذاری برای تعیین اندازه معین اوراق رای دهی برای هر محل رای دهی تا وقتی ادامه پیدا خواهد کرد که سیستم ثبت نام رای دهندگان قسمی صورت نگیرد که هر رای دهنده را به محل رای دهی مشخصی ثبت و ارتباط ندهد. قسمیکه در انتخابات های اخیر دیده شد، کمبود اوراق رای دهی میتواند منجر به اتهامات جدی تقلب در پروسه شود که نشاندهنده اهمیت وجود یک پروسه شفاف و مشورتی برای پلانگذاری بدیل در غیاب یک لیست رای دهندگان به اساس محلات رای دهی، میباشد.

ر. شمارش آراء در محلات رای دهی

مطابق قانون شمارش آراء در محلات رای دهی صورت میگیرد. اگر تعداد محلات رای دهی یک مرکز رای دهی بیشتر از یک محل باشد، مدیر مرکز رای دهی فورم نتایج تمامی محلات مربوطه اش را مقابله و تطبیق مینماید و آنها را در یک پاکت به دفتر مرکزی کمیسیون انتخابات یکجا با اوراق ثبت نمرات کارت رای دهندگان، برای جدول بندی ارسال میدارد. مسئول محل رای دهی مکلف است که اوراق رای دهی معتبر، غیر معتبر و استفاده نشده را بشمارد و معلومات مربوطه را در ورق نتایج ثبت نماید. پلان کمیسیون انتخابات برای جلوگیری از تقلبات مطابق به پیشنهاد های سابقه دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا پیش بینی مینماید که مسئول محل رای دهی باید از نوار چسبیده مخصوص برای حفاظت آمار موجود در ورق نتایج و همچنان از خریطه مخصوص برای انتقال فورمه نتایج به دفتر مرکزی کمیسیون استفاده نماید.

در حالیکه استراتژی کمیسیون انتخابات برای جلوگیری از تقلب مقتضی چک و تطبیق اوراق رای دهی در محلات رای دهی میباشد، هیچ کدام از قانون انتخابات ویا مقرر های کمیسیون انتخابات مسئولین محلات رای دهی و یا مراکز رای دهی را ملزم به چک و تطبیق اوراق رای دهی قبل از ارسال فورم نتایج به مرکز جمع آوری نتایج در دفتر مرکزی کمیسیون انتخابات، نمی کند. نبود یک الزام قانونی برای چک و تطبیق اوراق رای دهی مخالف مفاد عملکردهای خوب بین المللی درین زمینه است.⁵⁵ در عمل و در نتیجه غیاب سیستم چک و تطبیق اوراق رای دهی در محلات باید گفت که فورمه های نتایج ایکه به مرکز جمع آوری نتایج ارسال میشود، دارای غلطی هایی است.

قانون انتخابات باید طوری تجدید نظر شود که درج تطبیق برگه های رای دهی در فورمه نتایج در محلات رای دهی و در حضور داشت ناظرین و نمایندگان کاندیدان، حتمی شود. کمیسیون انتخابات باید طرز العمل و رهنمود تطبیق برگه های رای دهی را برای برخورد با عدم سازگاری صادر نماید و همچنان برای کارمندان مربوطه در این رابطه آموزش دهد.

روند توزیع اوراق نتایج بدست آمده در محلات رای دهی از طرف کمیسیون انتخابات پیش بینی مینماید که صرف یک کاپی ازین اوراق نتایج به یکی از کاندیدان ریاست جمهوری بدون در نظر داشت شماره انتخاباتی اش داده شود، نمایندگان کاندیدان باید قرعه کشی نمایند که کاپی یاد شده را چه کسی باید باخود داشته باشد. کمیسیون انتخابات در پاسخ به درخواست کاندیدان دور دوم انتخابات ریاست جمهوری دو روز قبل از روز برگزاری این دور موافقه نمود که به هر نفر از کاندیدان دور دوم یک کاپی از ورق نتایج را بدهد قسمیکه کاپی ایکه جهت اطلاع همگان باید در محل رای دهی نصب میشد را به یکی از دو کاندید بدهد. لهذا میتوان گفت که کمیسیون انتخابات یکی از معیار ها برای شفافیت روند انتخابات را که همانا ورق نتایجی بود که باید برای اطلاع رای دهندگان و ناظرین در محل رای دهی نصب میشد، را از پروسه حذف کرد.

کمیسیون مستقل انتخابات (با فراهم ساختن تعداد کافی فورمه های نتایج در هر محل رای دهی) باید اطمینان حاصل نماید که

⁵⁵ برای معلومات بیشتر در مورد اهمیت چک و تطبیق اوراق رای دهی من حیث عامل بازدارنده از تقلب، به پرگراف 32 بخش 2.2.3 کد عملکردهای خوب در مسایل انتخابات کمیسیون وینیس شورای اروپا که در سایت ذیل قابل دستر است، مراجعه کنید:
[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2002\)023-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2002)023-e)

رای دهندگان و ناظرین میتوانند در روز انتخابات معلومات رسمی را در مورد نتایج رای دهی در سطح محلات رای دهی، بدست میآورند.

روپهمرفته مطابق به ادعاهای کمیسیون انتخابات و دیگر اطراف ذیدخل در انتخابات، شمارش و تکمیل نتایج در محلات رای دهی در دور دوم سریعتر از دور اول بود.

10. جمعآوری نتایج و جدول بندی آن

مرکز ملی شمارش آراء در کابل در هر دو دوره انتخابات ریاست جمهوری دو روز بعد از روز رای دهی فعال گردید. در مجموع، معلوم می شد که طرز العمل ها در مرکز ملی شمارش آراء خوب طرح شده بود و به دقت از قبل مورد آزمایش قرار گرفته بود. روند درج معلومات مربوط به انتخابات شوراهای ولایتی و هر دو دوره انتخابات ریاست جمهوری به خوبی انجام شد.

خریطة های محافظوی که حاوی فورمه های نتایج بودند بخاطر انتقال از ولایات به مرکز بداخل صندوق های آبی رنگ جابجا شده بودند. حین جمعآوری صندوق ها در مرکز ملی شمارش آراء، شماره های نوشته شده بالای صندوق ها با معلوماتیکه در سطح ولایات در کمپیوتر درج شده بود، مطابقت داده می شد. این کار بخاطری انجام می شد تا از عدم دستبرد در مواد حساس حین انتقال از مراکز رای دهی به مرکز ملی شمارش آراء، اطمینان حاصل شود. در دور اول، کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات سلامت صندوق های آبی رنگ را چک نمودند و آنرا بدون در نظر داشت حضور ناظرین باز نمودند. اما در دور دوم، کمیسیون مستقل انتخابات، نظارت از پروسه جمعآوری صندوق های آبی رنگ را رسمی ساخت و از ناظرین داخلی و نمایندگان هر دو کاندید دعوت بعمل آمد تا در وقت باز نمودن صندوق ها حضور داشته باشند. بعد از اینکه نمایندگان داکتر عبدالله مرکز ملی شمارش آراء را ترک نمودند (به معلومات ذیل مراجعه فرمائید)، پروسه باز نمودن صندوق ها در حضور داشت نمایندگان داکتر اشرف غنی و ناظرین ادامه پیدا کرد.

در هر دو دور، بعضی از فورمه های نتایج بجای خریطة های محافظوی بداخل خریطة های نسواری رنگ به مرکز جمعآوری مواصلت نمود.⁵⁶ در دور اول، کمیسیون مستقل انتخابات محتویات همچو خریطة ها را برای تفتیش کنار می گذاشت. عموماً، فورمه های نتایج قابل قبول بود مگر اینکه علایم دستبرد در آن بنظر میرسید. قبل از دور دوم، به موضوع خریطة های نسواری رنگ در جریان آموزش مامورین کمیسیون مستقل انتخابات پرداخته شد و طرز العمل ها در این مورد تقویت شد. کمیسیون مستقل انتخابات در یک حرکت که مورد استقبال قرار گرفت، برای رفتن به دور دوم، جلسه را که بروی ناظرین، نمایندگان و مطبوعات باز بود، 109 فورمه نتایج را که در خریطة های نسواری رنگ رسیده بود، تدقیق نمود. در حالیکه کدام آمار و ارقام از این خریطة ها در دور اول اعلان نشد، به تیم همکاری با انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک سازمان امنیت و همکاری اروپا ابلاغ شد که تعداد خریطة های نسواری رنگ در دور دوم کمتر بود. چون در نتیجه تدقیق و تفتیش انجام شده توسط کمیسیون مستقل انتخابات، صرف تفاوت اندک بین فورمه های نتایج در خریطة های محافظوی و خریطة نسواری رنگ بمشاهده رسید، کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم گرفت تا در قسمت خریطة های نسواری رنگ بشکل نورمال عمل نماید و با هر نوع ناسازگاری در مهر یا امضاء یا موجودیت بیش از حد آراء، در جریان عادی پروسه به آن رسیدگی خواهد شد.⁵⁷

در گام بعدی، واحد آمادگی مرکز ملی شمارش آراء شماره های مسلسل فورمه های نتایج را با ریکارد کمپیوتر یعنی شماره های صادر شده به مراکز رای دهی، مقایسه نمودند. چسپ شفاف پلاستیکی روی فورمه های نتایج، که فاقد این چسپ بودند، گذاشته میشد تا از دستبرد نتایج در جریان جدول بندی جلوگیری صورت گیرد. فورمه های نتایج سپس به اسکن (تصویر گیری) ارسال می شد و مسئول اسکن از کیفیت تصویر فورمه و شماره مسلسل آن اطمینان حاصل مینمود. بعد از ختم عملیه

⁵⁶ یک خریطة اضافی نسواری رنگ در بسته های ارسال شده به محلات رای دهی جابجا شده بود. به اساس فیصله شماره 20 مورخ 12 جون، در صورت نبود خریطة محافظوی (شاید به دلیل بسته بندی اشتباه)، امر ولایتی کمیسیون انتخابات باید یک گزارش را با خریطة های نسواری رنگ حاوی نتایج، ضمیمه نماید.

⁵⁷ طوریکه در برگه معلوماتی مورخ 19 جون کمیسیون مستقل انتخابات گزارش داده شد.

سکن، فورمه های نتایج دوباره در خریطه های محل رای دهی مربوطه گذاشته می شد و به آرشیف ارسال میگردید. بعد از عملیه سکن تمام پروسه های مرتبط به فورمه های نتایج از روی تصویر سکن شده صورت میگرفت و به برگه های اصلی هیچ نوع تماس گرفته نمی شد.

در دوره اول، پرسونل مرکز ملی شمارش آراء لیست شماره کارت های رای دهی را از خریطه مربوط به محل رای دهی بیرون می نمودند و شماره های آنرا در دیتابیس داخل مینمودند. این عملیه، برابری میان تعداد رای دهندگان را که برگه رای دهی دریافت نموده بودند و تعداد برگه های رای دهی استعمال شده را واضح میساخت. گرچه وفق دادن تعداد این دو ارقام مطلوب نبود و عادتاً صورت هم نمیگرفت اما صرف درحالاتیکه فورمه نتایج به دلایلی مورد سوال قرار میگرفت مقایسه بین لیست رای دهندگان و تعداد برگه های استعمال شده صورت میگرفت. به تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا خبر داده شد که کمیسیون مستقل انتخابات در دور دوم تصمیم گرفت تا از داخل نمودن مجموعه تعداد درج شده در لیست شماره های کارت های رای دهی در سیستم صرف نظر شود که این کار تاثیر منفی خود را بر شفافیت و مسئولیت پذیری پروسه داشت.⁵⁸

این باید از شرایط مطلوب در مرکز ملی شمارش آراء باشد که مجموع تعداد شماره های درج شده در کتاب راجستر کارت رای دهندگان را در دیتابیس ریکارد کنند و آنرا با تعداد برگه های استعمال شده مطابقت بدهند.

داخل نمودن معلومات در سیستم توسط دو تیم 25 نفری کمپیوتر کاران طی یک روند دوگانه یعنی مکرر صورت میگرفت. سیستم کمپیوتری بشکل تصادفی تصویر بعدی نتایجیکه در یک لین قرار داشتند را پیش روی کمپیوتر کار در گروپ اول میگذاشت. کمپیوتر کاران تصویر را در کمپیوتر خود می دیدند و تعداد آرای مربوط به هر یک از کاندیدان را و همچنان تعداد برگه های رای دهی سفید، تخریب شده و باطل شده را درج مینمودند. در صورت ضرورت امکان آن وجود داشت که هویت کمپیوتر کار را از معلومات ثبت شده وی در سیستم بدست آورد. برگه های اسکن شده به اساس روش لوگاریتم و یا حساب عددی صورت میگرفت که در آن ولایتیکه فیصدی آمار نتایج ثبت شده شان کمتر از همه بود، در صدر جدول این سیستم قرار میگرفت.⁵⁹ بعد از نخستین مرحله دخول معلومات در سیستم، کمپیوتر عین برگه اسکن شده را به کمپیوتر دیگر در تیم دوم می سپرد. در صورت اختلاف در معلومات که توسط دو تیم داخل سیستم می شد، قضیه به تیم حل و فصل کننده ارسال می شد. این تیم عادتاً سایر اشتباهات ناشی از اشتباه خواندن یا غلط تایپ کردن را نیز بررسی می نمود.

در جریان دور اول، کمیسیون مستقل انتخابات بخاطر عدم فراهم نمودن زمینه دسترسی شهروندان، و ناظرین بین المللی یا نمایندگان کاندیدان به صحن مرکز ملی شمارش آراء، مورد انتقاد قرار گرفت. با درنظرداشت ضیق بودن جای و تعداد هنگفت ناظرین و نمایندگان کاندیدان، کمیسیون مستقل انتخابات تمام ناظرین را در یک گالری که از آنجا پروسه شمارش قابل دید بود، به استثنای قدم زدن هر یکساعت بعد در صحن مرکز شمارش، محدود ساخته بود.

در دور دوم، کمیسیون مستقل انتخابات پالیسی خود را تغییر داد. ناظرین و نمایندگان کاندیدان اجازه داشتند تا آزادانه به محل جمعآوری آراء، سطح مرکز شمارش و گالری جاییکه عملیه اسکن فورمه ها انجام می شد، دسترسی داشته باشند. حتی آنها اجازه داشتند تا فورمه ها و برگه های اسکن شده را از نزدیک مشاهده نمایند، پرسش مطرح کنند و تصویر برداری نمایند.⁶⁰ معلوم شد که در زمان دسترسی بیشتر به محل جمع آوری آراء کار به آرامی و بدون کدام مزاحمت در فعالیت های مرکز شمارش پیش رفت و در ایجاد اعتماد بالای پروسه نیز کمک نمود.

⁵⁸ کمیسیون مستقل انتخابات، تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را خبر داد که چون از این ارقام بخاطر شمارش مجموعه رای دهندگان استفاده نشد، آنها تصمیم گرفتند تا بخاطر جلوگیری از ضیاع وقت، از داخل نمودن معلومات در سیستم، از این مرحله صرف نظر نمایند.

⁵⁹ روش بشکلی طرح شده بود که آمادگی برای اعلان قسمی نتایج را آسان بسازد که عملاً چنین کاری هم شد و آن زمانی بود که فیصدی مشخص نتایج از تمام ولایات کشور پروسس می شد.

⁶⁰ این تغییر در پالیسی بتاريخ 13 جون در یک اعلامیه مطبوعاتی اعلان شد و در وب سایت کمیسیون انتخابات بنشر رسید. البته کدام فیصله کمیسیون مستقل انتخابات در این مورد صادر نشد.

کمیسیون مستقل انتخابات باید در طرز العمل خود دسترسی آزادانه را به ساختمان مرکز ملی شمارش در جریان شمارش نتایج و حق تصویر برداری توسط ناظرین و نمایندگان کاندیدان را مشروط بر عدم مداخله در فعالیتهای مرکز ملی شمارش، رسمی سازد.

11. اعلان نتایج قسمی و ابتدایی

الف. نتایج قسمی

کمیسیون مستقل انتخابات مطابق قانون مکلف به اعلان و نشر نتایج ابتدایی و نهایی انتخابات است و صلاحیت اعلان نتایج قسمی را دارد⁶¹. گرچه در استانداردهای بین المللی همچو چیزی مطرح نیست اما اعلان نتایج قسمی عموماً یک تدبیر مهم در عرصه شفافیت که منجر به اعتماد بیشتر مردم بالای دقت در شمارش آراء میگردد، پنداشته میشود. کمیسیون مستقل انتخابات در مقرر خود متعهد به " به نمایش گذاشتن نتایج قسمی به اساس محلات رای دهی در مرکز رسانه ها و نشر آن در وب سایت" در جریان پروسه شمارش، شده بود اما در عمل کمیسیون مستقل انتخابات صرفاً به این تعهد خود عمل نمود.

در دور اول، نتایج قسمی صرف به شکل مجموعی آرای ریخته شده معتبر به کاندیدان به اساس مراکز رای دهی اعلان شد اما به اساس تفکیک محلات رای دهی طوریکه در مقرر تذکر رفته بود اعلان نشد. و همچنان در مورد آرای باطل یا از بین رفته کدام معلومات داده نشد. این شیوه اعلان نتایج، زمینه را برای ناظرین و نمایندگان کاندیدان قسمی فراهم نساخت تا بتوانند نتایجی را که از فورمه های نتایج یادداشت نموده بودند، با آن مقایسه نمایند.

علاوه بر آن، نتایج قسمی بشکل متداوم طوریکه در مرکز شمارش آراء شمارش می شد، اعلان نشد، صرف در سه بسته اعلان شد که آنهم مشمول نتایج مشخص مربوط به تعدادی از ولایات در سراسر کشور بود. بسته بندی نتایج مبتنی بر فیصله رسمی کمیسیون مستقل انتخابات نبود. در عمل، این کار باعث افزایش نگرانی مراجع ذیصلاح مبنی بر اینکه گویا کمیسیون مستقل انتخابات با این نوع اعلان های نتایج ذهنیت های عامه را به یک سمت مشخص شکل میدهد، شد.

کمیسیون مستقل انتخابات، نتایج قسمی دور اول (10 فیصد محلات رای دهی شمارش شده) را بتاريخ 13 اپریل اعلان نمود، بتاريخ 20 اپریل (49.75 فیصد) و بتاريخ 24 اپریل (82.59 فیصد) را اعلان نمود. در دوره دوم، کمیسیون مستقل انتخابات یک فیصله را در مورد نشر نتایج قسمی و ابتدایی تصویب نمود که در آن اعلام 35 فیصدی و 70 فیصدی محلات رای دهی در تمام کشور پیش بینی شده بود. گرچه اعلان نتایج قسمی در دور دوم به این شیوه جامه عمل نپوشید.

طوریکه قبلاً در پیشنهادات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا اشاره شده است، کمیسیون مستقل انتخابات باید معلومات را در مورد نتایج قسمی، ابتدایی و نهایی به تفکیک محلات رای دهی بشمول معلومات در مورد برگه های رای دهی غیر استفاده شده، تخریب شده و باطل شده، بنشر بسپارد. توجه باید به اعلان نمودن تمام آرای شمارش شده در مقاطع منظم صورت گیرد، بگونه مثال بعد از هر دو یا سه روز در جریان جدول بندی آراء. در نظر گرفتن مقاطع کوتاه بین اعلانات نتایج قسمی میتواند یک اقدام موثر برای از بین بردن اتهامات مبنی بر شکل دهی اذهان عامه در مورد نتایج، باشد.

در هر دو دور انتخابات، بعضی از محلات رای دهی بدلائل امنیتی یا دلایل دیگر در روز انتخابات باز نشد و در آن هیچ رای گیری صورت نگرفت. در یک حرکت قابل استقبال، کمیسیون انتخابات معلومات را پیرامون تعداد همچو محلات رای دهی شامل گزارشات خود ساخت. کمیسیون مستقل انتخابات همچنان تفاوت آمار را در جریان جدول بندی آراء تشریح نموده اذعان نمود که این تفاوت بدلیل این بود که بعضی مراکز رای دهی که برگه های رای دهی احتیاطی دریافت نموده بودند محلات رای دهی علیحده را طوریکه در پروسه گنجانیده شده بود، ایجاد نکردند در حالیکه آنها نتایج آرای احتیاطی را

⁶¹ به فقره 15 ماده 14 قانون تشکیل و صلاحیتهای کمیسیون مستقل انتخابات و فقره 3 ماده 59 مراجعه نمایند.

یکجا با نتایج دریافت شده از محلات رای دهی عادی گزارش دادند. در دور اول تعداد مراکز رای دهی که از آنها گذارشهای مشترک داده شده بود به 200 مرکز میرسد

ب. نتایج ابتدایی

برخلاف نتایج قسمی، اعلان نتایج ابتدایی ایجاب اتخاذ تصمیم رسمی کمیسیون مستقل انتخابات را مینماید، و همچنان کاندیدان میتوانند بصورت قانونی آنرا مورد چالش قرار دهند. نتایج ابتدایی به این دلیل مهم است که معلومات مکمل و به شکل رسمی ارایه شود تا زمینه تحلیل و ارایه شکایت علیه آن توسط کاندیدان را فراهم کند. بخاطر انجام موثر این کار کاندیدان به معلومات مکمل در مورد هر محل رای دهی (بشمول برگه های رای دهی استفاده شده، غیر استفاده شده، معتبر و باطل نیاز دارند). علاوه بر آن، آنها به وقت مناسب نیاز دارند تا نتایج اعلان شده را ارزیابی کنند و آنرا با نتایج دریافت شده از محلات رای دهی که توسط نمایندگان کاندیدان یادداشت شده بود، مقایسه نمایند. کمیسیون مستقل انتخابات در اعلان قسمی صرف تعداد آرای معتبر ریخته شده به نفع کاندیدان را اعلان نمود و به آرای غیر استفاده شده یا تخریب شده یا باطل شده نپرداخت. علاوه بر آن نتایج ابتدایی بعد از اعلان، زودتر در وب سایت کمیسیون انتخابات بنشر نرسید که اینکار باعث ابهام در مورد آغاز وقت تعیین شده برای درج شکایات، گردید.

ضرب الاجل مناسب برای درج شکایات علیه نتایج ابتدایی و نهایی باید از لحظه نشر تفصیلات نتایج مربوطه از طریق وب سایت کمیسیون انتخابات حساب شود تا از فراهم نمودن وقت مساوی برای حریفها اطمینان حاصل نمود که بتوانند معلومات ارایه شده را تحلیل کنند و بتوانند برای تقدیم اعتراض علیه نتایج آمادگی بگیرند.

در یک تلاش قابل تمجید برای افزایش شفافیت، نتایج ابتدایی شامل کاپی های اسکن شده فورمه های نتایج از هر محل رای دهی بود. در حالیکه این آخرین سعی برای دقت در داخل نمودن معلومات در سیستم محسوب میشود، فورمه های اسکن شده بشکل انفرادی کافی نبود تا زمینه تحلیل معلومات لازمه را برای یک کاندید فراهم نماید تا در خلال موعد معینه بتواند شکایت خود را درج کند. علاوه بر آن، در هر دو دور انتخابات مجموعه آراء کاندیدان به اساس محلات رای دهی در یک فارمت غیر قابل جستجو که خیلی طولانی هم بود در وب سایت بنشر رسیده بود و همچنان سیستم شماره گذاری رسمی کمیسیون برای ولایت، ولسوالی و محل رای دهی بشکل منظم در آن استفاده نشده بود. اینکار توانمندی کاندیدان و نمایندگان ایشان را در مقایسه نمودن نتایج و آماده نمودن شکایات که در موعد معین درج شود، ضعیف ساخته بود.

طوریکه قبلاً توسط تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا پیشنهاد شده بود، نتایج انتخابات باید در یک فارمت که به آسانی قابل دانلود باشد و در تحلیل معلومات مورد استفاده قرار گرفته بتواند، نشر شود.

نتایج ابتدایی انتخابات ریاست جمهوری در دور اول بتاريخ 26 اپریل و نتایج ابتدایی شوراهای ولایتی بتاريخ 20 می اعلان شد. کمیسیون مستقل شکایات انتخابات در مشوره با کمیسیون مستقل انتخابات رسیدگی به شکایات مربوط به انتخابات شوراهای ولایتی را الی ختم پروسه انتخابات ریاست جمهوری معطل ساخت.

بر طبق معلومات ارایه شده توسط کمیسیون انتخابات، نتایج ابتدایی دوره نخست شامل 6,892,816 مجموعه آراء بود که 234,674 (3.40 فیصد) آن در مراکز رای دهی باطل شده بود. علاوه بر آن 40,476 رای به کاندیدان که منصرف شده بودند ریخته شده بود که توسط کمیسیون مستقل انتخابات بی اعتبار شناخته شد. کمیسیون مستقل انتخابات همزمان نتایج 444 محل رای دهی را بخاطر بازرسی بیشتر به کمیسیون مستقل شکایات انتخابات محول ساخت از آن جمله 291 آن بعداً شامل نتایج کامل ابتدایی شد⁶². آرای معتبر که به هشت کاندید رقابت کننده ریخته شده بود قرار ذیل بود: داکتر عبدالله 2,9703,703 رای، داکتر غنی 2,082,417 رای، آقای زلمی رسول 759,540 رای، آقای رسول سیاف 468,340 رای، آقای قطب الدین هلال 180,859 رای، آقای شفیق شیرزوی 106,673 رای، آقای داود سلطان زوی 30,737 رای، و آقای

⁶² باقی 153 نتایج به 91 محل رای دهی راجع شد که صفر محسوب شد، 36 آن نتایج در فورمه های رسمی گزارش داده نشده بود و 26 آن شناسایی یا جابجا شده نتوانسته بود.

هدایت ارسال 15394 رای. قرار معلومات ابتدایی از سهمگیری مردم در انتخابات، 36 فیصد آراء در محلات زنانه به صندوقها ریخته شده بود.

در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری، کمیسیون مستقل انتخابات خبر داد که نتایج ابتدایی بتاریخ 2 جولای اعلان خواهد شد لیکن اعلان آن به تعویق افتاد. سبب تعویق اعلان تخنیکي نبود بلکه متأثر از پیشرفت های سیاسی بعد از روز انتخابات دور دوم بود⁶³. بتاریخ 7 جولای، با پنج روز تاخیر کمیسیون مستقل انتخابات نتایج ابتدایی دور دوم را اعلان نمود. کمیسیون مستقل انتخابات گزارش داد که مجموعه 8,109,493 رای استفاده شده بود که 37.6 فیصد آن در محلات رای دهی زنانه به صندوقها ریخته شده بود. این تعداد شامل 136,766 برگه رای دهی (1.68 فیصد) بود که حین شمارش در محل رای دهی بی اعتبار شناخته شده بود. از باقی 7,972,727 رای معتبر 25,200 آن متعاقباً توسط فیصله کمیسیون انتخابات بی اعتبار شناخته شد⁶⁴. در نتیجه 7,947,527 رای به هر دو کاندیدان معتبر شناخته شد که از جمله 4,485,888 به نفع داکتر غنی (56.44 فیصد) و 3,461,639 به نفع داکتر عبدالله (43.56 فیصد) ریخته شده بود.

12. رویداد های بعد از دور دوم انتخابات

الف. استعفای رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات

در روز انتخابات دوره دوم یک رویداد در ساحات کمیسیون انتخابات در سرک کابل جلال آباد در کابل بوقوع پیوست که در آن محافظین نزدیک رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات ضیاء الحق امرخیل و پرسونل پولیس ملی دخیل بودند. پولیس یک کاروان موترها را که مربوط به رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات بود توقف میدهد که برگه های رای دهی احتیاطی را به دو محل رای دهی یکی از ولسوالی های کابل که تقاضای برگه های اضافی نموده بودند، انتقال میداد. مطابق گزارشات محافظین امرخیل مکرراً افسر پولیس را که مانع انتقال برگه های رای دهی (به شک این که سعی برای تقلب است) شده بود، تهدید مینمود. این اتهام تقلب توسط قومندان امنیه کابل آقای ظاهر ظاهر نیز تائید شد. روی هم رفته، این حادثه بدلیل اینکه بعداً معلوم شد که وزارت داخله طرفداری یک کاندید را و کمیسیون مستقل انتخابات طرفداری کاندید دیگر را مینمود، صورت گرفته بود.

کمیسیون مستقل انتخابات پذیرفت که طرزالعمل های مربوط به بیرون نمودن مواد احتیاطی انتخابات توسط دارالانشای کمیسیون بجذیت عملی نشده بود لیکن این حادثه را اساساً یک واقعه ناشی از سوء تفاهم خواند و نیروی پولیس را به مداخلات بیش از صلاحیت شان انتقاد نمود. گرچه، این حادثه نگرانی مردم را بیشتر ساخت و انتقاد تیم داکتر عبدالله را بالای کمیسیون مستقل انتخابات بیشتر ساخت، مخصوصاً علیه رئیس دارالانشای کمیسیون بدلیل غیر بیطرف بودن اش، کمیسیون مستقل انتخابات موافقه نمود که یک کمیته متشکل از مقامات کمیسیون انتخابات و وزارت داخله اتهامات مبنی بر تقلب را علیه رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات بررسی نماید.

بتاریخ 22 جون زمانی رویدادها سرعت گرفت که ستاد داکتر عبدالله نوار ثبت شده را بنشر سپرد و ادعا نمود در آن رئیس دارالانشاء دستور میداد که صندوق های رای دهی را به نفع داکتر غنی پرکاری نمایند. ستاد داکتر عبدالله از افشای منبع ثبت کننده این صدا ابا ورزید و در عین حال رابطه خود را برای چندین روز با کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی به تعلیق درآورد و مذاکرات با میانجگری جامعه بین المللی تحت نظارت یوناما برای برگرداندن داکتر عبدالله به پروسه انتخابات ادامه داشت.

⁶³ مبنی بر سرعت پروسه در مرکز ملی شمارش آراء طوریکه در کنفرانس خبری روزمره کمیسیون انتخابات به مراجع ذیربط اشاره شد، 2 جولای برای اعلان نتایج آخرین مهلت تعیین شده بود که واقع بینانه بنظر می رسید.

⁶⁴ کمیسیون مستقل انتخابات مبنی بر تصمیم خود نتایج 50 محل رای دهی را در 13 ولایت بدلیل مشکلات در صندوق های رای دهی یا فشار علیه رایدهندگان و کارمندان محل رای دهی باطل ساخت که دارای 200,25 رای بودند.

بتاریخ 23 جون، کمیسیون مستقل انتخابات یک کنفرانس مطبوعاتی را فرا خواند که در آن آقای امرخیل استعفا نمود در حالیکه تمام اتهامات تقلب را رد نمود و دلیل استعفای خود را سلامتی انتخابات و پروسه دموکراتیک در کشور بیان نمود. کمیسیون شکایات انتخاباتی، رسیدگی به شکایت درج شده علیه آقای امرخیل را که مسئول تقلب دانسته بود متوقف ساخت مشروط بر اینکه نوار اصلی برای تحقیقات بیشتر و معلوم نمودن مرجع ثبت کننده آن به این کمیسیون سپرده شود. متعاقباً ستاد داکتر عبدالله، رئیس کمیسیون شکایات انتخابات را نیز به عدم حفظ بیطرفی متهم نمود و خواهان کنار رفتن وی از سمت اش شد.

ب. تفتیش آراء توسط کمیسیون مستقل انتخابات

با وجود اینکه کمیسیون مستقل انتخابات یک سیستم خوبی برای نگهداری فورمه های نتایج که از محلات رای دهی حصول میشد داشت و همچنان مرکز ملی شمارش آراء دارای پروسه موثر برای داخل نمودن معلومات در سیستم بود، اما نمیدانستند که آیا معلومات مندرج در فورمه های نتایج منعکس کننده آرای واقعی رای دهندگان است یا نتیجه تقلب های عمدی مانند پر کردن صندوق های رای دهی. به این دلیل، کمیسیون مستقل انتخابات در هر دو دوره به اساس شاخص های بالقوه مشکلات، یک تعداد مفتشین را استخدام نمود تا تصمیم بگیرند که چه وقت محتویات یک صندوق رای دهی را میتوان مورد تفتیش قرار داد.

هر پروسه ای که مبتنی بر شاخصهای بالقوه مشکلات باشد، به رسیدگی به تقلبات حکم میکند تا جلوگیری یا محو اسباب تقلب. اعلان پیش از پیش شاخص های تقلب احتمالاً معلومات مهم را در اختیار تقلب کاران میگذارد که در پوشاندن تقلب شان برایشان ممد واقع میشود. از جانب دیگر، اعلان شاخص های تقلب بعد از انتخابات باعث کاهش شفافیت شده و احتمالاً دلیل برای این نگرانی شود که شاید یک کاندید از یک شاخص نفع ببرد. بدین لحاظ، تصمیم در مورد اینکه کدام شاخصها بکار برده شود احتمال سیاسی شدن را دارد. تعداد حد اکثر آراء را که میتواند از پروسه حذف آراء متأثر شود باید محاسبه نمود که این عمل بزودی نشان میدهد که آیا پس از این شاخص های نشاندهنده مشکلات میتواند فاصله بین کاندیدان را متأثر سازد و یا نتیجه را تغییر بدهد یا خیر.

کمیسیون مستقل انتخابات شاخصه های تقلب در دور اول انتخابات را به تاخیر تصویب نمود یعنی بعد از روز رای دهی دور اول. این شاخصه ها عبارت بود از عدم مهر یا امضای درست فورمه های نتایج، درخواست برگه های احتیاطی توسط محلات رای دهی، تقسیم مساوی 600 رای بین دو کاندید، قات نکردن برگه های رای دهی، تیک مارک های شبیه، مارک نمودن برگه ها خلاف طرز العمل، و آرای غیر متناسب در محلات رای دهی زنانه⁶⁵. باز شماری (بدون تفتیش قبلی) زمانی صورت میگرفت که اگر کمپیوتر مقدار 606 یا بیشتر از آن نشان میداد (یعنی 600 جمع یک فیصد)⁶⁶. در نتیجه، فورمه های نتایج دارای 601 الی 605 معتبر شناخته می شد. در دور اول، کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی در تلاشهای مشترک شان نتایج 1964 محل رای دهی را تفتیش نمودند، به باز شماری 810 بسته ای مواد رای دهی حکم نمودند و در نتیجه 233,219 رای را غیر معتبر ساختند.

دو روز قبل از انتخابات دور دوم، کمیسیون مستقل انتخابات در مصوبه شماره 20 مجموعه تدابیر جدید و متفاوت را برای تفتیش دور دوم تصویب نمود. شاخصه های جدید سه عنصر کلیدی را پیرامون فورمه های نتایج محل رای دهی معرفی نمود که حد اقل یک فورمه نتایج دو شاخصه آن را دارا باشد تا توسط مرکز ملی شمارش پذیرفته شود: امضای رئیس محل، امضای دو نماینده کاندید و مهر محل رای دهی. هر محل رای دهی که این معیارها را تکمیل نمیکرد، برای تفتیش محول می شد.

مطابق شرایط این مصوبه، اگر فورمه نتایج یک محل رای دهی درست امضا و مهر شده نمی بود و کمپیوتر مجموع آرای آن را بیشتر از 600 نشان نمیداد، نتایج زیر سوال نمی رفت؛ نتایج پنجگانه و صداهای کامل، تعداد مبالغه آمیز آراء در

⁶⁵ مصوبه شماره 2 مورخ 12 اپریل کمیسیون مستقل انتخابات (تفتیش و باز شماری مراکز و محلات رای دهی مشکوک) مصوبه شماره 3 مورخ 15 اپریل (فورمه های نتایج بدون امضای رئیس محل یا نماینده کاندید)؛ مصوبه شماره 5 مورخ 17 اپریل (مقرر ابطال و بی اعتبار ساختن آراء در نتیجه تفتیش و بازرسی)؛ و مصوبه شماره 8 مورخ 23 اپریل (عین عنوان مصوبه شماره 5)

⁶⁶ نتایج حدود 40 محل رای دهی با 606 رای یا بیشتر در نتایج رسمی دوره اول پذیرفته شد. در دور دوم، یک فیصد اشتباه از بین رفت و صندوق های دارای بیشتر از 600 رای بشکل خود کار به باز شماری رفت.

محلات رای دهی زنان که بیانگر تقلب احتمالی بود در شاخصه ها تذکر داده نشده بود. در نتیجه 299 محل رای دهی بعد از دور دوم تفتیش شد و 65 محل دیگر بازشماری شد. در نتیجه 934 رای باطل گردید - 250 آن از داکتر غنی و 684 رای مربوط به داکتر عبدالله بود.

بتاریخ 18 جون داکتر عبدالله نمایندگان خود را از مرکز ملی شمارش بدلیل اینکه تخمین کمیسیون مستقل انتخابات را مینی بیشتر از 7 ملیون رای دهنده مبالغه آمیز و نادرست دانست، بازخواند و همکاری خود را با کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی به تعلیق در آورد.⁶⁷ معلوم می شد که عکس العمل وی همچنان متأثر از پخش نتایج غیر رسمی که برنده شدن حریف اش را نشان میداد، بوده باشد. سپس تبادل نامه ها صورت گرفت که در آن کمیسیون مستقل انتخابات تشریح مینمود که چطور به نتیجه رسید که 7 ملیون رای دهنده در انتخابات اشتراک کرده بود و داکتر عبدالله به نوبه خود منحيث پیش شرط برای شمولیت دوباره اش در پروسه خواهان استعفاى رئیس دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات و تطبیق معیارهای وسیع برای تفتیش و ابطال آرای شمارش شده شد.

در پرتو این رویدادها، کمیسیون مستقل انتخابات بتاریخ 25 جون اعلان نمود که منحيث یک گام برای جلب اعتماد علاوتاً 15 فیصد محلات رایدهی را در هر ولایت بشکل غیر انتخابی مورد تفتیش قرار خواهد داد. گرچه این پلان عملی نشد اما بجای آن بتاریخ 29 جون کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم گرفت تا که تفتیش تمام محلات رایدهی را که دارای 599 ورق رای دهی و یا بیشتر از آن باشند، روی دست بگیرد (که 1930 محل رایدهی، یا تقریباً 8 فیصد مجموع محلات را تشکیل میداد). این تفتیش مضاف بر تدابیر اصلی پیش بینی شده برای تفتیش دور دوم بود. قابل تذکر است که شاخص انتخاب نمودن محلات با "599 ورق رای دهی و یا بیشتر" توسط کمیسیون مستقل انتخابات برای تفتیش که بتاریخ 1 جولای آغاز شد، به هدف تبارز بیطرفی سیاسی کمیسیون بود.

علاوه بر آن تفتیش 1930 محل رای دهی به اساس اصل تفتیش "599 یا اضافه" بتاریخ 1 جولای آغاز شد که منتج به بی اعتبار شدن 10855 رای گردید که 6427 رای آن مربوط داکتر غنی و 4428 آن مربوط داکتر عبدالله بود. این در حالی بود که نمایندگان داکتر غنی حضور داشتند و نمایندگان داکتر عبدالله در پروسه حاضر نبودند. تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا تفتیش ولایت کابل را نظارت نمود. تفاوت های قابل ملاحظه بین تیم های دو نفره کمیسیون مستقل انتخابات در چگونگی کاربرد چک لیست یازده ماده ای که از طرف کمیسیون مستقل انتخابات تصویب شده بود، دیده می شد.⁶⁸ بعضی این تیم ها برگه هایی را که تیک مارک مشابه شده بودند مقایسه مینمودند و بعضی دیگر تیک مارک ها را مقایسه نمیکردند لیکن صرف یکبار به برگه های رای دهی نظر میکردند.

به تعقیب ختم این تفتیش و تحت فشار زیاد برای سرعت بخشیدن پروسه و احیانا تقاضای های متضاد توسط هر دوکاندیدان ریاست جمهوری یا نمایندگان شان، کمیسیون مستقل انتخابات نتایج تفتیش را اعلان نمود و سپس نتایج دور دوم را نیز به اطلاع عام رسانید.⁶⁹ داکتر عبدالله که مطابق نتایج ابتدایی اعلان شده، در حدود یک ملیون رای از داکتر غنی عقب بود، از برسمیت شناختن نتایج تفتیش ابا ورزید و به تحت سوال قرار دادن مقامات کمیسیون مستقل انتخابات ادامه داد.

کمیسیون مستقل انتخابات مورد انتقادات وسیع قرار گرفت که شدیداً بیطرفی آنرا تحت سوال برد و توانمندی تصمیم گیری اش را محدود ساخت. زمانیکه بحران سیاسی بیشتر شد و جامعه بین المللی مداخله نمود تا بین کاندیدان ریاست جمهوری میانجگری نماید، کمیسیون مستقل انتخابات بیشتر از قبل منزوی شد که بالأخره منجر به استعفاى آنى رئیس دارالانشای این کمیسیون شد. اما بعد از آغاز تفتیش مکمل آراء، کمیسیون مستقل انتخابات به تدریج بروظایف اش حاکم شد و خود آغاز به رسیدگی به مشکلات نمود.

⁶⁷ در اخیر روز رای دهی دور دوم، رئیس کمیسیون مستقل انتخابات گفت: "در حالیکه هنوز رقم نهایی بدست نیامده است، گزارش های ابتدایی نشان میدهد که بیشتر از 7 شهروند رای داده اند" به این لینک مراجعه فرمایید- <http://www.iec.org.af/media-section/press-releases/387-electionday-news>

⁶⁸ چک لیست یازده ماده ای منحيث جزء مصوبه شماره 20 مورخ 12 جون به تصویب رسیده بود. این مشمول چک نمودن سلامتی صندوق های آبی رنگ بود و محتوای آن در گیرنده چک نمودن تیک مارک های غیر منظم برگه های رای دهی بود.

⁶⁹ مصوبه شماره 26 مورخ 5 جولای در مورد "بازبینی نتایج تفتیش 1930"

ج. تفتیش مکمل آراء

در یک تلاش برای رسیدگی به انتقادات مطرح شده از طرف داکتر عبدالله و ستاد ایشان بالای نهادهای انتخاباتی، کمیسیون مستقل انتخابات بتاريخ 14 جولای فیصله نمود تا تمام صندوق های رای دهی را برای تفتیش مکمل آراء بدلیل دریافت علایم تقلب به کابل انتقال بدهند. مصوبه شماره 27 کمیسیون مستقل انتخابات حکم میکند تا بر اساس مذاکرات بین دو کاندید و توافقات که با میانجگری ملل متحد و وزیر خارجه ایالات متحده امریکا انجام شده است، تفتیش مکمل آراء از تمام محلات رای دهی به شیوه ای که ملل متحد توصیه نموده است در مشوره با هر دو کاندید صورت گیرد⁷⁰.

در روزهای بعدی، تمام صندوق های آراء توسط ایساف به گدام های کمیسیون مستقل انتخابات در کابل انتقال داده شد و تمام صندوق ها در محضر نمایندگان کاندیدان و ناظرین ملی و بین المللی باز گردید و یکا یک تفتیش شد⁷¹. پروسه تفتیش تحت فشار های مختلف از 17 جولای الی 15 سپتمبر جریان داشت همزمان اختلافات و کشمکش ها بالای کاربرد طرز العملها و آراء متنازع علیه و همچنان با تحریم نمودن پروسه گاهی توسط نمایندگان یک کاندید و گاهی توسط نمایندگان کاندید دیگر ادامه داشت. کمیسیون مستقل انتخابات بعدا یک اصول رفتار را برای نمایندگان کاندیدان تصویب نمود تا رفتار ایشانرا در جریان تفتیش مکمل آراء، تنظیم نمایند.

تفتیش بدون کدام موافقت بالای معیارها بخاطر ابطال آراء محلات رای دهی آغاز شد. بتاريخ 15 جولای کمیسیون مستقل انتخابات کاربرد یک لیست کمی طولانی تر معیارهای 11 گانه که را با ضمیمه 5 حکم پیشنهاد شده از طرف ملل متحد و قبول شده توسط کاندیدان بود، تأیید نمود⁷². اختلافات شامل موضوعات مربوط به بازرسی تیک مارک های شبیه توسط یک دست در برگه های رای دهی، مقایسه شماره برگه رای دهی با شماره کارت رای دهی رای دهندگان در ژورنال ثبت شماره های کارت های رای دهی و معیارهایی برای شناسایی صندوق های که تفتیش ویژه را ایجاب مینمایند، بود. در عمل فیصله مبنی بر اینکه تیک مارک های برگه رای دهی مشخص در واقع مشابه است یا خیر منحصراً یک معضله متداوم با برجا باقی ماند بخاطر اینکه معلوم بود که کدام یک از کاندیدان با ابطال آراء به این اساس می باز د.

اختلاف عمده بین کاندیدان این بود که آیا با یافتن یکنعداد یا یک مقدار آراء تقلبی در یک صندوق تمام صندوق را تقلبی شمرد یا صرف همان تعداد آراء تقلبی دریافت شده را. این موضوع در مذاکره بین کاندیدان که توسط ملل متحد میانجگری می شد مورد بحث بود و بالاخره بتاريخ 30 جولای روی آن بتوافق رسیدند یعنی دو هفته بعد از آغاز تفتیش. فیصله کمیسیون مستقل انتخابات در تعریف معیارها و شرایط که تحت آن نتایج یک محل رای دهی بازشماری شود و اینکه قسماً یا کلاً باطل محسوب شود، روشن و همه جانبه است.⁷³ همچنان وضاحت بیشتر میدهد که تمام تصامیم در ارتباط به پروسه تفتیش بشمول تصمیم در مورد بازشماری یا ابطال آراء باید در جلسات علنی در محضر نمایندگان کاندیدان، نمایندگان کاندیدان و ناظرین صورت گیرد.

داخل ساختن چک لیست نتایج تفتیش در سیستم و فورمه های بازشماری مربوط به پروسه تفتیش در مرکز ملی شمارش آراء صورت میگرفت و مبنای تصمیمگیری کمیسیون مستقل انتخابات را تشکیل میداد. بخاطر آمادگی به اینکار کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم گرفت تا نتایج را به چهار دسته تقسیم کند (اول آنهاییکه کمیسیون مستقل انتخابات آنها را نتایج معتبر شناخته بود، دوم نتایج را که باطل شناخته بود، سوم نتایج که قسماً باطل شناخته شده بود و چهارمی نتایج بازشماری شده).

⁷⁰ چهارچوب که بالای آن هر دو کاندید برای تفتیش مکمل آراء موافقت نموده بودند بصورت جدا گانه بنشر نرسیده بود لیکن معلوم میشد که جزء توفتنامه سیاسی بزرگ باشد در آن موضوعات مانند تشکیل حکومت وحدت ملی، اصلاحات سیستم حکومت ریاستی و تعدیل قانون اساسی ذکر شده بود.

⁷¹ همچنان انتقال صندوق های آراء از تمام نقاط کشور توسط نمایندگان کاندیدان و ناظرین نظارت می شد. به کمیسیون مستقل انتخابات بالاخره اطلاع داده شد که تمام 22778 صندوق رای که شامل نتایج ابتدایی شده بود، از سراسر کشور بدست نیامد.

⁷² مصوبه شماره 30 مورخ 15 جولای "معیارها بر تفتیش صد در صد تمام محلات آراء" این معیارها بعدا توسط تشریح طرز العمل تفتیش کمیسیون مستقل انتخابات مورخ 8 اگست تکمیل گردید.

⁷³ مصوبه شماره 33 مورخ 30 جولای "معیارها برای بازشماری و ابطال آراء در تفتیش تمام محلات رای دهی در دور دوم".

در هر مرتبه تصمیمگیری خود کمیسیون مستقل انتخابات سعی مینمود تا توازن بین ولایات مختلف و مناطقی که کاندیدان در آن دارای نفوذ بیشتر بودند، در نظر بگیرد.

بتاریخ 30 اگست ستاد داکتر عبدالله نامه ای را به کمیسیون مستقل انتخابات فرستاد که در آن ادعای دستبرد در فورمه های نتایج را بشمول موجودیت امضاهای مشابه در اوراق نتایج در یک تعداد محلات رایدی و همچنان جعل سازی امضاهای نمایندگان کاندیدان نموده بود و خواهان بی اعتبار ساختن آرای این محلات از نتایج شده بودند. در پاسخ به این نامه، کمیسیون مستقل انتخابات یک هیئت را متشکل از مامورین عالی رتبه کمیسیون و مشاورین انتخاباتی ملل متحد ایجاد نمود و یک طرز العمل تفصیلی را برای رسیدگی و تصفیه ادعای مطرح شده تصویب نمود. دو باره در یک حرکت قابل استقبال، کمیسیون مستقل انتخابات پروسه بازبینی نتایج تفتیش عمومی را به روی نمایندگان کاندیدان و ناظرین باز نمود و حق اعتراض را در مورد فیصله های هیئت بازبینی کمیسیون برای شان محفوظ گذاشت.

کمیسیون مستقل انتخابات به این صورت ادامه داد تا به تقاضاها و ادعاهای ستادهای انتخاباتی کاندیدان پاسخ علنی ارایه نمود و نتایج تفتیش کلی را جمع بندی نموده و بالاخره نتایج انتخابات را اعلان نمود. کمیسیون مستقل انتخابات 9 جلسه تصمیمگیری را پیرامون تفتیش نتایج نهایی در مطابقت با معیارهای توافق شده دایر نمود که بروی نمایندگان کاندیدان، ناظرین داخلی و بین المللی، رسانه ها و مشاورین ملل متحد باز بود.⁷⁴

منحیث یک اقدام برای افزایش شفافیت و مسئولیت پذیری، قبل از آغاز هر تفتیش، کمیسیون مستقل انتخابات باید معیارهای ابطال انفرادی آراء و عواقب تمام صندوق های آراء را بشکل یک مقرر تصریح کند و اداره ای را که صلاحیت حل و فصل قضایای اختلافی را داشته باشد نیز مشخص نماید.

در تمام تفتیش ها نتیجه جدید محلات رایدهی جاگزین نتیجه اصلی محلات در دیتا بیس یا سیستم گردید. به تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا اطلاع رسید که در تفتیش عمومی آراء این عملیه نیز تطبیق خواهد شد. اینکار از مقایسه بین ارقام نتایج ابتدایی و ارقام بدست آمده از تفتیش در سطح یک محل رای دهی جلوگیری نمود که میتوانست شاخصهای ارزشمندی را در مورد دانستن اینکه آیا تغییرات در نتایج اشتباه بشری است یا تقلب عمدی ارایه کند و زمینه را برای ارزیابی ابتدایی از کیفیت عملیه "تطبیق" که در محلات رای دهی انجام شده بود، مساعد میساخت. اینکار میتوانست کمیسیون مستقل انتخابات را در پلان گذاری، طرح طرز العمل ها و فورمه ها و آموزش کمک نماید.

بخاطر افزایش شفافیت، کمیسیون مستقل انتخابات میتواند هر دو نتایج اصلی و نتایج تعدیل شده توسط تفتیش را بشکل جداگانه در وب سایت بنشر بسپارد. اینکار میتواند فرصت را برای تحلیل عمیق از اندازه و اسباب ناسازگاری یا تقلب فراهم کند و در حل مشکلات کشف شده در انتخابات های آینده، ممد واقع شود.

13. شکایات و استیناف خواهی ها

الف. چارچوب حقوقی و سازمانی

مسئولیت دریافت و رسیدگی به شکایات به دوش کمیسیون شکایات انتخاباتی و دفاتر ولایتی اش میباشد. مطابق قانون رای دهندگان میتوانند شکایات خود را در مورد نتایج ابتدایی درج کنند. به اساس ماهیت تخطی های صورت گرفته، کاندیدان، احزاب سیاسی و نمایندگان ایشان نیز میتوانند شکایات خود را درج نمایند. مطابق قانون انتخابات و طرز العملهای کمیسیون شکایات انتخاباتی، دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخابات در 34 ولایت کشور نهادهای ابتدایی برای رسیدگی به شکایات اند. فیصله های دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی قابل استیناف خواهی در دفتر مرکزی کمیسیون شکایات انتخاباتی است.

⁷⁴ تمام این تصامیم به تفصیل در وب سایت کمیسیون مستقل انتخابات بنشر رسیده است. <http://www.iec.org.af/runoff-audit>

ایجاد کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، به اساس پیشنهادات قبلی دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا، منجبت یک نهاد دائمی، مسلکی مطابق قانون جدید یک پیشرفت مثبت بود. اعضای کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در اواسط ماه سپتمبر 2013 تعیین شدند. استخدام بقیه کارمندان کمیسیون سمع شکایات به تاخیر قابل ملاحظه صورت گرفت که بدین لحاظ کمیسیون نتوانست در جریان ثبت نام کاندیدان و در ابتدای روند مبارزات انتخاباتی کاملاً فعال باشد. فعال شدن کمیسیون شکایات انتخاباتی به تاخیر بالای رسیدگی درست به شکایات علیه لیست ابتدایی کاندیدان شوراهای ولایتی تأثیر منفی گذاشت، بالأخره در آخر مارچ تمام دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی به استثنای چهار دفتر ولایتی وظایف شان را آغاز نمودند.

مطابق قانون، کمیسیون شکایات انتخاباتی میتواند در صورتیکه از نقض قانون، وقوع تقلب یا یک تخطی آگاه میشود، بدون درج شکایات از طرف شهروندان، خودش به قضایا رسیدگی کند. اضافه بر آن، کمیسیون شکایات انتخاباتی همچنان حق دارد تا در حالات استثنایی مانند وضعیت نا امن و وقوع حوادث که منجر به اخلاف پروسه رسیدگی به شکایات میگردد، منجبت نخستین مرجع فیصله کننده عمل کند.⁷⁵

این سیستم با معیارهای بین المللی و عملکرد های خوب که وسایل موثر را برای اعاده جبران و توانمندی استیناف خواهی را علیه تصمیم اداره فراهم میسازد، سازگار است.⁷⁶

بخاطر تامین کامل حق جبران خساره بشکل موثر طوریکه در معیارهای بین المللی ذکر شده، توجه باید به تعدیل قوانین انتخابات شود تا بتوان یک نقش واضح نظارتی قوه قضائیه را بالای فیصله های کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تصریح نمود.

قانون انتخابات جزاهای قابل تطبیق را به تخطی های انتخاباتی مانند ارایه معلومات نادرست به یک نهاد انتخاباتی، تهدید نمودن، فشار وارد کردن، یا حمله کردن به رای دهندگان یا کاندیدان و پیشکش نمودن پول یا دریافت نمودن پول یا سایر منفعت ها به هدف تأثیر گذاشتن بالای پروسه انتخابات، مشخص نموده است.

نمایندگان کاندیدان دارای حقوق وسیع اند. آنها حق دارند تا در صورت مشاهده نمودن تخطی یا تخلف در پروسه انتخابات اعتراض کنند یا شکایت درج کنند در حالیکه حق گروه های ناظرین داخلی محدود به ارایه یک گزارش از یافته هایشان در نتیجه نظارت است و نمیتوانند رسماً اعتراض خود را درج نمایند. نبود امکان درج شکایات علیه تخطی های انتخاباتی و موضوعات مربوط به آن توسط ناظرین، محدودیت دسترسی به جبران موثر حقوقی و یک نقیصه قانونی است که اعتماد بالای پروسه انتخابات را صدمه میزند. در عین حال ناظرین بین المللی حق درج شکایت را به کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی دارند.

قانون انتخابات باید طوری تعدیل شود که برای ناظرین ملی یا نهادهای ملی ناظر که اعتبار نامه حاصل نموده اند حق شکایت علیه تخطی ها، اعمال یا فیصله های کمیسیون های انتخاباتی بشمول فعالیت های غیر قانونی در جریان مبارزات انتخاباتی و همچنان علیه نتایج انتخابات، داده شود.

در حالیکه قانون انتخابات مسئولیت های مربوطه کمیسیون های انتخابات و شکایات انتخاباتی را تصریح نموده است اما در بسا موارد در آن تناقضات و ناسازگاری ها بنظر میرسد، مثلاً در رابطه به داشتن صلاحیت پیرامون به چالش کشاندن لیست ابتدایی کاندیدان و نتایج نهایی انتخابات.

⁷⁵ ماده 66 فقره 1 قانون انتخابات و ماده 26 فقره 8 قانون تشکیل و صلاحیتهای کمیسیون های انتخاباتی. علاوه بر آن شرایط استثنایی در ماده 31 طرز العمل کمیسیون شکایات پیرامون رسیدگی به شکایات و چالش های انتخابات، تذکر داده شده است.

⁷⁶ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی: ماده ۲ فقره ۳ (ب) تصریح مینماید "بخاطر تامین حق هر کس که ادعای اعاده جبران میکند باید حق وی توسط مراجع ذیصلاح قضای، اداری یا تقنینی یا توسط مرجع دیگر که در قوانین همان کشور تصریح شده باشد، ثابت شود و امکانات جبران قضایی را فراهم نماید" به فقره 5.10 سال 1990 OSCE سند کوبن هاگن که تصریح مینماید که هر کس حق دارد جبران خساره علیه در مقابل فیصله اداری را دارد تا حقوق اساسی احترام و سلامت حقوقی تامین شود" و فصل دوم 3.3 اصول عملکرد خوب در مسایل انتخاباتی شورای اروپا کمیسیون ویانا.

قانون انتخابات، مقرر کرده کمیسیون مستقل انتخابات در مورد ثبت نام کاندیدان همچنان طرز العمل کمیسیون شکایات انتخاباتی در مورد درج شکایت و رسیدگی به چالشها و شکایات انتخاباتی، موضوع ثبت نام کاندیدان را تنظیم میکند لیکن سه زمانبندی مختلف را برای درج شکایات مربوطه نیز پیشبینی مینماید: 48 ساعت، 8 روز و 2 هفته. موجودیت سه زمانبندی مختلف نه صرف ناسازگاری قانونی را برملا میسازد بلکه همچنان نیاز هماهنگی بین دو کمیسیون را نیز بارز میسازد. علاوه بر آن، تفاهم نامه بین کمیسیون انتخابات و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی که سند مهم در راستای تقویت همکاری و ترسیم کننده روابط کاری بین دو کمیسیون میباشد در 4 اپریل 2014 به امضا رسید که خیلی دیر بعد از آغاز روند انتخابات بود.

مطابق ماده 66 فقره 5 قانون انتخابات و ماده 26 فقره 12 قانون تشکیل و صلاحیت کمیسیونهای انتخاباتی، فیصله های کمیسیون شکایات نهایی است و قابل استیناف خواهی نیست. اما ماده 59 قانون انتخابات و تفاهم نامه بین کمیسیون انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی، کمیسیون انتخابات را صلاحیت میدهد تا فیصله کمیسیون شکایات انتخاباتی را پیرامون نتایج نهایی به چالش بکشد و کمیسیون شکایات انتخاباتی را مکلف میسازد تا وضاحت کتبی خود را در ظرف 24 ساعت به کمیسیون مستقل انتخابات ارایه نماید. قانون وضاحت ندارد که تا کدام حد وضاحت کتبی کمیسیون شکایات انتخاباتی پیرامون نتایج نهایی الزامیت قانونی دارد.

پیشنهاد میشود که در چهارچوب حقوقی تجدید نظر صورت گیرد تا صلاحیت ها و مسئولیتهای نهادهای مختلف انتخاباتی مشخص شود و میعاد های قابل تطبیق در رابطه به چالش کشیدن لیست ابتدایی کاندیدان واضح شود و همچنان مرجع نیصلاح در مورد نتیجه نهایی انتخابات بوضاحت مشخص شود.

کمیسیون مستقل شکایات یک تعداد فعالیتهای آگاهی عامه را بشمول برنامه های آموزشی و جلسات پیرامون دروس آموخته شده برای کارمندان حقوقی و کارمندان بخش انسجام ولایتی خود براه انداخته بود. گرچه یک جلسه هماهنگی مشترک در نزدیک های دور دوم بین کمیسیون مستقل انتخابات و بین کمیسیون مستقل شکایات دایر شد که در نتیجه هر دو کمیسیون در یافتند که هماهنگی و آموزش و آمادگی کارمندان ولایتی شان در سطح پائین قرار دارد. گزارش جلسه مشترک به چندین مشکل بشمول اینکه کارمندان کمیسیون مستقل شکایات آشنایی کمتر به اصطلاحات حقوقی ابتدایی دارند و اینکه کارمندان شان درست نمیفهمیدند که کدام اشخاص در روز رای دهی واجد شرایط درج شکایت اند و چگونه فورمه های شکایات را خانه پری کنند، اشاره میکند.

برای تقویت هرچه بیشتر اعتماد بر پروسه انتخابات، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی باید هرچه بیشتر ظرفیت مالی و بشری خویش را افزایش دهد و برنامه های ارتقای ظرفیت را روی دست گیرد تا بتواند به شکل موثر به شکایات و اعتراضات رسیدگی کند. هر دو کمیسیون های مستقل انتخابات و شکایات انتخاباتی میتوانند معرفی یک استراتژی آموزشی جامع و هماهنگ شده را برای کارمندان ولایتی خود قبل از انتخابات ۲۰۱۵ روی دست بگیرند.

ب. رسیدگی به شکایات

بعد از نشر لیست ابتدایی کاندیدان، مجموعاً 329 شکایت (316 توسط مردان و 13 توسط زنان) علیه کاندیدان شوراهای ولایتی درج شده بود؛ علاوه بر آن 10 قضیه مربوط به کاندیدان ریاست جمهوری به ابتکار کمیسیون مستقل شکایات روی دست گرفته شده بود. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی ارزیابی واجد شرایط بودن 2212 کاندید شوراهای ولایتی را برای کاندید شدن، مطابق ماده 64 قانون انتخابات ادامه داد و در 19 مارچ لیست را نهایی ساخت یعنی بعد از معیاد که در تقسیم اوقات انتخاباتی از طرف کمیسیون انتخابات تعیین شده بود درست بعد از آغاز زمان کمپاین انتخاباتی. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی مجموعاً 3004 قضیه را قبل از روز رای دهی استماع نمود که اکثراً مربوط به واجد شرایط بودن کاندیدان می شد؛ که کاندیداتوری اکثر این کاندیدان مسترد شد.⁷⁷

⁷⁷ به احصایه کمیسیون مستقل شکایات مراجعه نمائید در:

علاوه بر آن، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی 2133 شکایت را در رابطه به روز رای دهی دور اول انتخابات دریافت نمود. مطابق "طرز العمل کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی پیرامون درج و رسیدگی به چالشها و شکایات انتخابات" تمام شکایات به کتگوری های الف، ب، جیم و دال تقسیم شد⁷⁸. از مجموع شکایات 921 آن توسط کمیسیون مستقل انتخابات شامل کتگوری الف که مستقیماً نتایج انتخابات را متأثر میساخت، بود. از مجموع شکایات درج شده 463 آن علیه کاندیدان ریاست جمهوری درج شده بود، 528 آن علیه کاندیدان شوراهای ولایتی و 1142 آن علیه کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات درج شده بود.

بعد از اعلان نتایج ابتدایی دور اول انتخابات ریاست جمهوری بتاريخ 26 اپریل در مجموع 121 مورد آن که علیه کمیسیون انتخابات بود پذیرفته شده بود و اکثریت آن توسط تیم داکتر عبدالله درج شده بود. در اکثر این قضایا، کمیسیون شکایات انتخاباتی معلومات ارائه نکرد (مطابق معلومات به دلیل امنیتی)، که اینکار شفافیت پروسه را زیر سوال برد. اکثر شکایات مربوط به پر کردن صندوق های رای دهی، تخطی های ناظرین، فشار وارد کردن بالای رای دهندگان، مبارزات انتخاباتی در روز انتخابات و رای دهی نیابتی می شد.

گرچه دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی نخستین مراجع برای رسیدگی به شکایات اند اما در دور اول انتخابات، دفتر مرکزی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی اکثر قضایای را که در دفاتر ولایتی درج شده بود، رسیدگی نمود. دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی قضایا را معمولاً بدون کدام بررسی توسط خود شان، به مرکز محول می نمودند.

کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی باید هرچه بیشتر فعالیت های آگاهی عامه خود را تقویت کند تا بشکل متدوام اشخاص و مراجع ذیربط را در مورد اهمیت استفاده از میکانیزم برای درج شکایات رسمی آگاه سازد. این باید یک فعالیت دراز مدت باشد که بعد کافی قبل از پروسه ثبت نام کاندیدان آغاز شود و شامل حال احزاب سیاسی، کاندیدان، ناظرین و رای دهندگان باشد.

در مجموع کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی شش جلسه استماعیه را از تاریخ 4-9 ماه می تدویر نمود که در آن به 891 شکایت شامل کتگوری الف مشمول 64 قضیه استیناف خواهی علیه فیصله های دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی و 121 شکایت علیه نتایج ابتدایی پرداخته شد. اکثر شکایات دارای شواهد کافی نبود یا شواهد در وقت غیر مناسب یا بدون ربط به دعوا ارایه شد، بدین ملحوظ منجر به رد شکایات گردید.

گرچه کمیسیون شکایات انتخاباتی شکایات را در جلسه علنی که به روی مراجع ذیربط و رسانه ها باز بود، استماع و بررسی نمود اما تمامی فیصله ها عقب درهای بسته و بشکل سری خلاف ماده 47 طرز العمل کمیسیون شکایات انتخاباتی پیرامون رسیدگی به چالشها و شکایات و خلاف معیارهای بین المللی که شفافیت را در روند تصمیم گیری ایجاب مینماید تا رای دهندگان مطمئن شوند که به حقوق شان احترام گذاشته شده است، صورت گرفت⁷⁹. کمیسیون شکایات انتخاباتی ادعا نمود که حق اعلان علنی نتایج رسیدگی به شکایات را ندارد بخاطر اینکه کمیسیون انتخابات نهادی است که مسئولیت قانونی اعلان نتایج نهایی را دارد. در دور اول کمیسیون مستقل انتخابات فیصله های نهایی کمیسیون شکایات را بدون تقاضای وضاحت اضافی پذیرفت و متعاقباً نتایج نهایی انتخابات را اعلان نمود.

قانون باید شفافیت کامل کمیسیون شکایات انتخاباتی را در روند کاری و فیصله هایش ایجاب نماید. اعلان فیصله های کمیسیون شکایات انتخاباتی و نشر بموقع آن باید بشکل واضح در قانون ذکر و تصریح شود تا روند حل منازعات انتخاباتی در مطابقت با معیارهای بین المللی صورت گیرد.

⁷⁸ تقسیم نمودن قضایا به کتگوری ها در "رهنمود رسیدگی به شکایات" کمیسیون مستقل شکایات انتخابات تصریح شده است. کتگوری الف: قضایای که مستقیماً نتایج انتخابات را زیر سوال می برد. کتگوری ب قضایایکه احتمالاً منجر به مجازات میشود و کتگوری ج قضایای که شرایط یک شکایت معتبر تکمیل نمیکند و د کتگوری که بیرون از حوزه کاری کمیسیون مستقل انتخابات میشود.

⁷⁹ ماده 14.1 میثاق بین المللی حقوق سیاسی و مدنی تصریح مینماید که " هر فیصله قضایی باید علنی صورت گیرد" به بخش دوم 3.3 رهنمود CDL نیز مراجعه نمایند.

عموماً، در نتیجه تحقیقات و رسیدگی به شکایات، نتایج 525 محل رای دهی توسط کمیسیون مستقل انتخابات بی اعتبار شناخته شد و اضافه بر آن نتایج 331 محل رای دهی توسط کمیسیون شکایات انتخاباتی بی اعتبار شناخته شد. کمیسیون مستقل انتخابات از جمله نتایج 525 محل، صرف نتایج 365 محل رای دهی را بنشر رساند و سپس بخاطر رسیدگی به کمیسیون شکایات انتخاباتی راجع ساخت. با اینکار مراجع ذیربط را از جستجو و درج احتمالی شکایات در مورد 160 محل رای دهی باقیمانده در معیاد قانونی، محروم ساخت.

بخاطر فراهم نمودن زمینه برای تقدیم شکایات در مورد نتایج بی اعتبار شناخته شده در معیاد قانونی، کمیسیون مستقل انتخابات باید اوراق نتایج تمام محلات رای دهی بی اعتبار شده را بدون تاخیر و بشکل خوانا در فارمت درست بنشر برساند.

کمیسیون مستقل شکایات 2918 شکایت در مورد انتخابات شوراها و ولایتی دریافت نمود. 1283 مورد آن در باره رای دهی و شمارش آن و 1635 آن در مورد نتایج ابتدایی انتخابات بود. کمیسیون شکایات تمامی این شکایات را در 6 جلسه علنی بررسی نمود. مطابق به ماده 63 فقره 5 قانون انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی نمیتواند رسیدگی به شکایات و قضایای استینافی از دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات را بیشتر از یک ماه بعد از روز انتخابات به تاخیر بیاندازد. کمیسیون شکایات انتخاباتی رسیدگی به شکایات مربوط به انتخابات شوراها و ولایتی را بتاريخ 31 ماه می آغاز نمود اما در وقت معینه و قانونی آنرا نهایی نکرد. نتایج رسیدگی به شکایات تا وقت برگشت تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا، هنوز اعلان نشده بود.⁸⁰

تلاشهای بیشتر باید بکار برده شود تا از رسیدگی به تمام شکایات در وقت و زمان قانونی اطمینان حاصل شود. قانون باید میعاد فیصله نهایی شکایات را که مستقیماً در سطح مرکز به کمیسیون شکایات انتخاباتی سپرده میشود و رسیدگی سریع و معقولانه را در خلال پروسه انتخابات، تصریح نماید.

قبل از دور دوم انتخابات ریاست جمهوری، کمیسیون شکایات انتخاباتی 11 شکایت مربوط به مبارزات انتخاباتی را ثبت نموده بود که تمام آنها منحل شدند. در دور دوم کمیسیون شکایات انتخاباتی 2735 شکایت مربوط به روز رای دهی را دریافت نمود که 724 قضیه آن شامل کتگوری الف شناخته شد. مجموعاً 991 شکایت علیه کارمندان کمیسیون شکایات انتخاباتی درج شده بود، 507 علیه مقامات حکومتی، پولیس و مقامات محلی، و 1237 شکایت علیه دو کاندید.

کمیسیون شکایات انتخاباتی، شکایاتی را که توسط کمیسیون مستقل انتخابات در محلات رای دهی در روز انتخابات در 4 ولایت از مجموع 34 ولایت ثبت شده بود، دریافت نمود. کمیسیون مستقل انتخابات در سپردن این شکایات تاخیر نمود و کمیسیون شکایات انتخاباتی تصمیم گرفت دیگر شکایات را نپذیرد تا در ده روزیکه در قانون تصریح شده بررسی های خود را تکمیل نماید. این تصمیم بعداً منقلب شد. در یک پیشرفت مثبت در دور اول انتخابات، کمیسیون شکایات انتخاباتی شکایات درج شده در مرکز را به دفاتر ولایتی مربوطه محول ساخت تا حق استیناف خواهی را به طرف های ذیدخل محفوظ نگهدارند.

در نتیجه بحران سیاسی، داکتر عبدالله نمایندگان خود را از جلسات علنی رسیدگی به شکایات فراخواند و بدلیل عدم اعتماد بر نهادهای انتخاباتی بطور علنی اشتراک خود را در پروسه رد نمود. گرچه، کمیسیون شکایات انتخاباتی پنج جلسه علنی را دایر نمود که در خلال آن اظهارات داکتر عبدالله را منحیث اعتراض عمومی علیه تصامیم دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل انتخابات و دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی مد نظر گرفت و در نتیجه تمام 2576 قضیه را که در سطح ولایات درج شده بود، بازبینی نمود. از مجموع 2735 اکثر آن رد شد، 9 قضیه منتج به اخطاریه و 25 قضیه منتج به جریمه شد.

چهار چوب موجوده حقوقی برای رسیدگی به شکایات و حیطة صلاحیتهای نهادهای دخیل در انتخابات باید توسط تمام اشتراک کنندگان در پروسه انتخابات بشمول رقابت کنندگان در انتخابات، رعایت شود.

⁸⁰ تا 29 سپتمبر کمیسیون شکایات انتخابات صرف در مورد 9 ولایت فیصله نموده بود.

کاندیدان صرف 24 ساعت داشتند تا شکایات خود علیه نتایج ابتدایی را که از طرف کمیسیون شکایات انتخاباتی در 7 جولای اعلان شده بود، به کمیسیون شکایات انتخاباتی بیاورند اما صرف داکتر غنی اینکار را انجام داد. رسیدگی به شکایات مربوط به روز رای دهی و نتایج ابتدایی به دلیل انجام دادن تفتیش توسط کمیسیون مستقل انتخابات، متوقف شد.

کمیسیون شکایات انتخاباتی به تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا خبر داد که 389 فیصله را در رابطه به شکایات درج شده پیرامون تفتیش کلی کمیسیون مستقل انتخابات، صادر نمودند. از آن جمله 360 فیصله، یا 92,5 فیصد مجموع تایید شد و 29 فیصله یا 7,5 فیصد آن رد شد. علاوه بر آن، کمیسیون شکایات انتخاباتی تمام شکایات درج شده علیه نتایج ابتدایی دور دوم را به دلیل اینکه گویا ابتکار تفتیش مجموعی آراء توسط کمیسیون انتخابات چنین رسیدگی به شکایت را باطل ساخته است، ملغی شمرد.

با وجود اینکه بهبود قابل ملاحظه ای در سیستم حل منازعات انتخاباتی بمیان آمد اما پروسه رسیدگی به شکایات در کل پائین بودن ظرفیت سازمانی کمیسیون شکایات انتخاباتی و نبود آموزش و ظرفیت کارمندان کمیسیون شکایات انتخاباتی را که بتوانند در سطح ولایات بشکل درست به شکایات رسیدگی کنند، نشان داد. فضای پروسه بسیار هيجانی و تشریفاتی بدون رسیدگی درست به شکایات توسط کمیسیون شکایات انتخاباتی، به پیش میرفت و دیگر اینکه فرصت اندک برای ارایه شواهد و دلایل داده می شد. شیوه ای که کمیسیون شکایات برای رسیدگی به شکایات بکار می برد، خلاف ماده 8 اعلامیه جهانی حقوق بشر بود و سبب عدم توجه موثر به ادعاهای بعضی مراجع ذیدخل شد⁸¹.

کمیسیون شکایات انتخاباتی باید از شیوه بسیار تشریفاتی برای رسیدگی به شکایات انتخاباتی خود داری نماید. بویژه، دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی باید ماهیت تمام دعاوی را در زمان معین اش مدنظر بگیرند و به دقت تمام شواهد مربوطه را ارزیابی نمایند. کمیسیون شکایات انتخاباتی و دفاتر ولایتی آن باید در جمآوری شواهد مربوطه برای دعاوی معتبر نقش موثر بازی می نمودند و با کمیسیون مستقل انتخابات و دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل انتخابات در این عرصه همکاری نمایند. بخاطر تامین بهتر پروسه و جبران موثر برای شکایت کنندگان، میتوان به فراهم نمودن آموزش برای کارمندان کمیسیون شکایات انتخاباتی در سطح مرکز و ولایات پیرامون مدیریت قضایا، اداره قضایی و شیوه های تحقیقات مربوط به تطبیق قانون، توجه نمود.

14. اعلان و نشر نتایج نهایی

مقرره کمیسیون مستقل انتخابات در مورد اعلان و نشر نتایج نهایی در رابطه به شروط نشر اعلان نتایج نهایی انتخابات ساکت است؛ این مقرره صرف تصریح نموده است که نتایج نهایی انتخابات باید بخاطر اطلاع عامه در وب سایت کمیسیون مستقل انتخابات گذاشته شود اما هیچ چیزی در مورد اینکه نشر نتایج نهایی همزمان با اعلان آنها صورت گیرد، پیش بینی نشده است. در دور اول، نتایج نهایی انتخابات ریاست جمهوری بتاريخ 15 ماه می توسط کمیسیون مستقل انتخابات اعلان شد لیکن در اوایل ماه جون در وب سایت کمیسیون مستقل انتخابات بنشر رسید.

بتاریخ 21 سپتمبر رئیس کمیسیون مستقل انتخابات یوسف نورستانی داکتر غنی را برنده انتخابات ریاست جمهوری 2014 اعلان نمود. رئیس کمیسیون مستقل انتخابات تفتیش مکمل آراء را فراگیر خوانده و گفت که "گرچه پروسه تفتیش آراء فوق العاده و در نوع خود بی سابقه بود اما نتوانست تمام تقلبات ادعا شده توسط طرفین را دریافت نماید"⁸². همچنان کدام نتیجه مشخص نهایی انتخابات معلوم نشد. بتاريخ 29 سپتمبر داکتر غنی مراسم تحلیف را بحیث رئیس جمهور افغانستان بجا نمود و داکتر عبدالله پست ریاست اجراییه حکومت وحدت ملی را بعهده گرفت.

⁸¹ ماده 8 اعلامیه جهانی تصریح مینماید که "هر کس حق جبران خساره بشکل موثر را دارد که توسط محکمه با صلاحیت ملی برای اعمالیکه سبب نقض حقوقیکه قانون اساسی یا قانون برایش داده است".

⁸² معلومات نشر شده توسط پروژه UNDP ELECT II مورخ 17 - 29 سپتمبر

15. پیشنهادات

پیشنهادات ذیل بخاطر در نظر داشت و رعایت توسط مقامات، احزاب سیاسی و جامعه مدنی افغانستان برای حمایت بیشتر از تلاشهای ایشان جهت برگزاری انتخابات مطابق به معیارهای بین المللی در انتخابات داخلی، ارایه میگردد. این پیشنهادات باید در پیوند با پیشنهادات گذشته تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا مطالعه شود که تا هنوز عملی نشده اند. تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا برای کمک به مقامات افغانستان جهت بهبود هرچه بیشتر روند انتخابات و پیگیری پیشنهادات هذا و گذشته، آماده است.

الف. پیشنهادات اولویت بندی شده برای کوتاه مدت

پیشنهادات کوتاه مدت مربوط به آن ابعاد روند انتخابات میشود که میتواند قبل از انتخابات متوقعه 2015 بهبود یابد. طرق احتمالی برای پیگیری این پیشنهادات شامل تجدید نظر در مقررات، فیصله ها و رهنمودهای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی و همچنان شامل تغییرات در تطبیق عملی چهارچوب حقوقی موجوده میشود. مقررره ها، طرز العمل ها و رهنمودهای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی باید به مشوره تصویب شود تا از تداخل حوزه صلاحیت ها جلوگیری شود و همکاری بین کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون شکایات انتخاباتی تقویت شود.

1. پیشنهاد میشود که پارلمان در مشوره با نهادهای برگزار کننده انتخابات و سایر مراجع ذیربط بشمول گروههای ناظر داخلی، ابتکار ارزیابی قوانین جدیداً بتصویب رسیده انتخابات و کاربرد عملی آنرا در پرتو درس آموخته شده از انتخابات 2014 به حد کافی قبل از انتخابات های آینده، روی دست گیرد.

2. اسناد تقنینی انتخاباتی باید در مطابقت با معیارهای بین المللی و تجارب خوب انتخاباتی به حد کافی قبل از انتخابات بتصویب برسد تا برای مراجع ذیدخل در انتخابات و رای دهندگان وقت مناسب برای آشنا شدن شان با قواعد و طرز العمل های که در روند انتخابات بکار برده میشود، فراهم شود.

3. تطبیق احکام قوانین پیرامون ثبت نام کاندیدان باید با افزایش شفافیت در پروسیجر ارزیابی اسناد کاندیدان و با ارایه معلومات مفصل و بموقع به کاندیدان مربوطه در مورد نتایج ارزیابی اسناد شان و نواقص احتمالی در اسناد شان با در نظر داشت فراهم نمودن فرصت کافی برای شان غرض استیناف خواهی علیه تصمیم کمیسیون مبنی عدم ثبت نام شان منحیث کاندید، بهبود یابد.

4. جامعه بین المللی باید به کمک هایشان برای ارتقای هرچه بیشتر ظرفیت کمیسیون مستقل انتخابات مطابق پلان ستراتیژیک کمیسیون مذکور با تمرکز به عملی نمودن درس آموخته شده از انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی 2014، ادامه دهد.

5. کمیسیون مستقل انتخابات و وزارت داخله باید یک پلان عملی برای استخدام کارمندان زن در محلات رای دهی و زنان تلاشی کننده، بسازند. تاکید ویژه باید بالای آموزش و نگهداشت کارمندان زن در تمام سطوح اداره انتخابات، صورت گیرد.

6. بخاطر تامین شفافیت و افزایش اعتبار آن، کمیسیون مستقل انتخابات باید جلسات تصمیم گیری خود را به روی نمایندگان احزاب و کاندیدان و ناظرین باز نگهدارد و تمام فعالیت های خود را با در نظر داشت فراهم ساختن دسترسی قناعت بخش برای نظارت از آن، پلانگذاری نماید. معلومات در مورد تصمیم گیری های کمیسیون و سایر فعالیت هایش باید از طریق نشر بموقع و منظم آن در ویب سایت کمیسیون، به دسترس عامه قرار گیرد.

7. پیشنهاد می‌گردد که مسئولین باید از تمام موارد سوء استفاده از منابع دولتی بشمول قضایای دخیل بودن مقامات دولتی در مبارزات انتخاباتی آگاه باشند و برای رسیدگی به تخلفات که اتفاق خواهد افتاد اقدامات عاجل و موثر را روی دست گیرند.
8. برای بالا بردن اعتبار کمیسیون رسانه های انتخابات، پیشنهاد می‌گردد تا بخاطر افزایش شفافیت در تعیین اعضای کمیسیون رسانه های انتخاباتی و تفویض مسئولیت بیشتر به این کمیسیون در استخدام کارمندان شان و موضوعات بودجوی کمیسیون مذکور، تدابیر بیشتر روی دست گرفته شود.
9. پیشنهاد می‌گردد که کمیسیون مستقل انتخابات برای قرار دادن منابع کافی و بموقع در اختیار کمیسیون رسانه ها، تدابیر بیشتری را روی دست گیرد تا کمیسیون رسانه ها بتواند فعالیت‌های مربوطه اش را در زمان مناسب آغاز نماید. توجه لازم باید به زمان مورد نیاز برای استخدام و آموزش کارمندان مربوطه کمیسیون رسانه ها، صورت گیرد.
10. پیشنهاد می‌گردد تا در چهارچوب حقوقی تجدید نظر صورت گیرد تا صلاحیت های کمیسیون مستقل انتخابات پیرامون نظارت بموقع، دقیق و جامع از مصارف مالی در مبارزات انتخاباتی، بشکل واضح مشخص شود. صلاحیت های اجرایی کمیسیون شکایات انتخاباتی در موضوعات مالی مبارزات انتخاباتی نیز باید واضح شود.
11. احتمال محدودیت زمانی در مورد حضور ناظرین، نمایندگان کاندیدان و احزاب سیاسی و مطبوعات در محلات رای دهی و در مراکز ثبت نام رای دهندگان باید از بین برده شود. در صورت مشکل ازدحام، سعی شود تا بیشترین تعداد ممکنه ناظرین و نمایندگان از هر مرجع ارسال کننده در یک محل رای دهی یا مرکز توزیع کارت رای دهندگان جابجا شوند. به اموریکه مستلزم هماهنگی قبلی و پلان توظیفی توسط کاندیدان و احزاب سیاسی است، میتوان توجه مجدد نمود.
12. پیشنهاد میشود که احزاب سیاسی و کاندیدان، در همکاری با کمیسیون مستقل انتخابات و جامعه بین المللی برنامه های آموزشی خود را برای نمایندگان شان به هدف آمادگی بهتر شان برای نظارت و گزارش دهی از روند انتخابات، تقویت نمایند.
13. گروه های ناظر میتوانند هماهنگی خود را برای توظیف ناظرین شان ادامه دهند و سیستم تشریح معلومات و گزارش دهی بعد از روز رای دهی خود را هرچه بیشتر تقویت ببخشند.
14. جامعه جهانی باید حمایت خود را از فعالیتهای نهادهای ناظر داخلی به شیوه هماهنگ شده با تاکید بر کاربرد اصول پذیرفته شده بین المللی نظارت، بشمول مستند سازی و تصدیق یافته ها و گزارش دهی دقیق و بیطرفانه، ادامه دهد.
15. افراد امنیتی پهره دار باید حد اکثر دوساعت پهره داشته باشند. طرز العمل ها باید واضح و مختصر باشند و به صورت واضح به هر عضو نیروهای امنیتی ملی افغان تفهیم شود. مراقبت های امنیتی باید بشکل منظم به هدف کاهش خطرات انجام شود.
16. هماهنگی بین نیروهای امنیتی افغان و کمیسیون مستقل انتخابات باید در تمام سطوح بهبود یابد. سلسله مراتب بشکل واضح باید در انتخابات های آینده ایجاد شود. این سلسله مراتب باید به تمام کارمندان محلات رای دهی، نیروهای امنیتی افغان، نمایندگان کاندیدان و ناظرین در سراسر کشور تفهیم شود.
17. کمیسیون مستقل انتخابات باید برنامه های آموزشی و ارزیابی کارمندان محلات رای دهی را ادامه داده و یک مجموعه مجازات را بشکل واضح برای اعمال غیر مجاز تصریح کند.
18. کمیسیون مستقل انتخابات باید درج نام و امضا (یا شصت) هر رای دهنده را علاوه بر شماره کارت وی حین اعطای برگه رای دهی در نظر بگیرد تا ارزش لیست رای دهندگان محلات رای دهی در تصمیم گیری علیه تقلب و استفاده احتمالی آن در جریان تقیث و بررسی تقلبات، بیشتر شود.

19. پیشنهاد میشود که در صورت همزمان بودن انتخابات ها، یک لیست جداگانه برای ثبت شماره کارت های رای دهی برای هر انتخابات در نظر گرفته شود و به این لیست ها حیثیت مواد حساس انتخاباتی داده شود.
20. قانون انتخابات باید طوری تجدید نظر شود که درج تطبیق برگه های رای دهی در فورمه نتایج در حضور داشت ناظرین و نمایندگان کاندیدان، حتمی شود. کمیسیون انتخابات باید طرز العمل و رهنمود تطبیق برگه های رای دهی را برای برخورد با عدم سازگاری صادر نماید و همچنان برای کارمندان مربوطه در این رابطه آموزش دهد.
21. کمیسیون مستقل انتخابات باید اطمینان حاصل نماید که رای دهندگان و ناظرین میتوانند معلومات رسمی را (با فراهم ساختن تعداد کافی فورمه های نتایج در هر محل رای دهی) در مورد نتایج رای دهی در سطح محلات رای دهی در روز انتخابات بدست میآورند.
22. داخل نمودن مجموع شماره های کارت رای دهی (مندرج در لیست) در دیتابیس و تطبیق آن با تعداد برگه های رای دهی استفاده شده، منحصبت یکی از وظایف مرکز ملی شمارش، در طرز العمل گنجانیده شود.
23. کمیسیون مستقل انتخابات باید دسترسی آزاد به مرکز ملی شمارش را در جریان شمارش آراء و حق تصویر برداری را برای ناظرین و نمایندگان کاندیدان، مشروط بر عدم مداخله در فعالیت های مرکز ملی شمارش آراء، در پالیسی خود بگنجانند.
24. طوریکه در پیشنهادات سابقه تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا اشاره شده است، کمیسیون مستقل انتخابات باید معلومات را پیرامون نتایج قسمی، ابتدایی و نهایی به تفکیک محلات رای دهی بشمول معلومات در مورد برگه های رای دهی غیر استفاده شده، بی اعتبار شده، باطل و معتبر، ارایه نماید. توجه شود تا تمام نتایج قسمی شمار شده در مقاطع منظم مثلاً در اخیر هر دو یا سه روز در جریان پروسه جدول بندی، بنشر برسد. نشر نتایج قسمی در مقاطع منظم میتواند یک اقدام موثر علیه اتهامات وارده مبنی به شکل دهی اذهان عامه در مورد نتایج میتواند باشد.
25. ضرب الاجل های مناسب برای درج شکایات علیه نتایج ابتدایی و نهایی باید از لحظه نشر تفصیلات نتایج مربوطه در وب سایت کمیسیون مستقل انتخابات، محاسبه شود تا اطمینان حاصل شود که برای کاندیدان وقت مساوی و کافی بخاطر تحلیل معلومات و آماده نمودن اعتراضات احتمالی شان علیه نتایج، فراهم شده است.
26. طوریکه در گذشته نیز توسط تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا پیشنهاد شده بود، نتایج انتخابات باید در یک فارمتی بنشر برسد که به آسانی قابل دانلود و استفاده برای تحلیل معلومات، باشد.
27. منحصبت یک اقدام برای افزایش شفافیت و حسابدهی، کمیسیون مستقل انتخابات باید قبل از آغاز هر روند تفتیش یا بازشماری آراء، معیارهای ابطال انفرادی آراء و صندوق ها را در مجموع، بشکل یک مقررہ تصریح نماید و همچنان مرجع فیصله کننده را در صورت بروز قضایای اختلافی در آن، مشخص سازد.
28. بخاطر ترویج شفافیت، کمیسیون مستقل انتخابات میتواند هر دو نتایج اصلی و نتایج تعدیل شده (در نتیجه تفتیش یا بازشماری) را بشکل جداگانه بنشر برساند. اینکار فرصت را برای تحلیل عمیق و درک اسباب احتمالی تفاوتها یا تقلبات فراهم میسازد و در پاسخگویی برای مشکلات کشف شده در پروسه های انتخابات های بعدی نیز کمک میکند.
29. برای تقویت هرچه بیشتر اعتماد بر پروسه انتخابات، کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی باید هرچه بیشتر ظرفیت مالی و بشری خویش را افزایش دهد و برنامه های ارتقای ظرفیت را روی دست گیرد تا بتواند به شکل موثر به شکایات و اعتراضات رسیدگی کند. هر دو کمیسیون های مستقل انتخابات و شکایات انتخاباتی میتوانند ساختن یک استراتژی آموزشی جامع و هماهنگ شده را برای کارمندان ولایتی خود قبل از انتخابات ۲۰۱۵، روی دست بگیرند.

30. کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی باید هرچه بیشتر فعالیت های آگاهی عامه خود را تقویت کند تا بشکل متدوام اشخاص و مراجع ذیربط را در مورد اهمیت استفاده از میکانیزم درج شکایات رسمی، آگاه سازد. این باید یک فعالیت دراز مدت باشد که خیلی قبل از پروسه ثبت نام کاندیدان آغاز شود و احزاب سیاسی، کاندیدان، ناظرین و رای دهندگان را تحت پوشش قرار دهد.

31. بخاطر فراهم نمودن زمینه برای تقدیم شکایات در مورد نتایج بی اعتبار شناخته شده در وقت و زمان قانونی، کمیسیون مستقل انتخابات باید اوراق نتایج تمام محلات رای دهی بی اعتبار شده را بدون تاخیر و بشکل خوانا در فرمت درست بنشر برساند.

32. قانون باید شفافیت کامل کمیسیون شکایات انتخاباتی را در روند کاری و فیصله هایش تصریح نماید. اعلان فیصله های کمیسیون شکایات انتخاباتی و نشر بموقع آن باید بشکل واضح در قانون ذکر و تصریح شود تا روند حل منازعات انتخاباتی در مطابقت با معیارهای بین المللی صورت گیرد.

33. تلاشهای بیشتر باید بکار برده شود تا از رسیدگی به تمام شکایات در وقت و زمان قانونی اش اطمینان حاصل شود. قانون باید میعاد فیصله نهایی شکایات را که مستقیماً در سطح مرکز به کمیسیون شکایات انتخاباتی سپرده میشود و رسیدگی سریع و معقولانه را در خلال پروسه انتخابات، تصریح نماید.

34. چهارچوب موجوده حقوقی برای رسیدگی شکایات و حیطة صلاحیتهای نهادهای دخیل در انتخابات باید توسط تمام مراجع ذیدخل در پروسه انتخابات بشمول رقابت کنندگان در انتخابات، رعایت شود.

35. کمیسیون شکایات انتخاباتی باید از شیوه بسیار تشریفاتی برای رسیدگی به شکایات انتخاباتی خود داری نماید. بویژه، دفاتر ولایتی کمیسیون شکایات انتخاباتی باید ماهیت تمام دعاوی را در زمان معین اش مدنظر بگیرند و به دقت تمام شواهد مربوطه را ارزیابی نمایند. کمیسیون شکایات انتخاباتی و دفاتر ولایتی آن باید در جمع آوری شواهد مربوط به دعاوی معتبر نقش موثر بازی نماید و با کمیسیون مستقل انتخابات و دفاتر ولایتی کمیسیون مستقل انتخابات در این عرصه همکاری نماید. بخاطر تامین بهتر پروسه و جبران موثر برای شکایت کنندگان، میتوان به فراهم نمودن آموزش برای کارمندان کمیسیون شکایات انتخاباتی در سطح مرکز و ولایات پیرامون تنظیم قضایا، اداره قضایی و شیوه های تحقیقات مربوط به تطبیق قانون، توجه نمود.

ب. پیشنهادات برای دراز مدت:

هدف از پیشنهادات دراز مدت، بهبود احتمالی است که میتوان آنرا در خلال اصلاحات جامع انتخاباتی بمیان آورد، مثلاً از طریق تعدیل قانون اساسی و بازبینی قوانین موجوده انتخابات.

1. چهارچوب حقوقی انتخابات باید هرچه بیشتر توسط شناسایی خلاء ها و نزدیک نمودن آن به معیارهای بین المللی، تقویت شود. اصلاحات در قوانین باید بسیار قبل از انتخابات، از طریق مشاورت های باز و جامع با تمام مراجع ذیدخل بشمول احزاب سیاسی و جامعه مدنی صورت گیرد.

2. ارایه شکایات توسط رای دهندگان در محلات رای دهی و همچنان وقت و زمان قانونی برای درج شکایات علیه نتایج ابتدایی باید بشکل واضح در قانون مشخص شود. برای جلوگیری از همچو اختلافات، میتوان به تجدید نظر در قوانین به اساس عملکرد های مندرج در اصول و مقررات موجوده، توجه نمود.

3. پیشنهاد میشود که به مسایل ثبت نام کاندیدان، اجرای مبارزات انتخاباتی و شرایط مالی برای مبارزات انتخاباتی و همچنان شفافیت نتایج توسط قانون گذاری توجه صورت گیرد تا قوانین درین زمینه وضاحت لازم را داشته باشند.

4. توجه باید به تعدیل قانون اساسی، معیارهای بین المللی برای انتخابات دموکراتیک مندرج در معاهداتی که توسط افغانستان پذیرفته شده است و همچنان پیشنهادات قبلی درین زمینه، بویژه آنهایی که در ارتباط به حق رای دهی ارایه شده است، صورت گیرد و تعدیلات در احکام مربوط به صلاحیت رئیس جمهور برای تصویب قوانین مربوط به انتخابات، نیز در نظر گرفته شود.
5. تقسیم اوقات انتخاباتهای مختلف باید با معضله ختم دوره قانونی رئیس جمهور که در قانون اساسی از آن تذکر رفته است وفق داده شود و اصلاحاتی درین زمینه آورده شود تا وقت کافی برای ادارات انتخاباتی فراهم شود که انتخاباتهای همزمان را درست پلان و اداره و بروقت برگزار نمایند و برای انتخابات احتمالی دور دوم ریاست جمهوری آمادگیهای لازم را گرفته بتوانند.
6. وضاحت قانونی باید در مورد اینکه کدام ارگان اصولاً مسئولیت و صلاحیت تفسیر احکام قانون اساسی در مورد مسایل انتخابات را به عهده دارد، ایجاد شود. نقش دادگاه عالی و کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی در مسایل انتخابات با شرایط مشخصی واضح شود که کدام یک از این دو ارگان در کدام موارد باید عمل نمایند، نیز در قانون تذکر داده شود.
7. توجه مزید را میتوان به میکانیزم هایی مبذول داشت که بتواند موضوع عدم اطمینان مردم بالای بی طرفی و همه شمول بودن انتخاب و استخدام کارمندان در کمیسیون مستقل انتخابات را مرفوع سازد.
8. پیشنهاد میگردد که روی مساله کاهش سهم زنان در شوراها و ولایتی تجدید نظر صورت گیرد قسمیکه منجر به تقویت سهمگیری بیشتر زنان در زندگی سیاسی در کشور شود.
9. شرطهای فراهم نمودن امضاءها و پرداخت تضمین نقدی برای کاندید شدن به پوست ریاست جمهوری ممکن است مانع از کاندید شدن یک تعداد اشخاص واجد شرایط به صورت قانونی اش شود. شرط ثبت نام باید صرف از طریق جمع آوری امضاءها و یا هم صرف از طریق پرداخت تضمین نقدی صورت گیرد. باوجود اینکه مبلغ تعیین شده برای پرداخت در وقت ثبت نام باید یک مبلغ کافی باشد تا از کاندیداتوری اشخاص الکی و غیر واجد شرایط جلوگیری صورت گیرد ولی در تعیین اندازه مبلغ قابل پرداخت دقت کامل صورت گیرد تا منجر به محرومیت اشخاص واجد شرایط در انتخابات نشود.
10. شرایط موجود در قسمت سطح تعلیم و تحصیل برای کاندیدان شوراها و ولایتی زیاد مانع شونده است، روی این معضل تجدید نظر صورت گیرد.
11. حکومت افغانستان میتواند از تصمیم خود مبنی بر متوقف ساختن پروسه ایجاد یک سیستم ثبت نام واحد و همه شمول، صرف نظر کند تا زمینه برای کمیسیون انتخابات فراهم شود که خودش یک تصمیم مستقلانه در مورد سیستم ثبت نام رای دهندگان اتخاذ نماید برابر بود که این سیستم از راه ربط دادن ثبت نام رای دهندگان به سیستم ثبت نام ملکی (مجرای ثبت احوال نفوس) ایجاد شود و یا یک سیستم ثبت نام جدا از دیگر سیستم های ثبت نام باشد.
12. قسمیکه قبلاً پیشنهاد شده بود، اگر کارت های ثبت نام رای دهندگان به جای خود باقی میمانند، نصب فوتو (عکس) برای همه مردان و زنان رای دهنده لازمی شود تا بتوان از تقلب جلوگیری کرد.
13. پیشنهاد میشود که چهارچوب حقوقی انتخابات مورد تجدید نظر قرار گیرد تا تعریف واضحی از مدت کمپاین برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری ارایه شود.
14. باید به معرفی سیستم ارایه کمکهای مالی مردمی برای کاندیدان و احزاب سیاسی توجه صورت گیرد. توزیع بودیجه ملی درین خصوص باید مستقیماً به مساله تطبیق مقررات مربوط به مسایل مالی کمپاین ها، مانند شرایط مربوط به گذارندهی از مصارف کمپاین ها، پیوند داده شود و میتوان آنرا قسمی تنظیم کرد که امتیازات بیشتری را برای سهم گیری زنان در عرصه حیات سیاسی، تخصیص داد.

15. پیشنهاد میشود که میزان و حد مصارف کمپاین ها تا یک اندازه مناسب اضافه شود تا بتوان شفافیت این پروسه را تقویت بخشید و از خطر در نظر نگرفتن احکام قانون در مورد مسایل مالی کمپاین ها جلوگیری کرد.
16. کمیسیون انتخابات باید مسأله تمدید اعتبارنامه ها را رسماً تنظیم نماید و زمان ختم درخواست برای صدور اعتبارنامه های مزید برای ناظرین، نماینده های کاندیدان و رسانه ها را در صورتیکه انتخابات ریاست جمهوری به دور دوم می‌رود، تعیین نماید.
17. چهارچوب حقوقی انتخابات باید مورد تجدید نظر قرارگیرد تا لیست کاملی را از تخلفات مالی در برداشته باشد و برای چنین تخلفات مالی مجازات های قابل تطبیق را پیشبینی نماید که متناسب، موثر و بازدارنده باشد. کاندیدان ریاست جمهوری باید مسئولیت عدم همکاری با کمیسیون انتخابات در ارتباط مسایل مالی شان را به دوش بگیرند.
18. بخاطر تامین کامل حق جبران خساره بشکل موثر طوریکه در معیارهای بین المللی ذکر شده، توجه باید به تعدیل قوانین انتخابات شود تا یک نقش واضح نظارتی قوه قضائیه را بالای فیصله های کمیسیون مستقل شکایات انتخاباتی تصریح نمود.
19. قانون انتخابات باید طوری تعدیل شود که برای ناظرین ملی یا نهادهای ملی ناظر که اعتبار نامه حاصل نموده اند حق شکایت علیه تخطی ها، اعمال یا فیصله های کمیسیون های انتخاباتی بشمول فعالیت های غیر قانونی در جریان مبارزات انتخاباتی و همچنان علیه نتایج انتخابات، داده شود.
20. پیشنهاد میشود که در چهارچوب حقوقی تجدید نظر صورت گیرد تا صلاحیت ها و مسئولیتهای نهادهای مختلف انتخاباتی مشخص شود و زمانبندی های قابل تطبیق در رابطه به چالش کشیدن لیست ابتدایی کاندیدان واضح شود و همچنان مرجع ذیصلاح در مورد تصمیمگیری پیرامون نتیجه نهایی انتخابات بوضاحت مشخص شود.

ضمیمه 1: نتایج انتخابات ریاست جمهوری

نتایج نهایی تصدیق شده دور اول

کandid	مجموعه آرای دریافت شده	فیصدی
داکتر عبدالله عبدالله	2,972,141	45.00 %
داکتر محمد اشرف غنی احمدزی	2,084,547	31.56 %
آقای زملی رسول	750,997	11.37 %
آقای رسول سیاف	465,207	7.04 %
آقای قطب الدین هلال	181,827	2.75 %
آقای شفیق شیرزوی	103,636	1.57 %
آقای داود سلطانزوی	30,685	0.46 %
آقای هدایت ارسلا	15,506	0.23 %
مجموعه	6,604,546	

ماخذ: www.iec.org.af

نتایج کامل ابتدایی دور دوم

کandid	مجموعه آرای دریافت شده	فیصدی
داکتر محمد اشرف غنی احمدزی	4,485,888	56.44 %
داکتر عبدالله عبدالله	3,461,639	43.56 %
مجموعه	7,947,527	

ماخذ: www.iec.org.af

معلومات در مورد دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا O.S.C.E/ ODIHR

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) یک ارگان اساسی سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) است که وظیفه اش همکاری با کشورهای عضو در مورد: احترام به حقوق بشر و آزادی های بنیادی، حاکمیت قانون، ترویج اصول دموکراسی و تقویه و اعمار و حفظ نهاد های دموکراتیک میباشد، این ارگان همچنان با کشورهای عضو در مورد بالابردن سطح تحمل پذیری در جوامع مطابق به (سند نشست سران کشورها در هلسنکی در سال 1992) همکاری میکند.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) که مقر آن در شهر وارسای کشور پولند قرار دارد در سال 1990 در نشست سران اتحادیه اروپا که در پاریس منعقد شده بود بحیث دفتر انتخابات آزاد بنا نهاده شد و در سال 1991 به فعالیت آغاز نمود. یک سال بعد از آن نام این نهاد تغییر کرد تا وظایف بیشتری را به عهده بگیرد و فعالیتهايش شامل مسایل حقوق بشر و روند دموکراتیزه نمودن شد. امروزه این نهاد بیشتر از 130 کارمند دارد.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) یک ارگان پیشگام در عرصه نظارت از انتخابات در اروپا میباشد. هر ساله این ارگان به هزارها ناظر را برای ارزیابی انتخابات در سطح اروپا و دیگر جاییها به کار میگذارد تا از انتخاباتهای دموکراتیک و قانونگذاری هائیکه مطابق به معیار های سازمان امنیت و همکاری اروپا باشد نظارت به عمل بیاورد. روش و میتود خاص این ارگان زمینه ارزیابی عمیقی را از پروسه های انتخاباتی به نمایش میگذارد. این نهاد از راه پروژه های همکاری خود به کشورهای تحت پوشش زمینه تقویت و پیشرفت چهار چوب انتخاباتی آنها را مهیا میسازد.

فعالیتهای این ارگان در عرصه دموکراتیزه سازی شامل موارد آتی: حاکمیت قانون، همکاری در بخش تسوید قوانین، حکومتداری دموکراتیک، مهاجرت و آزادی سفر و تحرک و تساوی جنسیت میشود. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) هر سال یک تعداد پروگرامهای مشخص همکاری را به منظور تقویه و پیشرفت ساختارهای دموکراتیک به منصفه تطبیق میگذارد.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) همچنان کشورهای اشتراک کننده در فعالیتهايش را در انجام مکلفیتهايشان در راستای تقویه و حفظ حقوق بشر که در حوزه بشری مکلفیتهايش این نهاد شامل است، کمک مینماید. این نهاد این کارها را با اشتراک همکاران متعددی انجام میدهد تا تشریک مساعی را شدت ببخشد، ظرفیتها را رشد بدهد و تخصصهایی را در عرصه های عملی به شمول عرصه حقوق بشر در راستای مبارزه علیه تروریسم، تقویه حقوق بشری برای قربانیان قاچاق انسان، تعلیم و تحصیل و تریننگهای نظارت و گزارشدهی از وضعیت حقوق بشر و حقوق بشری زنان و همچنان امنیت، فراهم سازد.

در عرصه تحمل پذیری و عدم تبعیض دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) همکاریهایی را با کشورهای اشتراک کننده در فعالیتهايش ویا کشورهای عضو درین سازمان برای تقویه عکس العمل آنها در مقابل جرایم، حادثات و وقایع ناشی از نژاد پرستی، بیگانه ترسی، بد بینی از سامی گرایی و دیگر انواع عدم تحمل انجام میدهد. کار های این نهاد در راستای ترویج تحمل پذیری و عدم تبعیض بالای امور آتی تمرکز دارد: قانون سازی و تقنین، تریننگهای تطبیق قانون، گزارشدهی و تعقیب عکس العمل ها در مورد جرایم و وقایع ناشی از بد بینی و همچنان فعالیتهايش تعلیمی برای ترویج تحمل پذیری، احترام متقابل و تفاهم ذات البینی.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) مشوره هایی را برای کشورهای عضو و اشتراک کننده در مورد پالیسی سازی روی قرارداد (روما و سینتی) فراهم میسازد. این نهاد، ظرفیت سازی و ایجاد شبکه ها در بین جوامع روما و سینتی را تقویت میبخشد و اشتراک نمایندگان روما و سینتی را در نهاد های پالیسی سازی تشویق میکند.

تمامی فعالیتهايش دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) با هماهنگی و همکاری با کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا، نهاد های مربوط به این سازمان و فعالیتهايش ساحوی آن و همچنان با هماهنگی و همسوئی با دیگر سازمانهای بین المللی صورت میگیرد.

برای معلومات مزید در مورد دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) به وبسایت این ارگان (www.osce.org/odihr) مراجعه کنید.